વિષય કોડ : DSM-3

પેપર-3 સામાન્ય અભ્યાસ (મુખ્ય પરીક્ષા)

કુલ ગુણ: 100 સમય : 3 કલાક

1. પ્રશ્ન ક્રમાંક 1 થી 10.
2. બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
3. દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
4. જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

પ્રશ્ન.-1 આઝાદીની લડતમાં ગુજરાતી મહિલાઓનું યોગદાન અતુલ્ય રહ્યું છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન.-2 ગુજરાતની ભાતીગળ ચિત્રપરંપરા વર્ણવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન.-3 ભારતમાં જમીન સાથે સંકળાયેલ મુખ્ય સમસ્યાઓ જણાવો અને ગુજરાતમાં જમીન સંરક્ષણ માટે હાથ ધરાયેલા મુખ્ય કાર્યક્રમો વિશે નોંધ લખો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન.-4 એસ. આર. બોમ્માઈ કેસમાં ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતે રાજ્યોમાં બંધારણીય કટોકટી લાદવાની કેન્દ્ર સરકાર અને રાજયપાલ માટેની માર્ગદર્શિકા સ્પષ્ટપણે દર્શાવી, મૂલ્યાંકન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન.-5 બીજા વહીવટી સુધારણા આયોગે સ્પષ્ટપણે નાગરીક કેન્દ્રિત વહીવટ માટે ભલામણ કરી છે. - ખુલાસાવાર સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન.-6	રાજકીય પક્ષના આધાર વિના દેશમાં યોજાતી ગ્રામ પંચાયતની ચૂંટણીઓ લોકશાહી વિકેન્દ્રીયકરણની સાચી ભાવનાને સમર્થન આપે છે. - ચર્ચા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન.-7	ટ્રિબ્યુનલો ન્યાયિક કે અર્ધન્યાયિક સંસ્થાઓ છે ? વિગતવાર ઉદાહરણોસહ સમજાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન.-8	ભારતમાં સાયબર સુરક્ષા સામેના પડકારોની ચર્ચા કરો અને તે માટે લેવામાં આવેલા પગલાં જણાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન.-9	ભારતમાં ગ્રામીણ અર્થતંત્રની સ્થિરતા માટે કૃષિથી અન્ય ક્ષેત્રોમાં નોકરીઓનું / રોજગારીનું વૈવિધ્યકરણ અનિવાર્ય છે. - ચર્ચા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન.-10	તાજેતરમાં ભારતમાં શરૂ કરવામાં આવેલા ‘સમુદ્રયાન પ્રોજેક્ટ’ વિશે જણાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

विषय કોડ : DSM-4

સામાન્ય અભ્યાસ–2

ગુણ-100 સમય : 3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવાના છે.

પ્રશ્ન : 1. ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ હેઠળ અપીલના વિવિધ પ્રકારો વિષે સમજુતી આપો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 2. ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ અન્વયે દેહાંત દંડની સજાને પાત્ર ગુનાઓ જણાવી દેહાંત દંડની સજાની બંધારણીયતા વિષે સર્વોચ્ચ અદાલતનો અભિગમ કેસ સહીત સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 3. દીવાની કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૦૮ અન્વયે 'દીવાની પ્રકારનો દાવો' કોને કહેવાય તે ઉદાહરણ સહીત જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 4. મિલકત તબદીલી અધિનિયમ, ૧૮૮૨ અન્વયે 'ચાલુ દાવે મિલકત હસ્તાંતર'ના સિધ્ધાંતની સમજુતી આપો :

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 5. ન્યાયવિદ્ ઓસ્ટીને પ્રસ્થાપિત કરેલ 'આદેશાત્મક વિચારસરણી' શું છે ? પ્રો. એચ. એલ. એ. હાર્ટ દ્વારા આ વિચારસરણીની કરવામાં આવેલ ટીકાઓ જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 6. ટૂંકમાં સમજાવો

(અ) ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારા, ૧૯૪૭ અન્વયે હડતાલ અને તાળાબંધી

(બ) ટ્રેડ યુનિયન્સ એક્ટ, ૧૯૨૬ હેઠળ નોધાયેલ ટ્રેડ યુનિયનોને મળતા વિશેષાધિકારો

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 7. કારખાના અધિનિયમ, ૧૯૪૮ અન્વયે સ્ત્રી કામદારો માટેની સ્વાસ્થ્ય સબંધી જોગવાઈઓ જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 8. પ્રસુતિ સહાયતા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ની મુખ્ય જોગવાઈઓ જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 9. ગુજરાત હાઇકોર્ટમાં રીટ અરજી કરતા પહેલા કઈ કઈ તકેદારી રાખવી પડે છે ? પરમાદેશની રીટ અરજી કરવા માટેની પાયાની બાબતો જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 10. સ્ત્રીઓને થતી ઓન લાઈન તેમ જ મોબાઈલ દ્વારા થતી જાતીય સતામણી અને કનડગત રોકવા માટે ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ અન્વયેની જોગવાઈઓ જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

GS PAPER-3

STM-3

વિષય કોડ : STM-3

પ્રશ્નપત્ર-3 : સામાન્ય અભ્યાસ-1 (મુખ્ય પરીક્ષા)

કુલ ગુણ : 100 | સમય :3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10.

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવાના છે.

પ્ર.-1. મૌર્યકાલીન પ્રશાસનમાં મુખ્યતઃ રાજશાસનતંત્ર નજરે પડે છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્ર.-2. 1857ના પ્રથમ સ્વાતંત્ર્ય યુધ્ધ અને આઝાદી પ્રાપ્ત કર્યાના સમયગાળા વચ્ચે ગુજરાતના દેશી રજવાડાઓ દ્વારા શિક્ષણને વધુ વ્યાપક અને અસરકારક બનાવવા માટેના પ્રયત્નોની સમીક્ષા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્ર.-3. પ્રજાચેતનાને જગાડવામાં ગાંધીજીના પત્રકારત્વનું પ્રદાન મૂલવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્ર.-4. ગુજરાતના આદિવાસીઓની ગૂંથણ-વણાટની મહત્વની પ્રવૃત્તિઓ વિશે નોંધ લખો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્ર.-5.	ગુજરાતની રંગભૂમિના ઈતિહાસમાં 'મુંબઈ ગુજરાતી નાટક મંડળી'ના પ્રદાનની ચર્ચા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્ર.-6.	ગુજરાતમાં જંગલ પેદાશો અને તેના પર આધારિત ઉદ્યોગોની ચર્ચા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્ર.-7.	ભારતમાં 'સંકલિત જળ વિભાજક વ્યવસ્થાપન કાર્યક્રમ' (Integrated Watershed Management Programme)ના હેતુઓની સમીક્ષા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્ર.-8.	" 'સ્માર્ટ ગામડાઓ' (Smart Villages) વિના 'સ્માર્ટ સીટીઝ' (Smart Cities) શક્ય નથી. " - વિશ્લેષણ કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્ર.-9.	ડિજિટલ હસ્તાક્ષર (Digital Signature) સમજાવો અને તેના મહત્વની ચર્ચા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્ર.-10.	ટેકનોલોજીનું હસ્તાંતરણ અને પ્રસાર એ TRIPS (The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights) સમજૂતિના ઉદ્દેશ્યો પૈકીનું છે. - ચર્ચા કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

વિષય કોડ : STM-4

પ્રશ્નપત્ર-4 : સામાન્ય અભ્યાસ-2 (મુખ્ય પરીક્ષા)

કુલ ગુણ : 100 સમય : 3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10.

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

પ્રશ્ન :1. જાહેર નિગમો અને કંપનીઓના અન્વેષણ (Auditing)માં ભારતના કોમ્પ્ટ્રોલર એન્ડ ઓડીટર જનરલની ભૂમિકા મર્યાદિત છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :2. ભારતના સંવિધાનમાં ભાષાકીય લઘુમતીઓ માટે કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓ જણાવો અને તે લગતની સંસ્થાઓના કાર્યો સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :3. ભારતીય સનદી સેવકોનાં મૂળભૂત હક્કો પર વાજબી પ્રતિબંધો (Reasonable Restrictions) છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :4. નાગરિક અધિકારપત્ર નાગરિકો દ્વારા રોજીંદી સેવાઓ મેળવવા માટે પડતી મુશ્કેલીઓનું સમાધાન કરવા માટેનું સાધન છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :5. સીધા વિદેશી રોકાણ (FDI)ની આવશ્યકતાને ઉચિત ઠેરવો અને તેને વધુ આકર્ષવા માટે ભારત સરકારે લીધેલાં પગલાં સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :6.	**CSR** એક્ટના સુધારાઓએ રાષ્ટ્રીય કોર્પોરેટ સોશિયલ રીસ્પોન્સીબીલીટી નીતિમાં નોંધપાત્ર ફેરફારો કર્યા છે. - સમજાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન : 7.	એક એવી માન્યતા છે કે વિશ્વ વેપાર સંગઠન **(WTO)** ભારત જેવી ઉભરતી અર્થવ્યવસ્થાઓના હિતને ઠેસ પહોંચાડે છે. વિવેચનામત્મક રીતે મૂલ્યાંકન કરો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન : 8.	નાણાકીય બજાર **(Financial Market)** એ નાણાં-બજાર **(Money Market)** અને મૂડી બજાર **(Capital Market)**માં વર્ગીકૃત થયેલું છે. આ બંને બજારોના સાધનો **(Instruments)** સમજાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન : 9.	તાજેતરમાં યોજાઈ ગયેલ **COP26** સંમેલનની મુખ્ય ફળશ્રુતિ જણાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
પ્રશ્ન :10.	તાજેતરમાં શરૂ કરવામાં આવેલી કૃષિ ઉડાન 2.0 યોજનાની વિશેષતાઓ અને ઉદ્દેશ્યો જણાવો.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-1. Describe the judicial and espionage system of India during the Mauryan period.

પ્ર.-1. મૌર્યકાળ દરમ્યાન ભારતના ન્યાયિક અને જાસૂસીતંત્રનું વર્ણન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-2. Evaluate the contribution of Bhakti Movement in the cultural formation of India.

પ્ર.-2. ભારતના સાંસ્કૃતિક ઘડતરમાં ભક્તિ આંદોલનના પ્રદાનને મૂલવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-3. Discuss the immediate and long-term impact of the Indian War of Independence of 1857.

પ્ર.-3. ઈ.સ. 1857ના ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના તાત્કાલિક અને દુરોગામી પરિણામોની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-4. Review the factors responsible for the origin of Mahagujarat Movement and analyze its consequences.

પ્ર.-4. મહાગુજરાત ચળવળના ઉદય માટેના પરિબળોની સમીક્ષા કરો અને તેના પરિણામોનું વિશ્લેષણ કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-5. Mention how the religious tradition and interest of mass are combined in folk arts.

પ્ર.-5. લોકકલામાં ધાર્મિક પરંપરા અને જનસમૂહની રુચિનું સંયોજન કેવી રીતે કરવામાં આવે છે તે જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-6. What is known as “Aavanu” and “Jaavanu-Gaavanu” in Bhavai? Explain it with examples.

પ્ર.-6. ભવાઈમાં “આવણું” અને “જાવણું-ગાવણું” કોને કહેવાય છે? તે સદૃષ્ટાંત સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-7. Whether there is a need of Gujarati Theatre troupes in the current time? Explain in detail the measures to be taken to revive the Gujarati Theatre troupes?

પ્ર.-7. શું સાંપ્રત સમયમાં ગુજરાતી રંગભૂમિની નાટ્યમંડળીઓની આવશ્યકતા છે? ગુજરાતી નાટ્યમંડળીઓને પુનર્જીવિત કરવા કયા પગલા લેવા જોઈએ તે વિગતવાર સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-8. Discuss with examples the role of Indian Cinema in promoting civic sense among the masses.

પ્ર.-8. લોકોમાં “સીવીક સેન્સ”ને પ્રોત્સાહન આપવામાં ભારતીય સિનેમાની ભૂમિકાની ઉદાહરણ સહ ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-9. Discuss the characteristics of the hilly regions of Gujarat.

પ્ર.-9. ગુજરાતના ડુંગરાળ વિસ્તારોની વિશિષ્ટતાઓની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-10	What is knowledge economy? Assess India's progress in becoming a knowledge economy.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-10.	જ્ઞાન આધારીત અર્થવ્યવસ્થા (knowledge-based economy) એટલે શું? નોલેજ ઈકોનોમી બનવામાં ભારતની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-11.	Considering the current population related issues of India, whether there is a need of population control? Yes or No? Endorse your reflections.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-11.	ભારતની સાંપ્રત વસ્તીવિષયક બાબતોને ધ્યાને લેતાં વસ્તીનિયંત્રણની આવશ્યકતા છે? હા કે ના? તમારા પ્રતિભાવોનું સમર્થન કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-12.	Some sportspersons have not only been limited to their best performance in respective games during their tenure but have also made the respective game popular by giving it a prominent identity. Discuss with examples.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-12.	કેટલાક રમતવીરો પોતાના કાર્યકાળ દરમ્યાન જે તે રમતમાં તેઓના માત્ર ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ પૂરતાં જ સીમીત રહ્યાં નથી પરંતુ તેઓએ જે તે રમતને એક આગવી ઓળખ આપી લોકપ્રિય બનાવી છે. ઉદાહરણો સાથે ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-13.	Write a note on the use of Science and Technology in our internal security with examples.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-13.	આપણી આંતરીક સુરક્ષામાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગ પર ઉદાહરણો સહીત નોંધ લખો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-14.	Recently the Supreme Court said that it would implement a system for safe digital transmission of bail orders to jails across country. Explain its importance.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-14.	તાજેતરમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે કહ્યું કે તે દેશભરમાં જેલોને જામીનહુકમોનું સુરક્ષીત ડીજીટલ ટ્રાન્સમીશન માટેની વ્યવસ્થાનું અમલીકરણ કરશે. તેનું મહત્વ સમજાવો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-15.	Write a note on advantages and disadvantages of the technology of Reverse Osmosis (RO) in drinking water.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-15.	પીવાના પાણીમાં "રીવર્સ ઓસ્મોસિસ" (RO) ટેકનોલોજીના લાભ અને ગેરલાભ પર નોંધ લખો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-16.	Write a note on the occupational hazards of Police while discharging duties at various places and suggest its needful measures.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-16.	જુદા જુદા સ્થળોએ ફરજો બજાવતી વખતે પોલીસના વ્યવસાયિક જોખમો પર નોંધ લખો અને તેના જરૂરી ઉકેલો સૂચવો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-17. What is Zero Budgeting Agriculture? Discuss its importance in present context.

પ્ર.-17. "ઝીરો બજેટ" કૃષિ એટલે શું? સાંપ્રત સમયમાં તેના મહત્વની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

Q.-18. Analytically evaluate the recently concluded Tokyo Olympic Games with reference to India.

પ્ર.-18. તાજેતરમાં સંપન્ન થયેલ ટોક્યો ઓલિમ્પિક્સ રમતોત્સવની ભારતના સંદર્ભમાં વિશ્લેષણાત્મક મૂલવણી કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

Q.-19. Every year Government of India announces the best 10 Police Stations on the basis of certain parameters. Discuss these parameters.

પ્ર.-19. દર વર્ષે ભારત સરકાર કેટલાક માપદંડોના આધારે 10 શ્રેષ્ઠ પોલીસ સ્ટેશનો જાહેર કરે છે. આ માપદંડોની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

Q.-20. Explain the salient features and its importance of Gujarat Integrated Logistics and Logistics Parks Policy 2021.

પ્ર.-20. ગુજરાતની સંકલિત લોજિસ્ટિક્સ અને લોજિસ્ટિક્સ પાર્ક નીતિ 2021ની મુખ્ય વિશેષતાઓં અને તેનું મહત્વ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

Q.-1.	The Constituent Assembly of India provided for an equal Social and Regional representation in its composition. - Discuss.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-1.	ભારતની બંધારણ સભાએ તેની રચનામાં સમાન સામાજિક અને પ્રાદેશિક પ્રતિનિધિત્વ માટેની જોગવાઈ કરી. - ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-2.	How the subjects in the State List can be transferred to the Concurrent List? Explain with examples.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-2.	રાજ્યયાદીના વિષયોને કેવી રીતે સમવર્તી યાદીમાં બદલી શકાય ? - ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-3.	"The power of the President under Article 356 is not absolute but conditional." - Argue.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-3.	"અનુચ્છેદ 356 હેઠળ રાષ્ટ્રપતિની સત્તા સંપૂર્ણ નથી પરંતુ શરતી છે." - દલીલ કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-4.	Discuss the provisions of citizenship available for the NRIs with its benefits.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-4.	બિન નિવાસી ભારતીયો માટે ઉપલબ્ધ નાગરિકત્વની જોગવાઈઓની તેના લાભો સાથે ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-5.	What is the importance of the District Planning Committee in the participatory development process in India? Discuss.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-5.	ભારતમાં સહભાગી વિકાસ પ્રકિયામાં જિલ્લા આયોજન સમિતિનું શું મહત્વ છે ? - ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-6.	Discuss the recommendations of 2nd Administrative Reforms Commission pertaining to police in its 5th Report titled "Public Order".	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-6.	બીજા વહીવટી સુધારા આયોગના પોલીસ પરત્વેના તેના "જાહેર વ્યવસ્થા" શિર્ષક સાથેના પાંચમા અહેવાલની ભલામણોની ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-7.	Which are the canons of Social Accountability to keep Public Administration on track? Discuss.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-7.	જાહેર વહીવટને યોગ્ય રીતે રાખવા માટે સામાજિક ઉત્તરદાયિત્વના સિદ્ધાંતો કયા છે ?	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-8.	Social Audit is necessary for improving any organization's social and ethical performance. - Discuss.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-8.	કોઈપણ સંસ્થાની સામાજિક અને નૈતિક કામગીરીને સુધારવા માટે સામાજિક અન્વેષણ જરૂરી છે. - ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-9.	Discuss the probable impact of current Afghan crises on Indian interests.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-9.	પ્રવર્તમાન અફઘાન કટોકટીની ભારતના હિતો પરની સંભવિત અસરોની ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-10	Discuss the rationale and utility of having various regulatory commissions in India?	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-10.	ભારતમાં વિવિધ નિયમનકારી આયોગો રાખવા માટેની તર્કસંગતતા અને ઉપયોગિતાની ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-11.	"Focus on Judicious action rather than no action or extreme action while dealing with crime and to avoid the urge to seek publicity including social media." - Reflect on this statement with reference to police force.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-11.	"ગુના ઉપર કામગીરી કરતી વખતે કશું ન કરવું અથવા આત્યંતિક પગલાં લેવા કરતાં વિવેકપૂર્ણ પગલાં ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું અને સોશિયલ મીડિયા સહીતની પબ્લીસીટી માટેની ઈચ્છાને ટાળવી." - આ વિધાન ઉપર પોલીસ દળના સંદર્ભે પ્રતિભાવ આપો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-12.	"Non-performance of duty by a public servant is also a type of corruption." - Justify.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-12.	"જાહેર સેવક દ્વારા ફરજોનું પાલન ન કરવું એ પણ ભ્રષ્ટાચારનો એક પ્રકાર છે." - ઉચિત ઠેરવો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-13.	Gujarat Budget 2021-22 has focussed more on Social Development. - Discuss.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-13.	ગુજરાત અંદાજપત્ર 2021-22 એ સામાજિક વિકાસ ઉપર વધુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. - ચર્ચા કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-14.	The Foreign Exchange Reserves of India is very positive in the recent times. - Draw a complete picture of India's Foreign Exchange Reserves.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-14.	ભારતનો વિદેશી મુદ્રા ભંડાર તાજેતરના સમયમાં ખૂબ જ નિશ્ચાત્મક (positive) છે. ભારતના વિદેશી મુદ્રા ભંડારનું સંપૂર્ણ ચિત્ર રજૂ કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-15.	What is the definition of Fiscal Deficit in Union Budget? Why emphasis is given on curtailing fiscal deficit for any economy?	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-15.	કેન્દ્રિય અંદાજપત્રમાં રાજકોષીય ખાધની વ્યાખ્યા શું છે ? કોઈપણ અર્થતંત્ર માટે રાજકોષીય ખાધ ઘટાડવા પર શું કામ ભાર મૂકવામાં આવે છે ?	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
Q.-16.	What is Geographical Indication? What is the significance of having GI tag for a particular product? Enlist the GI products of Gujarat.	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
પ્ર.-16.	જીઓગ્રાફીકલ ઈન્ડીકેશન એટલે શું ? ચોક્કસ ઉત્પાદન / બનાવટ માટે GI ટેગ હોવાનું મહત્વ શું છે ? ગુજરાતની GI ઉત્પાદન / બનાવટની યાદી આપો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-17. Discuss India's performance in the Global Competitiveness Index.

પ્ર.-17. વૈશ્વિક સ્પર્ધાત્મકતા સૂચકાંકમાં ભારતના પ્રદર્શનની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-18. Discuss the significance of the under construction Delhi-Mumbai Express Highway.

પ્ર.-18. નિર્માણાધિન દિલ્હી-મુંબઇ એક્સપ્રેસ હાઈવેના મહત્વની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-19. Family values play an important role in making a public servant honest or corrupt. - Discuss.

પ્ર.-19. પારીવારિક મૂલ્યો જાહેર સેવકને પ્રામાણિક અથવા ભ્રષ્ટાચારી બનાવવામાં અગત્યની ભૂમિકા ભજવે છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Q.-20. Maritime Security is now the focal point of India's Foreign Policy and Defence Strategy. - Discuss.

પ્ર.-20. મેરીટાઇમ સીક્યુરીટી હવે ભારતની વિદેશનીતિ અને સંરક્ષણ વ્યૂહરચનાનું કેન્દ્રિય બિંદુ છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

GS PAPER-7

PSM - 3

General Studies - 1 (Mains)
સામાન્ય અભ્યાસ - ૧ (મુખ્ય પરીક્ષા)

સમય : 3 કલાક | **Time : 3 Hours**
કુલ ગુણ : 200 | **Total Marks : 200**

સૂચના : (૧) બધા જ 20 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
Attempt all 20 questions.
(૨) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
Each question carries 10 marks.
(૩) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.
Answer should be given approximately in 200 words.

પ્ર.-1. ''ગુપ્ત સામ્રાજ્યની કલ્યાણકારી છત્રછાયા હેઠળ રાજ્યના આર્થિક માળખામાં ખેતી, વ્યાપાર અને ઉદ્યોગોનો નોંધપાત્ર વિકાસ થયો.'' ચર્ચા કરો.

"There was a noteworthy development of agriculture, trade and industries in the economic structure of the state under the welfare protection of Gupta empire." Discuss.

પ્ર.-2. ''ગુજરાતના સોલંકી વંશના સત્તાકાળ દરમ્યાન રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ક્ષેત્રે સુવર્ણયુગ પ્રવર્ત્યો.'' ચર્ચા કરો.

"A golden era in the political and cultural sector trended during the reign of Solanki dynasty of Gujarat." Discuss.

પ્ર.-3. ''બે વિશ્વયુદ્ધોએ, રાષ્ટ્રીય ચળવળોએ તેમજ બદલાયેલા આર્થિક સંજોગોએ 20મી સદીમાં સામાજિક સુધારણામાં મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી છે.'' વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

"The two world wars, nationalist movements and the changed economic circumstances played an important role in social reforms in the 20th century." Critically evaluate.

પ્ર.-4. સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના આઝાદ હિંદ ફોજના પ્રદાન ઉપર નોંધ લખો.

Write a note on the contribution of Indian army in Independence struggle.

પ્ર.-5. પલ્લવ અને ચોળ રાજ્યોમાં વિકસેલી મંદિર સ્થાપત્ય શૈલીના લક્ષણોનું વર્ણન કરો.

Describe the features of temple architecture style developed in the states of Pallava and Chola.

પ્ર.-6. ગુજરાતી ચલચિત્રોમાં વિષયવસ્તુના નિરૂપણમાં બદલાતી જતી માવજત અને તેના સમાજ પર પ્રભાવનું મૂલ્યાંકન કરો.

Evaluate the changing treatment of subject matter in Gujarati films and its influence on society.

પ્ર.-7. વિશ્વભરમાં અજોડ ગણાતાં ગુજરાતના હવેલી સ્થાપત્ય પર નોંધ લખો.

Write a note on the Haveli architecture of Gujarat which is considered as unparalleled in the world.

પ્ર.-8. ગુજરાતી રંગભૂમિમાં પ્રાયોગાત્મક નાટકોની લોકસ્વીકૃતિઓ એક ચીલો ચાતર્યો છે. ચર્ચા કરો.

The public acceptability of experimental plays has paved a new trend in Gujarati theatre. Discuss.

પ્ર.-9. ગુજરાતમાં આવેલા જંગલોના પ્રકારો જણાવો અને તે પૈકી કોઈ પણ બે ઉપર નોંધ લખો.

Mention the types of forests in Gujarat and write a note of any two of them.

પ્ર.-10. ગુજરાતમાં ઘટતા જતા જાતિપ્રમાણનું વિશ્લેષણ કરો અને તેના ઉપાયો સૂચવો.

Analyze the decreasing sex ratio in Gujarat and suggest its measures.

પ્ર.-11. સ્માર્ટ સીટીમાં વ્યાપક વિકાસની વિશેષતાઓનું વર્ણન કરો.

Discuss the typical features of comprehensive development in smart cities.

પ્ર.-12. જળપ્રદૂષણને કેવી રીતે અટકાવી શકાય ?

How can the water pollution be stopped ?

પ્ર.-13. **DRDO** દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલી પિનાકા મિસાઈલ સીસ્ટમ વિશે નોંધ લખો.

Write a note on Pinaka Missile System developed by DRDO.

પ્ર.-14. **GSLV (Geosynchronous Satellite Launch Vehicle)** અને **PSLV (Polar Satellite Launch Vehicle)** વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.

Explain the difference between GSLV (Geosynchronous Satellite Launch Vehicle) and PSLV (Polar Satellite Launch Vehicle).

પ્ર.-15. ''સામાન્ય માનવી સુધી વિવિધ સરકારી યોજનાઓ અને તેના લાભ પહોંચી શકે તે માટે ઈ-ગવર્નન્સની ભૂમિકા નિર્ણાયક હોય છે.'' ચર્ચા કરો.

"The role of e-governance is crucial to ensure that various government schemes and its benefits reach the common man." Discuss.

પ્ર.-16. ''સંશોધન અને વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ઈન્ટેલેક્ચુઅલ પ્રોપર્ટી રાઈટ્સનું રક્ષણ અનિવાર્ય છે.'' વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

"It is mandatory to protect Intellectual Property Rights to boost research and development." Critically evaluate.

પ્ર.-17. તાજેતરમાં ભારત સરકાર દ્વારા ઊભો કરવામાં આવેલા ''ચીફ ઑફ ડીફેન્સ સ્ટાફ''ના હોદ્દાનું મહત્ત્વ સમજાવો.

Explain the importance of the recently created post of "Chief of Defence Staff" by the Government of India.

પ્ર.-18. ગુજરાત સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં પ્રાદેશિક વાહનવ્યવહાર કચેરી (આરટીઓ)ની કામગીરીમાં પારદર્શિતા અને સરળતા લાવવા માટે લેવામાં આવેલા પગલાઓની સમીક્ષા કરો.

Review the recent measures taken by the Government of Gujarat to bring transparency and ease in the working of Regional Transport Office (RTO).

પ્ર.-19. મધ્ય-પૂર્વના દેશોમાં તાજેતરના આંતરરાષ્ટ્રીય અજંપાની ભારત પરની અસરો ચકાસો.

Examine the impact of the recent international restlessness in Middle-East countries on India.

પ્ર.-20. તાજેતરમાં રજુ કરવામાં આવેલા વર્ષ 2020-2021 માટેના અંદાજપત્રમાં કૃષિક્ષેત્રના વિકાસ માટેના સોળ સૂત્રીય આયોજનની ચર્ચા કરો.

Discuss the 16 points planning for the development of Agriculture sector in the recenly presented budget for the year 2020-2021.

GS PAPER-8

PSM - 4

General Studies - 2 (Mains)
સામાન્ય અભ્યાસ - ૨ (મુખ્ય પરીક્ષા)

સમય : 3 કલાક | Time : 3 Hours
કુલ ગુણ : 200 | Total Marks : 200

સૂચના : (૧) બધા જ 20 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
Attempt all 20 questions.
(૨) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
Each question carries 10 marks.
(૩) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.
Answer should be given approximately in 200 words.

પ્ર.-1. કટોકટી અંગેની જોગવાઈઓ બાબતે બંધારણના અનુચ્છેદ 352 અને અનુચ્છેદ 356 વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

Explain the difference between article 352 and article 356 of the constitution regarding the provisions related to emergency.

પ્ર.-2. સર્વોચ્ચ અદાલતમાં તદર્થ (ad hoc) ન્યાયાધીશો અને નિવૃત ન્યાયાધીશોની નિમણૂંક અંગેની જોગવાઈઓનું વર્ણન કરો.

Describe the provisions for the appointment of ad hoc judges and retired judges in the Supreme Court.

પ્ર.-3. સંસદીય વિશેષાધિકારો અને પ્રતિરક્ષા પર નોંધ લખો.

Write a note on Parliamentary privileges and immunities.

પ્ર.-4. ''સંસદીય લોકશાહી માટે બંધારણમાં ઘડવામાં આવેલું તે નવીન લક્ષણ છે.'' બાબાસાહેબ આંબેડકરના રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો માટે કરવામાં આવેલા આ વિધાનનું વિશ્લેષણ કરો.

"It is a novel feature framed in constitution for Parliamentary democracy." Analyze this statement made by Babasaheb Ambedkar for Directive Principle of State Policy.

પ્ર.-5. બંધારણમાં સુધારો કરવાની કાર્યરીતિ વર્ણવો અને કોઈ પણ એક મહત્ત્વના બંધારણીય સુધારા ઉપર નોંધ લખો.

Describe the procedure of making amendment in constitution and write a note on any one of the important constitutional amendments.

પ્ર.-6. વૈધાનિક, નિયમનકારી અને અર્ધ-ન્યાયિક સંસ્થાઓ વચ્ચેનો તફાવત ઉદાહરણો આપીને સમજાવો.

Explain the difference between statutory, regulatory and quasi-judicial authorities with examples.

પ્ર.-7. જાહેર સેવા અધિનિયમની નાગરીકોના હક્કોને લગતી અગત્યની જોગવાઈઓનું વર્ણન કરો.

Describe the important provisions of the Public Service Act. regarding the rights of the citizens.

પ્ર.-8. ભારતમાં સ્ત્રીઓના અધિકારોને લગતી વિવિધ જોગવાઈઓ પર નોંધ લખો.

Write a note on various provisions pertainting to the women rights in India.

પ્ર.-9. મૂલ્કી સેવામાં સ્પષ્ટતા એ ઉત્તરદાયિત્વનો આવશ્યક ઘટક છે.ઉત્તરદાયિત્વને વધારવા માટેના કેટલાક યોગ્ય પગલાં સૂચવો.

Clarity is a necessary component of accountability. Suggest some suitable measures to enhance accountability.

પ્ર.-10. તાજેતરના વર્ષોમાં સામાજિક ક્ષેત્રના વિકાસના માટેની સરકારની મુખ્ય નીતિઓ અને દરમ્યાનગીરીનું વર્ણન કરો.

Describe the major Government policies and interventions for the development of social sector in recent years.

પ્ર.-11. ભારતીય સમાજમાં નૈતિક મૂલ્યો અને સારી આદતોને ઠસાવવા માટે સામાજિક બહિષ્કાર અને સજાની ઉપયોગિતા બાબતે આપને મંતવ્યો સમજાવો.

Explain your views about the utility of ostracism and punishment in inculcating moral values and good habits in Indian society.

પ્ર.-12. ભાવનાત્મક બુદ્ધિમતાના મુખ્ય પાસાંઓ જણાવો.

Mention the main aspects of emotional intelligence.

પ્ર.-13. ''તકનીકી પ્રગતિઓએ માનવજીવનને આરામદાયક બનાવ્યું છે પરંતુ સમાજમાં માનવમૂલ્યોની અધોગતિ તરફ પણ દોરી ગયું છે.'' ચર્ચા કરો.

"Technological advancements have made human life comfortable but has also led to degeneration of human values in the society." Discuss.

પ્ર.-14. ''એક ચોક્કસ તબક્કા બાદ વ્યક્તિગત વર્તણૂંક સંસ્થાકીય વર્તણૂંક સાથે એક સરખી થઈ જાય છે.'' શું આપ સંમત થાવ છો ? ખુલાસાવાર સમજાવો.

"After a certain phase, personal conduct becomes synonymons with Institutional conduct." Do you agree ? Elucidate.

પ્ર.-15. પારદર્શક અને જવાબદાર નિર્ણયપ્રક્રિયા દ્વારા કેટલા અંશે ભ્રષ્ટાચાર ઘટાડી શકાય ? ગુજરાત સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં કેટલીક પ્રક્રિયાઓ ''ઓન-લાઈન'' કરવામાં આવી છે તે સંદર્ભે તેની ચર્ચા કરો.

To what extent can corruption be decreased through transparent and accountable decision-making ? Discuss this in reference to some processes made "on-line" by Government of Gujarat recently.

પ્ર.-16. નીતિ આયોગના ઉદ્દેશો અને વિશેષતાઓનું વર્ણન કરો.

Describe the objectives and features of NITI Aayog.

પ્ર.-17. જાહેર ખર્ચ એટલે શું ? પ્રવર્તમાન ભારતીય અર્થતંત્રમાં જાહેર ખર્ચના કદની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

What is public expenditure ? Discuss the role of the size of public expenditure in the prevalent Indian economy ?

પ્ર.-18. ભારતમાં ગ્રામીણ વિકાસના પડકારોનું વર્ણન કરો.

Discuss the challanges of rural development in India.

પ્ર.-19. વિદેશી સંસ્થાકીય રોકાણ (FII) ની ભારતના સ્ટોક માર્કેટ - શેરબજાર પરની અસરોની ચર્ચા કરો.

Discuss the impact of Foreign Institutional Investment (FII) on the Stock Market - Share Market of India.

પ્ર.-20. ગુજરાત રાજ્ય માટે તૈયાર થઈ રહેલાં ''રેલ્વે માસ્ટર પ્લાન''ની વિશેષતાઓ પર નોંધ લખો.

Write a note on the features of "Railway Master Plan" being prepared for the state of Gujarat.

GS PAPER-9

No. of Pages : 4

Code : PSM-3
Subject : GENERAL STUDIES – 1
Question Paper

Time : 3 Hours Max. Marks : 200

વિભાગ – A

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **1** થી **12.**
(૨) બધા જ **12** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **5** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **40** થી **50** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – A

1. Question No. **1** to **12**.
2. Attempt **all 12** questions.
3. **Each** question carries **5** marks.
4. Answer should be given approximately in **40** to **50** words.

પ્ર. 1. "હિન્દ સ્વરાજ" માં વ્યક્ત થયેલાં ગાંધીજીના મુખ્ય વિચારો જણાવો. **5**
State the main views of Gandhiji as expressed in "Hind Swaraj".

પ્ર. 2. અસહકારની ચળવળ 1920-22 અને સવિનય કાનૂનભંગની ચળવળ 1930-34 વચ્ચે શું તફાવત છે ? **5**
What is the difference between the Non-Cooperation Movement 1920-22 and the Civil Disobedience Movement 1930-34 ?

પ્ર. 3. કરસનદાસ મૂળજી કોણ હતાં ? તેઓ શાને માટે જાણીતા છે ? **5**
Who was Karsandas Mulji ? What is he known for ?

પ્ર. 4. કોઈપણ પાંચ ભારતીય સ્ત્રી નાટ્યકારોનાં નામ જણાવો. **5**
Name any five Indian women dramatists – playwrights.

પ્ર. 5. છોટાઉદેપુરમાં ઉજવાતા ત્રણ મહત્વના લોકમેળાઓ તથા તેના સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય વિષે ટૂંક નોંધ લખો. **5**
Write a brief note on the three important folk fairs celebrated in Chhotaudepur with their cultural values.

પ્ર. 6. પ્રથમ ગુજરાતી બોલતી ફિલ્મ, તેના દિગ્દર્શક તથા સેટ ડિઝાઈનરનાં નામ જણાવો. **5**
Write the names of the first Gujarati sound (speaking) film, its director and set designer.

પ્ર. 7. પ્રત્યેક આર્થિક પ્રવૃત્તિઓનાં બે ઉદાહરણો સાથે ક્ષેત્રવાર વર્ગીકરણ આપો. **5**
Give sectorwise classification with two examples of each of the economic activities.

પ્ર. 8. “શીફ્ટીંગ કલ્ટીવેશન” – સ્થળાંતર ખેતીની મુખ્ય લાક્ષણિક્તાઓ કઈ છે ? **5**
What are the salient features of “Shifting Cultivation” ?

પ્ર. 9. તારા શા માટે ઝબૂકે છે ? **5**
Why do stars twinkle ?

પ્ર. 10. “ફાયરવોલ” એટલે શું ? કમ્પ્યુટર ક્ષેત્રે તેની શી અગત્યતા છે ? **5**
What is “fire-wall” ? What is its importance in computer field ?

પ્ર. 11. વડોદરા ખાતે સ્થાપનાર ભારતની પ્રથમ રાષ્ટ્રિય રેલ અને પરિવહન મહાવિદ્યાલયનું શું મહત્વ છે ? **5**
What is the significance of India’s first National Rail and Transportation University to come at Vadodara ?

પ્ર. 12. “ઓસ્ટ્રેલીયા ગ્રુપ”- ઓસ્ટ્રેલીયા સમૂહ સાથે ભારતનો સંબંધ સમજાવો. **5**
Explain India’s relation with the “Australia Group”.

વિભાગ – B

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક :**13** થી **20.**
(૨) બધા જ **8** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **10** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **80** થી **90** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – B

1. Question No. **13** to **20**.
2. Attempt **all 8** questions.
3. **Each** question carries **10** marks.
4. Answer should be given approximately in **80** to **90** words.

પ્ર. 13. વિજયનગર સામ્રાજ્ય અને બહામીનિ સલ્તન વચ્ચેના સંઘર્ષનું મુખ્ય કારણ શું હતું ? **10**
What was the main reason for conflict between the kingdom of Vijaynagar and Bahamani Sultanate ?

પ્ર. 14. સિંધુ ખીણ સભ્યતાની પડતી તરફ દોરી જતાં કારણોની વિવેચનાત્મક સમીક્ષા કરો. **10**

Critically examine the causes leading to the decline of the Indus Valley Civilization.

પ્ર. 15. શિલ્પ અને સ્થાપત્યના ઉત્કૃષ્ઠ નમૂના તરીકે અડાલજની વાવ ઉપર નોંધ લખો. **10**

Write a note on Stepwell of Adalaj – "Adalajni Vav" as an excellent specimen of sculpture and architecture.

પ્ર. 16. મોન્ટ્રિયલ પ્રોટોકોલ વિષે નોંધ લખો. **10**

Write a note on Montreal Protocol.

પ્ર. 17. "વોટરશેડ મેનેજમેન્ટ" ઉપર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. **10**

Write a critical note on "Watershed Management".

પ્ર. 18. પડખાઉ (લેટેરાઈટ) જમીનની રચનાની પ્રક્રિયાની અને ભારતમાં તેની વિતરણ પદ્ધતિની ચર્ચા કરો. **10**

Discuss the process of formation of laterite soils and its distributional pattern in India.

પ્ર. 19. ભારત સરકારની "રચનાત્મક ભારત; અભિનવ ભારત" નીતિ વિષે ટૂંકમાં લખો. **10**

Write in short about Government of India's Policy, "Creative India, Innovative India".

પ્ર. 20. તાજેતરમાં માધવપુર (ઘેડ) ખાતે યોજાયેલ "એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારત" ના બેનર હેઠળ ઉત્તર-પૂર્વના રાજ્યો અને ગુજરાત વચ્ચે સાંસ્કૃતિક ઐક્યના મેળા વિષે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. **10**

Write a critical note on the recently held fair at Madhavpur (Ghed) on cultural integrity between the North-East States and Gujarat under the banner of "Ek Bharat, Shrestha Bharat".

વિભાગ – C

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **21** થી **24.**
(૨) બધા જ **4** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **15** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **130** થી **140** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – C

1. Question No. **21** to **24**.
2. Attempt **all 4** questions.
3. **Each** question carries **15** marks.
4. Answer should be given approximately in **130** to **140** words.

પ્ર. 21. ભાષાઓને આધારે રાજ્યોના પુનર્ગઠનની અગત્યતા તેની સાથે સંકળાયેલ ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં ચર્ચો. **15**

Discuss the importance of the reorganization of States on linguistic basis with the historical perspective associated with it.

પ્ર. 22. રંગભૂમિ ઉપર અભિનય કરીને સુવિખ્યાત બનેલાં ભારતીય ચલચિત્રના મહત્વનાં ગુજરાતી અભિનેતાઓ-અભિનેત્રીઓ વિષે નોંધ લખો. **15**

Write a note on important Gujarati actors-actresses of Indian cinema who became famous by their acting on stage (Theatre).

પ્ર. 23. ભારતના રોકેટ લોન્ચિંગ સેન્ટર તરીકે શ્રીહરિકોટા કઈ રીતે યોગ્ય સ્થળ છે ? **15**

What makes Shriharikota as a suitable place for India's Rocket launching centre ?

પ્ર. 24. દેશમાં લોકસભા અને વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ એક સાથે કરવી જોઈએ ? બંધારણીય અને કાનૂની પાસાઓને ધ્યાનમાં રાખી વિવેચનાત્મક ટીપ્પણી કરો. **15**

Should the Lok Sabha and Legislative Assembly elections be held simultaneously in the country ? Critically comment keeping in view the constitutional and legal aspects.

No. of Pages : 4

Code : PSM-4
Subject : GENERAL STUDIES – 2
Question Paper

Time : 3 Hours | Max. Marks : 200

વિભાગ – A

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **1** થી **12.**
(૨) બધા જ **12** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **5** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **40** થી **50** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – A

1. Question No. **1** to **12**.
2. Attempt **all 12** questions.
3. **Each** question carries **5** marks.
4. Answer should be given approximately in 40 to 50 words.

પ્ર. 1. સર્વોચ્ચ અદાલતનું મૂળભૂત અધિકારક્ષેત્ર સમજાવો.
Explain the original jurisdiction of Supreme Court. **5**

પ્ર. 2. સંસદની સંયુક્ત બેઠક યોજવા માટેના સંજોગો દર્શાવો.
Mention the circumstances in which the joint sitting of Parliament is convened. **5**

પ્ર. 3. "POCSO" શું છે?
What is "POCSO" ? **5**

પ્ર. 4. લોક કેન્દ્રિત ઈ – ગવર્નન્સના ચાર સ્તંભો સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.
Briefly explain the four pillars of e-governance with focusing on people. **5**

પ્ર. 5. સામાજિક અન્વેષણના ખ્યાલ પર નોંધ લખો.
Write a note on concept of Social Audit. **5**

પ્ર. 6. ભારતમાં " ડેમોગ્રાફિક ડિવિડન્ડ" ના ખ્યાલ પર ટિપ્પણી કરો.
Comment on the concept of "Demographic Dividend" in India. **5**

પ્ર. 7. ગુજરાત લોકાયુક્ત આયોગ અધિનિયમ, 2013 ના હેતુઓ શું છે?
What are the objectives of the Gujarat Lokayukta Aayog Act, 2013 ? **5**

પ્ર. 8. ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, 1988 હેઠળ જાહેર સેવક કોણ છે?
Who is the Public Servant under the Prevention of Corruption Act, 1988 ? **5**

P.T.O.

પ્ર. 9. ભાવાત્મક બુદ્ધિમતા, "ઈમોશનલ ઈનટેલીજન્સ" શું છે?
What is Emotional Intelligence ? **5**

પ્ર. 10. ભારતમાં નાણાકીય એકત્રિકરણ પર કેલકર સમિતિ અહેવાલના સૂચનો જણાવો.
Point out the suggestions of Kelkar Committee Report on Fiscal Consolidation in India. **5**

પ્ર. 11. ભારતના સંદર્ભે GST અને VAT વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
Differentiate between GST and VAT with reference to India. **5**

પ્ર. 12. ભારતમાં નાણા પુરવઠાની માપણી કઈ રીતે થાય છે ?
How is money supply measured in India ? **5**

વિભાગ – B

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક :**13** થી **20.**
(૨) બધા જ **8** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **10** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **80** થી **90** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – B

1. Question No. **13** to **20**.
2. Attempt **all 8** questions.
3. **Each** question carries **10** marks.
4. Answer should be given approximately in **80** to **90** words.

પ્ર. 13. ભારતીય સમવાયી માળખામાં GST યુગના અમલીકરણ માટેની તૈયારી કેવી છે ?
What is the preparedness for implementing GST era in Indian federal structure ? **10**

પ્ર. 14. ભારતમાં સુશાસનના ધ્યેયો સિદ્ધ કરવામા નાગરીક અધિકાર પત્રના મહત્વની ચર્ચા કરો.
Discuss the significance of citizen charter in the realization of the goals of Good Governance in India. **10**

પ્ર. 15. મૂલ્કી સેવકો પ્રતિરક્ષણ આપતાં અનુચ્છેદ 311 ને તમો કઈ રીતે સમર્થન આપો છો ?
How do you justify Article 311 giving immunity to the civil Servants ? **10**

પ્ર. 16. મહિલા સશક્તિકરણમાં રાષ્ટ્રીય મહિલા આયોગની ભૂમિકા સમજાવો.
Explain the role of National Women Commission in empowering women. **10**

પ્ર. 17. વલણ અને વર્તન વચ્ચેના સંબંધને લગતા બે અભિગમો (તર્કસંગત અને બિન તર્કસંગત) સમજાવો.
Explain the two approaches (rational and non-rational) to the relation between attitude and behaviour. **10**

પ્ર. 18. કેસ સ્ટડી :

એક વેપારીએ પોતાના વેચાણવેરાના કેસોની અનુકૂળ પતાવટની વિનંતિસહ વેચાણવેરા ખાતામા અધિકારી, અમિતનો સંપર્ક કર્યો. અમિતે તેને કહ્યું કે કેસ ખાતાની અન્ય શાખાના અધિકારી, રામપાલ, સંભાળે છે. વેપારી રામપાલને તેની અમિત સાથેની દોસ્તીનો સંદર્ભ આપે છે અને અમિતને રામપાલ સાથે મધ્યસ્થી કરવા જણાવે છે. અમિત રામપાલ સાથે વાત કરે છે અને બાબતની પતાવટ થઈ જાય છે. ત્યારબાદ થોડાક સમય પછી વેપારી અમિતને એક કિંમતી કેમેરા ભેટ આપે છે.

નીચેના વિધાનોના સંદર્ભમાં પ્રસ્તુત કેસમાં અમિતના આચારનું વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

1) અમિતના આચારમાં કોઈ દોષ નથી.
2) અમિત સત્તાવાર આચાર સંહિતાનો ભંગ કરવા બદલ દોષિત છે.
3) અમિતે વેપારીને સીધી રીતે કોઈ મદદ નહીં કરી હોવાથી તેનો કેમેરો લેવામાં કોઈ નુકશાન નથી.
4) વેપારીનું કામ થઈ ગયા બાદ કેમેરો આપ્યો હોવાથી અમિતની બાબતે કોઈ બદઈરાદાનું આરોપણ થઈ શકે નહીં.

Case study :

Amit, an officer in Sales Tax Department, was approached by a trader with a request to settle his sales tax cases favourably. Amit told him that the case is being handled by Rampal, an officer in another wing of the department. The trader refers to Amit's friendship with Rampal and asks Amit to intercede with Rampal. Amit speaks to Rampal and the matter gets settled. Sometimes thereafter, the trader presents Amit with a costly camera.

Critically evaluate Amit's conduct in this case with reference to the following statements.

1) There is no fault in Amit's conduct.
2) Amit is guilty of violating the official code of conduct.
3) As Amit did not directly help the trader, there is no harm in his taking the camera.
4) As the camera was presented after the trader's work was done, no malafides can be attributed in the matter to Amit. **10**

પ્ર. 19. "મુદ્રા બેંક " ના હેતુઓની વિવેચનાત્મક ચકાસણી કરો.
Critically examine the objectives of "MUDRA BANK". **10**

પ્ર. 20. ગુજરાતમાં સૌ પ્રથમ વખત મહિલાઓ માટેની નાણાકીય ફાળવણી – "જેન્ડર બજેટ" ક્યારે રજુ કરવામાં આવ્યું? છેલ્લા પાંચ વર્ષો દરમ્યાન તેના મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.

When was gender-based budgeting introduced in Gujarat ? Highlight its main features during the last five years. **10**

વિભાગ – C

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **21** થી **24.**

(૨) બધા જ **4** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **15** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **130** થી **140** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – C

1. Question No. **21** to **24**.
2. Attempt **all 4** questions.
3. **Each** question carries **15** marks.
4. Answer should be given approximately in **130** to **140** words.

પ્ર. 21. વિધાનસભામા ચૂંટાયેલા સભ્ય અને ઉમેદવારોની લાયકાતો અને ગેરલાયકાતના અનુસંધાને લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, 1951 ની મુખ્ય લાક્ષણિક્તાઓ ચકાસો.

Examine salient features of Representation of People Act, 1951 pertaining to the qualifications and disqualifications of the candidates and members elected to the legislature. **15**

પ્ર. 22. ગુજરાત જાહેર સેવાઓ અંગેનો નાગરીકોનો અધિકાર અધિનિયમ, 2013 ની અગત્યની જોગવાઈઓ કઈ છે ?

What are the important provisions of the Gujarat Right to Citizens to Public Services Act, 2013 ? **15**

પ્ર. 23. રાષ્ટ્રીય સાઈબર સુરક્ષા નીતિની અગત્યતા અને પ્રસ્તુતાની ચર્ચા કરો. તેની અમલવારીમાં અવરોધો દર્શાવો.

Discuss the importance and relevance of National Cyber Security Policy. Identify the hurdles in implementing it. **15**

પ્ર. 24. ખેડ્તની પરિસ્થિતિ સુધારવા અને યુવાવર્ગ માટે રોજગારોની તકોનું સર્જન કરવાના સંદર્ભમાં ગુજરાતના 2018-19 માટેના અંદાજપત્રના મુખ્ય મુદ્દાઓનું વિશ્લેષણ કરો.

Analyze the main points of Gujarat's budget for 2018-19 with regard to elevate farmer's condition and create employment opportunities for youth. **15**

RFM-3 - G.S.-1

1. **Discuss the economic activities and religious beliefs of the people of Indus Civilization.**

1. સિંધુ સંસ્કૃતિના લોકોની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ અને ધાર્મિક માન્યતાઓની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

2. **Analyze the contribution of 'Gadar Party' in revolutionary activities.**

2. ક્રાન્તિકારી પ્રવૃત્તિઓમાં 'ગદર પાર્ટી'ના પ્રદાનનું વિશ્લેષણ કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

3. **Compare the strategy of Sardar Vallabhbhai Patel regarding the merger of Junagadh and Hyderabad states.**

3. જૂનાગઢ અને હૈદરાબાદ રાજ્યોના જોડાણ અંગેની સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની વ્યૂહરચનાની તુલના કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

4. **Analyze how oral literature has become relevant in expressing the tribal social life in its real form?**

4. આદિવાસી સમાજ જીવનને તેના વાસ્તવિક સ્વરૂપમાં અભિવ્યક્ત કરવામાં તેમનું મૌખિક સાહિત્ય કેવી રીતે સમર્થક બન્યું છે તેનું વિશ્લેષણ કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

5. **"Rashtriya Shayar" Zaverchand Meghani was a personality having versatile talent being a distinguished poet, writer, researcher, freedom fighter, journalist, social reformer, thinker, orator and singer – Discuss.**

5. 'રાષ્ટ્રીય શાયર' ઝવેરચંદ મેઘાણી નામાંકિત કવિ, લેખક, સંશોધક, સ્વાતંત્ર્ય સેનાની, પત્રકાર, સમાજસુધારક, વિચારક, વક્તા તેમજ ગાયક – એમ બહુમુખી પ્રતિભા ધરાવતા શખ્શિયત હતા. ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

6. **Explain the characteristics of architecture form of Chalukya style temples of Gujarat with examples.**

6. ગુજરાતના ચૌલુક્ય શૈલીના મંદિરોના સ્થાપત્ય-સ્વરૂપના લક્ષણો ઉદાહરણસહ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

7. **Explain the climate of Gujarat with reference to the factors affecting it.**

7. ગુજરાતની આબોહવા તેના પર અસર કરતાં પરિબળોના સંદર્ભે વર્ણવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

8. **Explain the demographic features of the tribals of Gujarat.**

8. ગુજરાતના આદિવાસીઓની વસ્તી વિષેયક વિશેષતાઓ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. **Describe the environmental issues of Gujarat and suggest needful measures.**

9. **ગુજરાતના પર્યાવર્ણીય પ્રશ્નોનું વર્ણન કરો અને તે માટેના જરૂરી ઉપાયો સૂચવો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

10. **Discuss the similarities and differences between 'Internet of Things' (IOT) and 'Artificial Intelligence' (AI).**

10. **ઈન્ટરનેટ ઓફ થીન્ગઝ' (IOT) અને 'આર્ટીફીશીયલ ઈન્ટેલીઝન્સ' (AI) વચ્ચેની સામ્યતા અને ભેદની ચર્ચા કરો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

11. **In the modern world, different types of water conservation methods are in practice. Explain any three methods of water conservation.**

11. **આધુનિક વિશ્વમાં જળ સંરક્ષણની વિવિધ પ્રકારની રીતો પ્રચલિત છે. જળ સંરક્ષણની કોઈપણ ત્રણ રીતો સમજાવો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

12. **India's first indigenously developed Aircraft carrier INS Vikrant has begun its sea trials – Analyze its scientific and technical features.**

12. **ભારતના પ્રથમ સ્વદેશી રીતે વિકસાવાયેલા વિમાનવાહક INS વિક્રાન્તે તેની દરિયાઈ અજમાયશ શરૂ કરી દીધી છે. તેના વૈજ્ઞાનિક અને તકનીકી લક્ષણોનું વિશ્લેષણ કરો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

13. **Write a note on different vaccines developed for COVID-19 in India recently.**

13. . **ભારતમાં તાજેતરમાં COVID-19 માટે વિકસાવવામાં આવેલી વિવિધ રસીઓ (Vaccines) પર નોંધ લખો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

14. **Government of India has launched the fourth edition of Public Sector Bank Reforms Agenda called EASE 4.0 – Highlight its features.**

14. **ભારત સરકારે EASE 4.0 તરીકે જાણીતી જાહેર ક્ષેત્ર બેંક સુધારા એજન્ડાની ચોથી આવૃત્તિ શરૂ કરી છે. તેની વિશેષતાઓ જણાવો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

15. **India has approved the ratification of Kigali Agreement to the Montreal Protocol – Discuss its impact on India.**

15. **ભારતે મોન્ટ્રીયલ પ્રોટોકોલની કિગાલી સમજૂતીની બહાલીને મંજૂરી આપી છે. ભારત પર તેના પ્રભાવની ચર્ચા કરો.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	ફુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

RFM-4 - G.S.-2

1. The word "democratic" in the Preamble is based on the doctrine of popular sovereignty – Discuss.

1. આમુખમાં ''લોકતંત્રાત્મક'' શબ્દ લોકપ્રિય સાર્વભૌમત્વના સિદ્ધાંત પર આધારિત છે. ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

2. Explain the propositions laid down by the Supreme Court on the imposition of President's rule in a state.

2. રાજ્યમાં રાષ્ટ્રપતિ શાસન લાદવા બાબતે સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા સૂચનો સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

3. The Indian Constitution is silent on many issues related to the position of the Vice President of India – Discuss.

3. ભારતીય બંધારણ ભારતના ઉપરાષ્ટ્રપતિના હોદ્દાને લગતી ઘણી બાબતો પરત્વે મૌન છે. ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

4. The Constitution has made certain provisions to safeguard and ensure the independence of the Supreme Court – Discuss.

4. બંધારણે સર્વોચ્ચ અદાલતનું રક્ષણ કરવા માટે અને તેની સ્વતંત્રતા સુનિશ્ચિત કરવા માટે કેટલીક જોગવાઈઓ કરી છે. ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

5. The civil society organizations promote the cooperation between people and services rendered by the government – Explain.

5. નાગરિક સમાજ સંસ્થાઓ લોકો અને સરકાર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી સેવાઓ વચ્ચેના સહકારને પ્રોત્સાહન આપે છે. સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

6. PRAGATI is a multi-modal platform which aims at addressing the citizen grievances and also monitors the policy implementation – Elucidate.

6. PRAGATI એક મલ્ટી-નોડલ પ્લેટફોર્મ છે કે જે નાગરિકોની ફરિયાદોનું નિવારણ કરવાનો ધ્યેય રાખે છે અને નીતિ અમલીકરણની દેખરેખ-નિયંત્રણ પણ કરે છે. ખુલાસાવાર સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

7. Explain the role and functions of the United Nations Security Council.

7. સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સુરક્ષા પરિષદની ભૂમિકા અને કાર્યો સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

8. **Which key elements must be kept in mind while filing an application pertaining to Rights to Information Act in any government office?**

8. કોઈ પણ સરકારી કચેરીમાં માહિતી અધિકાર અધિનિયમ અન્વયેની અરજી કરતી વખત કઈ મુખ્ય બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. **Rules and regulations alone cannot create a peaceful society, ethics and social behaviour are also essential to create it. – Evaluate.**

9. ફક્ત નીતિ નિયમો જ શાંતિપૂર્ણ સમાજની રચના કરી શકતું નથી, નૈતિક અને સામાજિક વર્તણૂંક પણ તેની રચના માટે આવશ્યક છે. ખુલાસાવાર સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

10. **Discuss the utility of Emotional Intelligence in Administration and Governance.**

10. વહીવટ અને શાસનમાં ભાવાત્મક બુદ્ધિમત્તાની ઉપયોગિતાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

11. **What is the impact of social influence on public services?**

11. જાહેર સેવાઓ પર સામાજિક અસરનો પ્રભાવ શું છે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

12. **High social consciousness among the employees will ensure more social responsibility – Discuss the various steps to develop social consciousness among the employees.**

12. કર્મચારીઓમાં ઉચ્ચ સામાજિક સભાનતા વધુ સામાજિક જવાબદારી સુનિશ્ચિત કરશે. કર્મચારીઓમાં સામાજિક સભાનતા વિકસાવવા માટેના વિવિધ પગલાઓની ચર્ચા કરો..

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

13. **Outline the various initiatives undertaken by the Government of India towards the promotion of Renewable Energy.**

13. નવીનીકરણીય ઉર્જાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી વિવિધ પહેલોની રૂપરેખા જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

14. **Explain the highlights and significance of National Monetization Pipeline.**

14. 'નેશનલ મોનેટાઈઝેશન પાઈપલાઈન'ની વિશિષ્ટતાઓ અને મહત્વ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

15. **Discuss the role of Cooperative Banks in the development of the rural economy of Gujarat.**

15. ગુજરાતના ગ્રામીણ અર્થતંત્રના વિકાસમાં સહકારી બેંકોની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

RFM-5 - G.S.-3

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

1. **Define silviculture. What are the objectives of studying it ?**
1. વનવૃક્ષવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપો. એનો અભ્યાસ કરવાના હેતુઓ શું છે ?

2. **Define saline soils. Describe the major physical, chemical and biological properties of such soils. How such soils are reclaimed ? Enlist two most salt tolerant tree species which occur naturally in such areas. What kinds of mechanism such type of species adopt to survive in such salty environment ?**
2. ખારાશવાળી જમીનની વ્યાખ્યા આપો. આવી જમીનોના ભૌતિક, રાસાયણિક અને જૈવિક ગુણધર્મોનું વર્ણન કરો. આવી જમીનને નવસાધ્ય કેવી રીતે કરવામાં આવે છે ? આવા વિસ્તારોમાં કુદરતી રીતે થતી સૌથી વધુ ખારાશ સહનશીલ બે વૃક્ષ પ્રજાતિઓ જણાવો. આવા ખારાશવાળા વાતાવરણમાં જીવિત રહેવા માટે આ પ્રકારની પ્રજાતિઓ કયાં પ્રકારની પદ્ધતિઓ અપનાવે છે ?

3. **Define species diversity. How is it measured ? How is it related to the productivity and the stability of an ecosystem? Which was the experiment that resulted in providing tentative answer to the relationship of species diversity with productivity and stability of an ecosystem.**
3. જાતિવિવિધતાની વ્યાખ્યા આપો. એ કેવી રીતે માપવામાં આવે છે ? નિવસન તંત્રની ઉત્પાદક્તા અને સ્થિરતા સાથે તે કેવી રીતે સંબંધિત છે ? એ કયો પ્રયોગ હતો કે જેના પરિણામે, નિવસનતંત્રની જાતિ વિવિધતાનો તેની ઉત્પાદક્તા અને સ્થિરતા સાથેના સંબંધોનો કામ ચલાઉ જવાબ મળી શક્યો ?

4. **What is the purpose of Forest Working Plan ? What is basically included in it ? Mention the salient features of the current National Working Plan Code.**
4. વન કાર્ય યોજનાનો હેતુ શું છે ? તેમાં મૂળભૂત રીતે શાનો સમાવેશ થાય છે ? વર્તમાન રાષ્ટ્રીય વન કાર્ય યોજના સંહિતાની મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.

5. **Why does ecology matter to a forester ? Describe the various ecosystem services accruing from Terrestrial Forest ecosystem and the Mangrove Forest ecosystem.**
5. એક વનકર્મી માટે વન પરિસ્થિતિ વિજ્ઞાન કેમ મહત્વનું છે ? પાર્થિવ વન નિવસન પ્રણાલી અને મેન્ગ્રૂવ વન નિવસન પ્રણાલીથી મળતી વિવિધ વન નિવસન સેવાઓનું વર્ણન કરો.

6. **Describe the different wildlife of the Grasslands of Gujarat. Which are the basic principles and strategies adopted for their conservation?**
6. ગુજરાતના ઘાસના મેદાનોના વિવિધ વન્યજીવોનું વર્ણન કરો. એમના સંરક્ષણ માટે કયા મૂળભૂત સિદ્ધાન્તો અને વ્યૂહરચનાઓ અપનાવવામાં આવે છે ?

7. **Throw light on the selection of the Tree species for Agro Forestry aimed at higher economic returns.**
7. ઉચ્ચ આર્થિક વળતર પ્રાપ્ત કરવાના ઉદ્દેશ્યથી, કૃષિવનીકરણમાં વૃક્ષ પ્રજાતિઓની પસંદગી પર પ્રકાશ પાડો.

8. **Describe in brief the policies and laws which came into existence from time to time for conservation and management of Forest, Wildlife, Biodiversity and Minor Forest produce in India.**
8. ભારતમાં વન, વન્યજીવ, જૈવવિવિધતા અને ગૌણ વન પેદાશોના સંરક્ષણ અને વ્યવસ્થાપન માટે વખતોવખત અસ્તિત્વમાં આવેલ નીતિઓ અને કાયદાઓ વર્ણવો.

9. **What do you mean by International Conventions? How do they differ from International Treaties ? How are they operationalized? Explain important conventions held up till now that focussed on climate change conservation of biodiversity, wetland and marine ecosystem and combating desertification. What has been India's response to these Conventions ?**

9. વૈશ્વિક સંમેલનોનો અર્થ શું છે ? તે વૈશ્વિક સંધિઓથી કઈ રીતે ભિન્ન છે ? તે કેવી રીતે કાર્યરત બને છે ? જળવાયુ પરિવર્તન, જૈવવિવિધતા, જળપ્લાવિત વિસ્તારો અને દરિયાઈ નિવસન તંત્રો ના સંરક્ષણ અને રણવિસ્તાર અટકાવવા ઉપર ભાર મૂકતા આજ સુધી યોજાયેલ મહત્વપૂર્ણ વૈશ્વિક સંમેલનો સમજાવો. આવા સંમેલનો પરત્વે ભારતનો પ્રતિભાવ શું રહ્યો છે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

10. **How are the Forest types defined? Which factors limit the distribution of Forest types in terrestrial environment? What are the objectives of classifying the Forest types? Name the four Forest types occurring in Gujarat.**

10. જંગલના પ્રકારો કેવી રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે ? કયા પરિબળો પાર્થિવ વાતાવરણમાં વનના પ્રકારોનું વિતરણ સીમિત કરે છે ? વનના પ્રકારોના વર્ગીકરણના હેતુઓ શું છે ? ગુજરાતમાં થતા વનના ચાર પ્રકારોના નામ જણાવો. (ગુજરાતમાં થતા ચાર વનના પ્રકારોના નામ જણાવો.)

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

11. **Describe all those silvicultural characteristics of a tree species which should compulsorily be taken into consideration to achieve its success of artificial regeneration and management in the Forest.**

11. વૃક્ષ પ્રજાતિના એ તમામ વનવૃક્ષવિજ્ઞાનલક્ષી ગુણધર્મોનું વર્ણન કરો કે જે તેના વનમાં કૃત્રિમ પુનર્જનન અને વ્યવસ્થાપનની સફળતા પ્રાપ્ત કરવા માટે ફરજીયાતપણે ધ્યાને લેવાવવા જોઈએ.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

12. **Describe different silvicultural operations undertaken for the Forest stock improvement.**

12. વન સ્ટોક સુધારણા માટે હાથ ધરવામાં આવતી વનવૃક્ષવિજ્ઞાનની વિવિધ કામગીરીઓનું વર્ણન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

13. **Explain the difference between Social Forestry and Agroforestry. What is the purpose of Agroforestry? Describe progress of Agroforestry in Gujarat State since its inception.**

13. સામાજિક વનીકરણ અને કૃષિવનીકરણ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. કૃષિવનીકરણનો શું હેતુ છે ? એના અસ્તિત્વમાં આવ્યા પછી ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિવનીકરણમાં થયેલ પ્રગતિનું વર્ણન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

14. **Give examples of three such ecosystems which have high productivity in spite of low nutrient environment all around. Mention the reasons for the higher productivity in such environment.**

14. એવા ત્રણ નિવસન તંત્રોના દૃષ્ટાંત આપો કે જે આસપાસ ઓછા પોષકતત્વો વાળું વાતાવરણ હોવા છતાં ઉચ્ચ ઉત્પાદક્તા ધરાવે છે. આવા વાતાવરણમાં ઉચ્ચ ઉત્પાદક્તા માટેના કારણો જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

15. **What are the kinds of man-animal conflicts observed in wildlife areas? Which are the reasons behind such conflicts? How can they be mitigated?**

15. વન્યપ્રાણી ક્ષેત્રોમાં માનવ-પ્રાણીઓ વચ્ચે કયા પ્રકારના સંઘર્ષ જોવા મળે છે ? આવા ઘર્ષણ પાછળના કારણો કયાં છે ? એનું શમન કેવી રીતે થઈ શકે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્નપત્ર-3 : સામાન્ય અભ્યાસ-1 (મુખ્ય પરીક્ષા)

કુલ ગુણ : 100 સમય :3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10.

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

પ્રશ્ન : 1. મૌર્યકાલીન સંસ્કૃતિના શિલ્પ અને સ્થાપત્યમાં સ્તૂપ અને શિલાસ્તંભોનું કલાત્મક નિર્માણ તેને આગવી ઓળખ આપે છે. ચર્ચા કરો.

મે□લ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 2. 1857ની સ્વતંત્રતાની લડાઈ બ્રિટીશ શાસનની આક્રમક સામ્રાજ્યવાદી નીતિઓ સામેનો આર્થિક, રાજકીય અને સામાજીક સંઘર્ષ હતો. ચર્ચા કરો.

મે□લ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 3. સાંપ્રત પરિસ્થિતિઓમાં સ્વાતંત્ર્યોત્તર એકીકરણમાં સરદાર પટેલની ભૂમિકાની સાર્થકતાની ચર્ચા કરો.

મે□લ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 4. ગુજરાતના લોકનૃત્યોના વૈવિધ્યની ચર્ચા કરો અને નળકાંઠામાં વસતા પઢારોના વિશિષ્ટ લોકનૃત્યનું વર્ણન કરો.

મે□લ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 5. શું સાંપ્રત ગુજરાતની રંગભૂમિ ફક્ત ફારસ અને વોટ્સપિયા જોક્સ પૂરતી સીમિત થઈ ગઈ છે? જૂની ગુજરાતી રંગભૂમિની સમૃધ્ધિ સમાન લાક્ષણિકતાઓની આ સંદર્ભે ચર્ચા કરી સાંપ્રત ગુજરાતી રંગભૂમિનું મૂલ્યાંકન કરો.

મે□લ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 6. ગુજરાતના મેદાનો એ ગુજરાતના સૌથી વધુ ફળદ્રુપ વિસ્તારો છે. મૂલ્યાંકન કરો.

મે▯▯લ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

પ્રશ્ન : 7. ભારતમાં ચતુર્થક પ્રવૃત્તિઓના વ્યાપમાં ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

મે▯▯લ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

પ્રશ્ન : 8. "શહેરીકરણ એક અનિવાર્ય અનિષ્ટ છે." વિશ્લેષણાત્મક ટીપ્પણી કરો.

મે▯▯લ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

પ્રશ્ન : 9. ભારતમાં છેલ્લા કેટલાક વર્ષો દરમ્યાન હવામાન આગાહી બાબતે થયેલી પ્રગતિ અને તેની સામાન્ય જનજીવન પર થતી અસરોની ચર્ચા કરો.

મે▯▯લ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

પ્રશ્ન :10. નેશનલ સાયબર સીક્યુરીટી સ્ટ્રેટેજી- 2020 (National Cyber Security Strategy - 2020) પર નોંધ લખો.

મે▯▯લ ગુણ / OBTAINED MARKS	
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10	

પ્રશ્નપત્ર-4 : સામાન્ય અભ્યાસ-2 (મુખ્ય પરીક્ષા)

કુલ ગુણ : 100 સમય : 3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10.

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

પ્રશ્ન :1. કાયદા સમક્ષ સમાનતા એ ભારતીય બંધારણનો અગત્યનો સિધ્ધાંત છે પરંતુ તેમાં કેટલાક અપવાદ છે. ચર્ચા કરો.

મે□□લ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :2. સર્વોચ્ચ ન્યાયાલયના ન્યાયાધીશને દૂર કરવાની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

મે□□લ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :3. “સક્રિય શાસન અને સમયસર અમલીકરણ” વહીવટની પ્રગતિ અને મુશ્કેલીઓની દેખરેખ-નિયંત્રણનું અસરકારક સાધન છે. ટિપ્પણી કરો.

મે□□લ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :4. ગુજરાત (જાહેર સેવાઓ અંગેનો નાગરીકોનો અધિકાર) અધિનિયમ - 2013 હેઠળ ફરિયાદ નિવારણ માટેની જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો.

મે□□લ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :5. 15મા નાણાપંચની ભલામણોની ચર્ચા કરો.

મે□□લ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :6. ફૂગાવાની સમાજના વિવિધ વર્ગો ઉપર થતી અસરો વિશે નોંધ લખો અને તેને નિયંત્રણમાં લેવા કયા પગલાઓ લઈ શકાય?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :7. ગુજરાતમાં કૃષિ પેદાશના પરિવહન અને માર્કેટિંગની મુખ્ય સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 8. વિદેશી સંસ્થાકીય રોકાણ (FII) અને વિદેશી પ્રત્યક્ષ રોકાણ (FDI) વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી ભારતીય અર્થતંત્રના સંદર્ભે તેની અગત્યતાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 9. તાજેતરમાં કોર્નવોલ ખાતે યોજાઈ ગયેલ G-7 રાષ્ટ્રોની બેઠકની મુખ્ય ફલશ્રુતિ (પરિણામો) શું હતી?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન :10. તાજેતરમાં નીતિ આયોગ દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ “સસ્ટેનેબલ ડેવલપમેન્ટ ઈન્ડેક્ષ - 2020-21” ની મુખ્ય બાબતો જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

વિભાગ-A

SECTION - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવા.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 40

પ્રશ્ન : 1. મહાજનપદ સમયની શાસનવ્યવસ્થા વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

પ્રશ્ન : 2. ગુજરાતના વિવિધ પ્રદેશોમાં 1857ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામની પ્રવૃત્તિઓનો ટૂંકમાં ઉલ્લેખ કરો.

પ્રશ્ન : 3. સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છમાં કાચચિત્રો (ગ્લાસ પેઈન્ટિંગ)ની પ્રાચિન કલાપરંપરા ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

પ્રશ્ન : 4. આધુનિક ગુજરાતી રંગભૂમિના પાયાના વિકાસમાં ચં.ચી. મહેતા અને રણછોડલાલ દવેના પ્રદાન વિશે સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.

પ્રશ્ન : 5. ગાંધીજીના આદર્શો ઉપર આધારિત ભારતીય ચલચિત્રોનો સમાજ પર પડેલા પ્રભાવ બાબતે ટૂંકનોંધ લખો.

પ્રશ્ન : 6. ભૂ-રચનાકીય દૃષ્ટિએ ભારતના તટીય મેદાનોનું વર્ગીકરણ કરી તે પૈકી કોઈ એક પર ટૂંકનોંધ લખો.

પ્રશ્ન : 7. ઘટતાં જતા જાતિપ્રમાણને લીધે ઉદભવતી સામાજિક સમસ્યાઓ જણાવો.

પ્રશ્ન : 8. ગુજરાતમાં દક્ષિણેથી ઉત્તર તરફ જતાં અને પૂર્વથી પ્રશ્નમ તરફ જતાં વરસાદનું પ્રમાણ ઘટતું જાય છે. સમજાવો.

પ્રશ્ન : 9. શું ગુજરાતમાં તાજેતરમાં થયેલા માવઠાના બનાવો માનવીની અવૈચારિક જીવનશૈલીનું પરિણામ છે? ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :10. ઈસરો (ISRO)ની વર્ષ 2019ની સિધ્ધિઓ વર્ણવો.

વિભાગ-B

SECTION - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 11 થી 16

(2) બધા જ 06 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવા.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 60

પ્રશ્ન :11. "કાયમી જમાબંધી અને રૈયતવારી પધ્ધતિની મહેસૂલ-નીતિ અમલમાં મૂકી અંગ્રેજોએ સ્વસ્થ ગ્રામિણ સમાજનું આર્થિક માળખું પાયમાલ કરી નાખ્યું." — ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :12. સ્વતંત્રતા ચળવળમાં રાષ્ટ્રવાદીઓની ક્રાન્તિકારી પ્રવૃત્તિઓના ઈતિહાસમાં કાકોરી કેસ તે વખતના ભારતીય યુવા માનસની એક અનોખી ઓળખ આપે છે. — ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :13. ગુજરાતનાં સાંસ્કૃતિક વારસામાં ચાંપાનેર-પાવાગઢ એક અનેરું સ્થાન ધરાવે છે. — ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :14. ઔદ્યોગિક વિસ્તારોમાં આવેલી માનવ વસાહતોની સમસ્યાઓ અને તેના નિવારણ બાબતે ટીપ્પણી કરો.

પ્રશ્ન :15. ભારતીય સંરક્ષણ સેવાઓમાં બ્રહ્મોસ મિસાઈલનું મહત્વ સમજાવો.

પ્રશ્ન :16. આધુનિક ડીઝીટલ યુગમાં ઈન્ટેલેક્ચ્યુઅલ પ્રોપર્ટી રાઈટ્સ સમક્ષ ઊભા થયેલા પડકારોની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 40

વિભાગ - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવા.

.

પ્રશ્ન :1. ગુજરાતમાં તાજેતરમાં અમલમાં આવેલા મોટર વ્હીકલ (સંશોધન) અધિનિયમ, 2019 **(Motor Vehicle (Amendment) Act, 2019,)**માં કયા ટ્રાફીક નિયમોના ભંગ બદલ કયા/કેટલા દંડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે ટૂંકમાં જણાવો

પ્રશ્ન :2. સંઘીય માળખામાં રાજ્યોમાં રાજ્યપાલ બંધારણના સિધ્ધાંતો અને લોકશાહીના મૂલ્યોના રખેવાળ છે. ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :3. 99મા બંધારણીય સુધારાના સંદર્ભે ન્યાયિક સમીક્ષાની ભૂમિકાનું ટૂંકમાં વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન :4. વૈધાનિક, નિયમનકારી અને અર્ધન્યાયિક સંસ્થાઓ – પ્રત્યેકનું એક ઉદાહરણ આપી તે પૈકી કોઈપણ એક સંસ્થા ઉપર સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો..

પ્રશ્ન :5. ગુજરાત લોકાયુક્ત અધિનિયમ, 1986 અન્વયે લોકાયુક્તના કિસ્સામાં નિર્યોગ્યતાઓ સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.

પ્રશ્ન :6. **WPI** - જથ્થાબંધ ભાવ સૂચક આંક અને **CPI** - ગ્રાહક ભાવ સૂચક આંક વચ્ચેનો ભેદ ટૂંકમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન :7. સ્ટોક એક્ષચેન્જ ઉપર લીસ્ટ થયેલા શૅરોના વેચાણ ઉપર લાગતો શોર્ટ ટર્મ અને લોંગ ટર્મ કેપીટલ ગેઈન ટેક્ષ ટૂંકમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન : 8. પ્રધાનમંત્રી રોજગાર પ્રોત્સાહન યોજના અને પ્રધાનમંત્રી કૌશલ વિકાસ યોજના વચ્ચેનો તફાવત સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન : 9. "ગુજરાત રાજ્ય 'ટેક્ષટાઈલ સ્ટેટ ઓફ ઇન્ડિયા' તરીકે પ્રસ્થાપિત થયેલ છે". ટૂંકમાં મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન :10. 'સોશિયલ ઈમ્પેક્ટ એસેસમેન્ટ' ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

વિભાગ - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 11 થી 16

(2) બધા જ 06 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવા.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 60

પ્રશ્ન :11. "કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો વચ્ચે સત્તાનું સ્પષ્ટ વિભાજન થઈ શકે તે માટે સહવર્તી યાદી રદ કરી દેવી જોઈએ." - વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન :12. "સુશાસન માટે લોકશાહી પ્રક્રિયાઓને કાર્યાત્મક રાખવા કાયદાનું શાસન અને માનવહક્કોનો અમલ જરૂરી છે." - વિગતવાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :13. તાજેતરમાં ભારતે રીજીયોનલ કોમ્પ્રીહેન્સીવ ઈકોનોમિક પાર્ટનરશીપ - **RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership)** માં ન જોડાવાનો નિર્ણય લીધો. સમીક્ષાત્મક ટીપ્પણી કરો.

પ્રશ્ન :14. ગુજરાતમાં સહકારી આંદોલન અને તેની સામાજિક-આર્થિક બાબતો ઉપર થયેલી અસર સવિસ્તાર સમજાવો.

પ્રશ્ન :15. ભારતમાં આઈ.આઈ.ટી. **(IIT)** અને આઈ.આઈ.એમ. **(IIM)** ઉચ્ચ ગુણવત્તા શિક્ષણ આપતી ખ્યાતનામ શિક્ષણ સંસ્થાઓ છે. આ સંસ્થાઓ દેશના સર્વાંગી વિકાસ અને ઉચ્ચ નેતૃત્વ પુરું પાડવામાં કેટલે અંશે સફળ રહી છે તેનું વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન :16. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ - 21ના વ્યાપ બાબતે સર્વોચ્ચ અદાલતના મહત્વના ચુકાદાઓની ચર્ચા કરો.

GS PAPER-18

Subject Code : SSM-3

વિષય : સામાન્ય અભ્યાસ (પ્રશ્નપત્ર-3)

કુલ ગુણ : 200 **સમય : 3 કલાક**

સૂચના : **(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 20.**
(2) બધા જ 20 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

પ્ર.-1. ઈ.સ. પૂર્વે છઠ્ઠી સદીને પ્રાચિન ભારતીય ઈતિહાસમો એક મહત્ત્વના વળાંક તરીકે ગણવામાં આવે છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-2. ગુજરાતમાં સ્થાપત્ય ક્ષેત્રે સોલંકી અને વાઘેલા વંશના પ્રદાન વિશે વર્ણન કરો.

પ્ર.-3. સ્વતંત્રતા ચળવળમાં વિદેશમાં રહીને ભારતીય ક્રાન્તિકારીઓએ ભજવેલી ભૂમિકા બાબતે વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

પ્ર.-4. ગુજારતમાં ડાયરો માત્ર મનોરંજન પુરતું મર્યાદિત નથી પરંતુ તે ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ અને મૌખિક પરંપરાઓને પણ જાળવી રાખવાનું કાર્ય કરે છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-5. ઈન્ડીયન નેશનલ થીએટર (INT)ના ગુજરાતી રંગભૂમિના વિકાસમાં પ્રદાન વિશે નોંધ લખો.

પ્ર.-6. નેશનલ રુર્બન મિશન (NRUM) કેવી રીતે ગ્રામીણ વિસ્તારોમાંથી શહેરી વિસ્તાર તરફના સ્થળાંતરની સમસ્યાને હલ કરી શકશે ? - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-7. વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થાન (WHO) દ્વારા આયોજીત ''ગ્લોબલ કોન્ફરન્સ ઓન હેલ્થ એન્ડ ક્લાઈમેટ ચેઈન્જ''ની પૃષ્ઠભૂમિ સમજાવી આગામી નવેમ્બર-2021માં યોજાનારી કોન્ફરન્સના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.

પ્ર.-8. ગુજરાતની વૈવિધ્યસભર ભૌતિક લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-9. ગુજરાતમાં સ્ત્રી સશક્તિકરણમાં સહકારી ક્ષેત્રની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-10. ભારતના સ્ટોક માર્કેટ (શૅર બજાર) ઉપર વિદેશી રોકાણની સારી તેમજ નરસી અસરોનું વિશ્લેષણ કરો.

પ્ર.-11. ગુજરાતની ઔદ્યોગિક નીતિ-2020માં મુખ્યત્વે સર્વાંગી અને સંતુલિત પ્રાદેશિક વિકાસ તેમજ રોજગારોની તકોનું સર્જન કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-12. ભારતીય અવકાશ સંશોધન કેન્દ્ર (ISRO) ના ઈન્ડીયન રીજીઓનલ નેવીગેશન સેટેલાઈટ સીસ્ટમ (IRNNS) ''નાવિક'' - NAVIC નું મહત્વ અને ઉપયોગીતા જણાવો.

પ્ર.-13. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના સુપરકમ્પ્યુટીંગ (Supercomputing) ક્ષેત્રે ભારતે સાધેલા વિકાસની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-14. ઈલેક્ટ્રીક વાહનો અને પેટ્રોલ-ડીઝલથી ચાલતા વાહનો વચ્ચે વિવિધ પાસાંઓને ધ્યાનમાં રાખીને સરખામણી કરો.

પ્ર.-15. કારોબારીની વટહુકમ કરવાની સત્તા વ્યાજબી રીતે મર્યાદિત હોવી જરૂરી છે. - મૂલ્યાંકન કરો.

પ્ર.-16. રાજ્ય નાણાકીય આયોગો કેન્દ્રના નાણાકીય આયોગની જેમ કાર્ય કરી શકતા નથી. તેના કારણોની ચકાસણી કરો.

પ્ર.-17. જિલ્લા કલેક્ટરની ભૂમિકા કર વસુલાતથી બદલાઈને પરિવર્તન અને વિકાસના એજન્ટની થઈ છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-18. ધી ઈન્સોલ્વન્સી એન્ડ બેન્કરપ્ટસી કોડ (સુધારા ખરડો) 2021 સર્વગ્રાહી ઈન્સોલ્વન્સી રિઝોલ્યુશન પ્રક્રિયાને પ્રસ્તાવિત કરે છે. - ટીપ્પણી કરો.

પ્ર.-19. વિશ્વ ધરોહર સમિતિએ તાજેતરમાં વિશ્વ ધરોહર સ્થળોની યાદીમાં ભારતના બે સ્થળોનો ઉમેરો કર્યો. આ સ્થળોની વિશિષ્ટતાઓની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-20. તાજેતરમાં શરૂ કરવામાં આવેલા e-RUPI ની વિશિષ્ટતાઓની ચર્ચા કરો.

●

GS PAPER-19

Subject Code : SSM-5

વિષય : બંધારણ (Constitution) (પ્રશ્નપત્ર-5)

કુલ ગુણ : 200 **સમય : 3 કલાક**

સૂચના : (1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 20.
(2) બધા જ 20 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

પ્ર.-1. ભારત સરકાર અધિનિયમ, 1935 ભારતમાં સંપૂર્ણપણે જવાબદાર સરકાર તરફ જવાનું સીમાચિન્હરૂપ બન્યું. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-2. ભારતના બંધારણમાં 'સ્વતંત્રતા'નો અર્થ આણને જે ગમે તે કરવાનો 'પરવાનો' નથી પરંતુ તે મર્યાદાઓની સાથે ભોગવવાની હોય છે. - સમજાવો.

પ્ર.-3. કેન્દ્ર સરકાર કોઈ વ્યક્તિની ભારતના નાગરિક તરીકેની નોંધણી કરી શકે છે જો તે વ્કિતનો કેટલીક શ્રેણીઓમાં સમાવેશ થતો હોય. - આ શ્રેણીઓની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-4. આશ્રયનો હક્ક (Right to Shelter) પણ મૂળભૂત હક્ક છે પરંતુ તેનો અર્થ એ નથી થતો કે તે સરકાર તરફથી આશ્રય મેળવવાનો હક્ક છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-5. સર્વોચ્ચ અદાલતે તેના વિવિધ ચૂકાદાઓમાં જુદા જુદાં તત્ત્વોને ભારતના બંધારણના મૂળભૂત માળખા તરીકે દર્શાવ્યા છે. આ તત્ત્વોની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-6. રાષ્ટ્રીય કટોકટીની ઘોષણા રાજકીય વ્યવસ્થા પર અને ખાસ કરીને કેન્દ્ર-રાજ્યો વચ્ચેના સંબંધો પર ગંભીર અને વ્યાપક અસર કરે છે. ટિપ્પણી કરો.

પ્ર.-7. કેબીનેટ દ્વારા લેવામાં આવેલા નિર્ણયોનું, સંસદની અંદર તેમજ સંસદની બહાર, સમર્થન કરવું તે દરેક મંત્રીની ફરજ છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-8. સંસદે લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, 1951માં સંસદસભ્યો અને ધારાસભ્યોની કેટલીક ગેરલાયકાતોનો ઉમેરો કર્યો છે. - સમજાવો

પ્ર.-9. કાયદા અનુસાર અને બંધારણમાં દર્શાવેલા હેતુ માટે અને તે રીતે હોય તે સિવાય, ભારતના એકત્રિત ફંડમાંથી કોઈ નાણાંનો વિનિયોગ કરી શકાશે નહીં. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-10. સંસદસભ્યોના વ્યક્તિગત વિશેષાધિકાર ઉપરાંત સંસદ સામૂહિક વિશેષાધિકારો પણ ધરાવે છે. ખુલાસાવાર સમજાવો.

પ્ર.-11. સર્વોચ્ચ અદાલતની અપીલીય હકૂમત વિસ્તૃત છે. અપીલીય હકૂમત હેઠળ આવતી વિવિધ બાબતો સમજાવો.

પ્ર.-12. જાહેર હિતની અરજી માટે ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ઠરાવવામાં આવેલાં સિધ્ધાંતોની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-13. રાષ્ટ્રીય કાનૂની સેવા સત્તામંડળની સ્થાપના કાનૂની સહાય કાર્યક્રમનું દેખરેખ-નિયંત્રણ અને મૂલ્યાંકન કરવા માટે કરવામાં આવી છે. - ચર્ચા કરો.

પ્ર.-14. બીજા વહીવટી સુધારણા આયોગના જણાવ્યા મુજબ પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓના આવકના સ્ત્રોતો કયાં છે ?

પ્ર.-15. માનવ અધિકાર સંરક્ષણ સુધારો અધિનિયમ, 2019એ વિદ્યમાન અધિનિયમમાં વિવિધ સુધારાઓ લાવ્યાં છે. - સમજાવો.

પ્ર.-16. ભારતમાં ભ્રષ્ટાચાર ઉપર અંકુશ માટે અને નાગરિકોના ફરિયાદ નિવારણ માટે કયાં કાયદાકીય અને સંસ્થાકીય માળખાઓ છે.

પ્ર.-17. ભારતનું બંધારણ ભાષાકીય લઘુમતીઓના હિતોના રક્ષણ માટે કેટલાક ખાસ માર્ગદર્શકો ધરાવે છે - તેની જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-18. ચૂંટણીઓ દરમ્યાન ભારતનું ચૂંટણીતંત્ર અગત્યની ભૂમિકા ભજવે છે. વિવિધ ચૂંટણી અધિકારીઓની ભૂમિકા સમજાવો.

પ્ર.-19. બંધારણની કાર્યરીતિ (Working of the Constitution) ની સમીક્ષા કરવા માટેના રાષ્ટ્રીય આયોગ દ્વારા કરવામાં આવેલી મુખ્ય ભલામણોની ચર્ચા કરો.

પ્ર.-20. ભારતના રાષ્ટ્રપતિના ''વીટો પાવર'' દૃષ્ટાંત સાથે સમજાવો.

●

GS PAPER-20

MCM - 3

વિષય : General Studies

સમય : 3 કલાક | **Time : 3 Hours**

કુલ ગુણ : 200 | **Total Marks : 200**

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 12
(2) બધા જ 12 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 30 થી 40 શબ્દોમાં લખવો.

Section - A

(1) Question No. 1 to 12
(2) Attempt all 12 questions.
(3) Each question carries 5 marks.
(4) Answer should be given approximately in 30 to 40 words.

પ્ર.-1. સોલંકી કાળ દરમ્યાન ગુજરાતમાં બંધાયેલા દેવાલયોના સ્થાપત્ય-સ્વરૂપ અંગે સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.

Mention in brief about the architectural form of temples built during the Solanki period in Gujarat.

પ્ર.-2. ગુજરાતમાં શોધાયેલા પહેલવહેલા હરપ્પીય સ્થળ, રંગપુરની વિગતો જણાવો.

Mention the details of Rangpur, the first found Harappan site in Gujarat.

પ્ર.-3. ભારતની ઉર્જાનીતિના મુખ્ય હેતુઓ ક્યાં છે ?

Which are the key objectives of the Energy Policy of India ?

પ્ર.-4. ઘન કચરાના વ્યવસ્થાપનમાં ભસ્મીકરણ (incineration) શું છે ?

What is incineration in Solid Waste Management ?

પ્ર.-5. દીનદયાળ અંત્યોદય યોજનાના અગત્યના પાસાંઓ વિશે ટૂંક નોંધ લખો –

Write a short note on the important aspects of Deendayal Antyodaya Yojana.

પ્ર.-6. ભારત સરકારના મહિલા અને બાળવિકાસ મંત્રાલયની ''સ્વધાર ગૃહ'' યોજનાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ કઈ છે ?

Which are the salient features of "Swadhar Greh" Scheme of Ministry of Women and Child Development, Govenment of India ?

પ્ર.-7. ગુજરાતમાં દુર્લભ ગણાતું ખનીજ - વુલેસ્ટોનાઈટ ક્યાં મળી આવ્યું છે ? તેનો શું ઉપયોગ છે ?

Where is the scarce mineral-woolastonite found in Gujarat ? What are its usages ?

પ્ર.-8. ગુજરાતમાં મહાનગરપાલિકાઓ અને શહેરી વિકાસ સત્તામંડળોના કાર્યો વચ્ચેનો તફાવત સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.

Differentiate in brief the functions of Municipal Corporations and Urban Development Authorities in Gujarat.

પ્ર.-9. ગુજરાત વિધાનસભાની પંચાયતીરાજ સમિતિ વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

Mention in brief about the Panchayati Raj Committee of Gujarat Assembly.

પ્ર.-10. આધુનિક રાજ્યમાં લોકપ્રશાસનની ભૂમિકા વિશે સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.

Mention in brief about the role of Public Administration in the Modern State.

પ્ર.-11. તાજેતરમાં ભારત સરકારના આદિજાતિઓની બાબતના મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલા ''ગો ટ્રાઈબલ અભિયાન'' (Go Tribal Compaign) વિશે સંક્ષિપ્તમાં લખો.

Write in brief about "Go Tribal Compaign" recently launched by the Ministry of Tribal Affairs, Government of India.

પ્ર.-12. વેપાર અને ઉદ્યોગ માટે સરકાર દ્વારા નિમાયેલી ઉચ્ચ કક્ષાની સમિતિ દ્વારા તાજેતરમાં ''એલીફન્ટ બોન્ડ'' બહાર પાડવા માટેનું સૂચન કરવામાં આવ્યું. આ ''એલીફન્ટ બોન્ડ'' વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

Recently a high level committee appointed by the government suggested to issue "Elephant Bonds." Write in brief about "Elephant Bonds."

વિભાગ - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 13 થી 20

(2) બધા જ 8 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 70 થી 80 શબ્દોમાં લખવો.

Section - B

(1) Question No. 13 to 20

(2) Attempt all 8 questions.

(3) Each question carries 10 marks.

(4) Answer should be given approximately in 70 to 80 words.

પ્ર.-13. ગુજરાતની લોકચિત્રકલાના પ્રકારો અને પ્રતીકો અંગે નોંધ લખો.

Write a note on the types and symbols of the folkart painting of Gujarat.

પ્ર.-14. ભારતીય અંતરિક્ષ સંશોધન કેન્દ્ર (ઈસરો)ના ભૂતપૂર્વ અધ્યક્ષ અને જાણીતા ભારતીય વૈજ્ઞાનિક ડૉ. કોપિલ્લિલ્ રાધાકૃષ્ણનના પ્રદાન વિશે ટૂંક નોંધ લખો.

Write a short note on the contribution of the former Chairman of Indian Space Research Organization (ISRO) and famous Indian Scientist Dr. Koppillil Radhakrishnan.

પ્ર.-15. છેલ્લા ત્રણ દાયકાઓ દરમ્યાન ભારતમાં રાષ્ટ્રીય આવકના વલણોની ચર્ચા કરો.

Discuss the trends of National Income in India during the last three decades.

પ્ર.-16. ‘‘અભિસરણ’’ અને ‘‘અભિવહન’’નો ભૌગોલિક ખ્યાલ સમજાવો.

Explain the geographical concepts of “Circulation” and “Advection”.

પ્ર.-17. રાષ્ટ્રીય વિકાસ પરિષદ (National Development Council) અને આંતર રાજ્ય પરિષદ (Inter State Council) ના કાર્યો વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

Differentiate the functions of National Development Council and Inter State Council.

પ્ર.-18. ગુજરાત (જાહેર સેવાઓ અંગેનો અધિકાર) અધિનિયમ, 2013 હેઠળ ફરિયાદ નિવારણ અધિકારીની ફરજો વિગતવાર સમજાવો.

Explain in detail the duties of the grievance redressal officer under Gujarat (Right of Citizens to Public Services) Act, 2013.

પ્ર.-19. સુશાસન અને આયોજનના મૂળભૂત ઘટકો પૈકી નિષ્પક્ષ, પ્રમાણિક, કાર્યક્ષમ અને હિંમતવાળી મુલ્કી સેવાઓ એક છે. ચર્ચા કરો.

One of the basic components of good governance and planning is unbiased, honest, effecient and valiant civil services. Discuss.

પ્ર.-20. અમદાવાદ અને કોબે વચ્ચેની ‘‘સીસ્ટર સીટી’’ ભાગીદારી ભારત અને જાપાન વચ્ચેના આર્થિક સંબંધોને વધારશે. ચર્ચા કરો.

The “Sister City” partnership between Ahmedabad and Kobe will enhance the economic relationship between India and Japan. Discuss.

વિભાગ - C

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 21 થી 24

(2) બધા જ 4 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 15 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવો.

Section - C

(1) Question No. 21 to 24

(2) Attempt all 4 questions.

(3) Each question carries 15 marks.

(4) Answer should be given approximately in 130 to 140 words.

પ્ર.-21. ભારતની આઝાદી માટે બીજા વિશ્વયુદ્ધ દરમ્યાનની ઘટનાઓ એ કેવી રીતે જરૂરી તખ્તો ઊભો કર્યો તેનું વર્ણન કરો.

Describe how events during the Second World War created needful platform for India’s independence ?

પ્ર.-22. ભારત સ્ટેજ VI ઉત્સર્જનના ધોરણોની હિતધારકો ઉપરની અસરની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

Discuss in detail the impact of Bharat Stage VI emission norms on stakeholders.

પ્ર.-23. ભારતીય અર્થતંત્રની મહત્ત્વની સંસ્થાઓ પૈકીની સંસ્થા તરીકે ભારતીય નિર્યાત ક્રેડીટ ગેરંટી નિગમ લી. (ECGC) (Export Credit Guarantee Corporation of India Ltd.) ની ભૂમિકાનું વર્ણન કરો.

Describe the role of Export Credit Guarantee Corporation of India Ltd. (ECGC) as one of the important institutions of Indian economy.

પ્ર.-24. શું ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ 200 અને 201 રાજ્યના રાજ્યપાલને ચૂંટાયેલી રાજ્ય સરકાર કરતાં વધુ સશક્ત બનાવે છે. ચર્ચા કરો.

Whether articles 200 and 201 of the Indian Constitution make Governor of the State more powerful than elected State Government. Discuss.

● ● ●

मेળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

Subject Code : ASM-3

પ્રશ્નપત્ર-3 : સામાન્ય અભ્યાસ (મુખ્ય પરીક્ષા)

Paper-3: General Studies (Main Examination)

કુલ ગુણ : 200 સમય :3 કલાક

Total Marks : 200 Time : 3 Hours

વિભાગ-A

1. પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10
2. બધાંજ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
3. દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
4. જવાબ આશરે 100 થી 120 શબ્દોમાં લખવાનાં છે.

SECTION-A

1. **Question No. 1 to 10**
2. **Attempt all 10 questions.**
3. **Each question carries 10 marks.**
4. **Answer should be given approximately in 100 to 120 words.**

પ્ર.-1. બૌદ્ધ ધર્મના ઈતિહાસમાં બૌદ્ધ સંગીતિઓ (સભાઓ)ના પ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરો.

Q.-1. **Assess the contribution of the Buddhist councils in the history of Buddhism.**

પ્ર.-2. ‘‘તમે મને લોહી આપો અને હું તમને સ્વતંત્રતા આપીશ.’’ ભારતની સ્વતંત્રતાની લડતમાં નેતાજી સુભાષચંદ્ર બોઝ એક અવિસ્મરણીય પ્રકરણ છે. ચર્ચા કરો.

Q.-2. **“Give me blood and I will give you freedom.” Netaji Subhas Chandra Bose is an unforgettable chapter in the freedom struggle of India – Discuss.**

પ્ર.-3. દક્ષિણ ગુજરાતના આદિવાસીઓની વારલી ચિત્રકળા વિશે નોંધ લખો.

Q.-3. **Write a note on the Warli painting of the tribals of south Gujarat.**

પ્ર.-4. ગુજરાતના લોકસાહિત્યનું સ્વરૂપ અને ભાષા વૈભવ તેની સાંસ્કૃતિક સમૃદ્ધિને પ્રતિબિંબિત કરે છે. ચર્ચા કરો.

Q.-4. **The form and language splendor of the folk literature of Gujarat reflects its cultural affluence – Discuss.**

પ્ર.-5. તૃતીયક અને ચતુર્થક આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ વચ્ચેનો ભેદ સમજાવી ચતુર્થક આર્થિક પ્રવૃત્તિઓની વૃદ્ધિની માહિતી આપો.

Q.-5. **Explain the difference between the Tertiary and Quaternary activities and give information of the growth of Quaternary activities.**

પ્ર.-6. ‘‘ગ્રીન હાઈડ્રોજન’’ સમજાવો. રોજીંદા જીવનમાં ‘‘ગ્રીન હાઈડ્રોજન’’ના વપરાશની ચર્ચા કરો.

Q.-6. **Explain “Green Hydrogen.” Discuss the usage of “Green Hydrogen” in day-to-day life.**

પ્ર.-7. ભારતનું બંધારણ નાણાં પંચની ભારતમા રાજકોષીય સંઘવાદના સંતુલન ચક્ર તરીકેની કલ્પના કરે છે. ચર્ચા કરો.

Q.-7. **The Constitution of India envisages the Finance Commission as the balancing wheel of Fiscal Federalism in India – Discuss.**

પ્ર.-8. ભારતના નાગરિક ઉડ્ડયન ક્ષેત્ર માટે તાજેતરમાં કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલ ''100 દિવસીય યોજના''ની વિશેષતાઓ જણાવો.

Q.-8. **Mention the highlights of the recently announced "100 Days Plan" for the Civil Aviation sector of India by the Central Government.**

પ્ર.-9. ગ્રામીણ વિકાસના પડકારો જણાવો અને તે માટેની સરકાર દ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવેલી કોઈપણ બે નીતિઓ/યોજનાઓ સમજાવો.

Q.-9. **Mention the major challanges of rural development and explain any two policies/ schemes implemented by government for it.**

પ્ર.-10. ભારતીય અંતરિક્ષ અનુસંધાન સંગઠન (ઈસરો) દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલાં પ્રક્ષેપકો (launchers) અથવા પ્રક્ષેપક રોકેટ (launch vehicles) પર નોંધ લખો.

Q.-10. **Write a note on launchers or launch vehicles developed by Indian Space Research Organisation (ISRO).**

વિભાગ-B

1. પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 15.
2. બધાંજ 5 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
3. દરેક પ્રશ્નના 20 ગુણ છે.
4. જવાબ આશરે 200 થી 250 શબ્દોમાં લખવાનાં છે

SECTION-B

1. **Question No. 11 to 15**
2. **Attempt all 5 questions**
3. **Each question carries 20 marks**
4. **Answer should be given approximately in 200 to 250 words.**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 20

પ્ર.-11. ચંપારણ સત્યાગ્રહના કારણો, વ્યૂહરચના અને ફળશ્રુતિની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

Q.-11. **Discuss in detail the causes, strategy and outcome of Champaran Satyagraha.**

પ્ર.-12. ટકાઉ વનીકરણ એટલે શું ? સાંપ્રત સમયમાં તેની અગત્યતા સમજાવો.

Q.-12. **What is sustainable forestry ? Explain its importance in current times.**

પ્ર.-13. ભારતમાં 1991માં મુક્ત અર્થવ્યવસ્થા તરફ જવા માટે કરવામાં આવેલાં આર્થિક સુધારાઓની સાનુકૂળ તેમજ પ્રતિકૂળ અસરો સાંપ્રત પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમજાવો.

Q.-13. **Explain in the current perspective the favourable and adverse impacts of the economic reforms made for moving towards the free economy in India in 1991.**

પ્ર.-14. અંદાજપત્રમાં એકત્રિત ફંડ ખાતે ''ઉધારેલું ખર્ચ'' અને એકત્રિત ફંડમાંથી ''કરવામાં આવતો ખર્ચ'' – એ બંને અલગ બાબતો છે. જોગવાઈઓ અને ઉદાહરણોસહ સમજાવો.

Q.-14. **In budget "Expenditure charged upon" the Consolidated Fund and "Expenditure made from" the Consolidated Fund are two different things – Explain with provisions and examples.**

પ્ર.-15. તાજેતરમાં ભારત સરકારે ટેલીકોમ ક્ષેત્રને પુનર્જીવિત કરવા માટે સુધારાઓ દાખલ કર્યા છે. આ સુધારાઓની વિશેષતાઓ અને મહત્વની ચર્ચા કરો.

Q.-15. **The Government of India recently introduced reforms to revive the telecom sector – Discuss the highlights and significance of these reforms.**

Subject Code : ASM-3

પ્રશ્નપત્ર-3 : સામાન્ય અભ્યાસ (મુખ્ય પરીક્ષા)

Paper-3: General Studies (Main Examination)

કુલ ગુણ : 200 — સમય :3 કલાક

Total Marks : 200 — Time : 3 Hours

વિભાગ-A

1. પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10.
2. બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
3. દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
4. જવાબ આશરે 100 થી 120 શબ્દોમાં લખવાના છે.

SECTION-A

1. **Question No. 1 to 10.**
2. **Attempt all 10 questions.**
3. **Each question carries 10 marks.**
4. **Answer should be given approximately in 100 to 120 words**

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્ર.-1. ગુજરાતમાં મળી આવેલી હરપ્પીય સંસ્કૃતિની વસાહતોની ટૂંકમાં સમીક્ષા કરો.

Q.-1. Review in brief the habitats of Harappan Civilization found in Gujarat.

પ્ર.-2. ભારતમાં 20મી સદી સ્ત્રીના હકો માટેના કાયદા, સ્થિતિ-સુધારણા, સ્ત્રી શિક્ષણનો વિકાસ અને સ્ત્રીઓના જાહેરજીવનમાં પ્રવેશની શરૂઆતની સદી હતી. ચર્ચા કરો.

Q.-2. 20th century in India was the century of the beginning of laws for rights of women, situation-correction, development of women education and entry of women in public life. Discuss.

પ્ર.-3. ગુજરાતના પઢારનૃત્ય તેમજ હાલીનૃત્યની લાક્ષણિક વિશેષતાઓની ચર્ચા કરો.

Q.-3. Discuss the typical features of Padhar dance and Hali dance of Gujarat.

પ્ર.-4. ગુજરાતની નદીઓના જળપરિવાહ બાબતે ટૂંકમાં જણાવી સાબરમતી નદીના જળપરિવાહ ઉપર નોંધ લખો.

Q.-4. Mention in brief about drainage patterns of the river of Gujarat and write a note on drainage pattern of Sabarmati river.

પ્ર.-5. GSLV (જીઓસીન્ક્રોનસ સેટેલાઈટ લોન્ચ વ્હીકલ) અને PSLV (પોલર સેટેલાઈટ લોન્ચ વ્હીકલ) વચ્ચેનો તકનીકી (technical) તફાવત સમજાવો.

Q.-5. **Explain the technical difference between GSLV (Geosynchronous Satellite Launch Vehicle) and PSLV (Polar Satellite Launch Vehicle).**

પ્ર.-6. 4D ટેકનોલોજીની તકનીકી લાક્ષણિકતાઓ જણાવી તે કેવી રીતે 3D ટેકનોલોજીથી અલગ પડે છે તે સમજાવો.

Q.-6. **Brief about the technical characteristics of 4D technology and explain how it differs from 3D technology.**

પ્ર.-7. સામાન્ય દિવસ દરમિયાન જ્યારે સત્ર ચાલુ હોય ત્યારે તેમાં થતી સંસદીય કાર્યવાહીઓ ઉપર નોંધ લખો.

Q.-7. **Write a note on Parliament activities during a normal day when the session is on.**

પ્ર.-8. જાહેર હિતની અરજી (PIL) હેઠળ ઉપલબ્ધ જોગવાઈઓ ઉપર નોંધ લખો. જાહેર હિતની અરજી કોણ કયા કારણોસર કરી શકે છે?

Q.-8. **Write a note on the provisions available under Public Interest Litigation (PIL). Who, on which grounds, can file a PIL?**

પ્ર.-9. ભારતમાં સીધા વિદેશી રોકાણો (FDIs) નો ઈતિહાસ સમજાવો અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં FDIs ની મર્યાદાઓ જણાવો.

Q.-9. **Explain the history of Foreign Direct Investments (FDIs) in India and mention the limitations of FDIs in various sectors.**

પ્ર.-10. તાજેતરમાં ન્યુ સ્પેસ ઈન્ડીયા લીમીટેડ (NSIL) દ્વારા પ્રથમ વખત પ્રક્ષેપિત કરવામાં આવેલા PSLV-C51 ઉપર નોંધ લખો.

Q.-10. **Write a note on PSLV-C51, the first launch by New Space India Limited (NSIL) recently.**

વિભાગ-B

1. પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 15.
2. બધા જ 5 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
3. દરેક પ્રશ્નના 20 ગુણ છે.
4. જવાબ આશરે 200 થી 250 શબ્દોમાં લખવાના છે.

SECTION-B

1. **Question No. 11 to 15.**
2. **Attempt all 5 questions.**
3. **Each question carries 20 marks.**
4. **Answer should be given approximately in 200 to 250 words.**

પ્ર.-11. ગુજરાતના પ્રાચિન મંદિરોના સ્થાપત્ય-સ્વરૂપ અને શૈલીઓ વિગતવાર સમજાવો.

Q.-11. Explain in detail the architectural form and styles of the ancient temples of Gujarat.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 20

પ્ર.-12. જંગલોના પ્રકારો સમજાવો. ગુજરાતમાં તે પૈકીના કયા પ્રકારો ક્યાં જોવા મળે છે?

Q.-12. Explain the types of forests. Where, and which of these types, are found in Gujarat?

પ્ર.-13. પરમાણુ ટેકનોલોજી કોઈપણ દેશ માટે આવશ્યક છે. પરમાણુ ટેકનોલોજીમાં ભારતની સિધ્ધિઓની ચર્ચા કરો.

Q.-13. Nuclear technology is essential for any country. Discuss India's achievements in nuclear technology.

પ્ર.-14. ભારતના નિયંત્રક–મહાલેખા પરીક્ષક દેશના નાણાકીય તંત્રના રખેવાળ છે. તેઓની સત્તા અને ફરજોનો વ્યાપ હજુ વધારવાની જરૂર છે. મૂલ્યાંકન કરો.

Q.-14. The Comptroller and Auditor General of India is a caretaker of country's financial system. There is a need to still increase the scope of his powers and duties. Evaluate.

પ્ર.-15. તાજેતરમાં સ્કોરપીન (Scorpene) વર્ગની ત્રણ INS સબમરીનો દાખલ થવાથી ભારતીય નૌકાદળની તાકાતમાં વ્યૂહાત્મક વધારો થયો છે. ચર્ચા કરો.

Q.-15. Due to the recent induction of three Scorpene class INS submarines, the strength of Indian Navy has strategically increased. Discuss.

GS PAPER-23

AIM-03	This Question Booklet Contains 4 Printed Pages	પ્રશ્નપુસ્તિકા ક્રમાંક	

Subject: **General Studies**

ઉમેદવારનો બેઠક નંબર

સમય	**: 3 કલાક**	**Time**	**: 3 Hrs.**
કુલ ગુણ	**: 100**	**Total Marks**	**: 100**

N.B.: 1) પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 7 પ્રશ્નો છે.

2) પ્રશ્ન 7, 16 ગુણનો છે. બાકી બધાં પ્રશ્નો 14 ગુણના છે.

3) દરેક પ્રશ્નના પેટા પ્રશ્નોના ઉત્તર એક સાથે જ લખવાનાં રહેશે.

4) ઉત્તરનું માધ્યમ ગુજરાતી જ રહેશે.

01. અ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) સિંધુ સભ્યતાના મકાનોનું સ્થાપત્ય કલાની દ્રષ્ટિએ મૂલ્યાંકન કરો.

(2) ચિત્ર અને વિચિત્ર મેળો શું છે?

(3) ફિરોઝ તુઘલકે કરેલાં બાંધકામોની વિગતો આલેખો.

(4) રવિશંકર રાવળનું ચિત્રકલાના ક્ષેત્રે પ્રદાન દર્શાવો.

(5) ‘જયશંકર સુંદરી’ તરીકે લોકપ્રિય થયેલાં કલાકારનું નામ અને તેમણે ‘સુંદરી’ તરીકે ભજવેલ નાટક વિશે જણાવો.

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 10-20 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) ભારતની કઈ ત્રણ પર્વતીય રેલવેને UNESCO દ્વારા વિશ્વ વિરાસતનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો છે?

(2) ગુજરાતની પ્રથમ ફિલ્મ (ચલચિત્ર) કઈ હતી? કોણે તેનું નિર્દેશન કર્યુ હતું?

(3) આગરાના લાલ કિલ્લાની બહાર અકબરે ક્યા રાજપૂત વીરોની પ્રતિમાઓ મૂકાવી હતી?

(4) વસ્તુપાલ-તેજપાલના બાંધકામોની વિગતો આલેખો.

02. અ) નીચે દર્શાવેલ પેટા પ્રશ્નના 3 ગુણ છે, જેનો ઉત્તર આશરે 50 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) લોથલના મુખ્ય લક્ષણો જણાવો.

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) દીન-એ-ઈલાહી શું છે?

(2) શિવાજીની ધાર્મિક નીતિ તપાસો

ક) દરેક પેટા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 10-20 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) મેગેસ્થનીસના ''ઈંડિકા'' ગ્રંથમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણે પાટલિપુત્રના નગર વહીવટની માહિતી આપો.

(2) મોઢેરાના સૂર્યમંદિર વિશે તમે શું જાણો છો?

(3) જૂનાગઢના ત્રિલેખ નામના શિલાલેખમાંથી ભારતના ઈતિહાસ વિશે શી માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે?

(4) ખિલાફત આંદોલનનો મુખ્ય હેતુ શો હતો?

(5) 'હર્ષચરિત્ર' શું છે?

(6) 1857 ના વિપ્લવમાં ગુજરાતમાં ક્યાં અને કોણે સક્રિય ભાગ ભજવ્યો હતો?

(7) લોર્ડ લિટન તેના ક્યા કાર્યોને લીધે પ્રજામાં અપ્રિય બન્યો હતો?

3. અ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) સુંદરવન ડેલ્ટા પ્રદેશનાં નિર્માણ માટેના ભૌગોલિક કારણો આપો.

(2) ગુજરાતમાં મીઠાના ઉત્પાદન માટેની અનુકૂળ ભૌગોલિક પરિસ્થિતિઓ સમજાવો.

(3) ક્ષારીકરણ એટલે શું? તેનાથી ગુજરાતનાં સૌથી વધુ અસરગ્રસ્ત વિસ્તારો ક્યા છે?

(4) બાળ મૃત્યુ દર સમજાવો.

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 10-20 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) ગુજરાતના ક્યા શહેરો સ્માર્ટ સિટી તરીકે વિકસિત કરવા પસંદ થયા છે અને તેના વિકાસના ક્યા મુદ્દાઓ ઉપર ધ્યાન અપાયું છે?

(2) પશ્ચિમી વિક્ષોભ એટલે શું?

(3) ભારતના ક્યા પ્રાકૃતિક પ્રદેશો ભૂકંપથી અસરગ્રસ્ત છે? શા માટે?

(4) ગુજરાતમાં સૌથી લાંબી નદી કઈ છે અને તેની લંબાઈ કેટલી છે?

(5) મેન્ગ્રુવ જંગલોની પ્રચુરતા ક્યાં હોય છે? શા માટે?

(6) Tsangpo (સાંગ્પો) ભારતમાં ક્યા નામથી ઓળખાય છે? તે ક્યાંથી ઉદ્ભવે છે?

4. અ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF) ના મુખ્ય કાર્યો વિશે નોંધ લખો.

(2) નાણાંનુ અવમૂલ્યન (Devaluation) શા માટે કરવામાં આવે છે?

(3) વેન્ચર કેપિટલ (Venture Capital) ની વ્યાખ્યા આપો.

(4) ભારતમાં ગરીબી રેખા અંગે ચર્ચા કરો.

(5) તૃતિયક ક્ષેત્ર (Tertiary Sector) એટલે શું?

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 10-20 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) પરોક્ષ કર (Indirect Tax) શું છે?

(2) આર્થિક વિકાસના ભાગરૂપે માનવીય વિકાસ ઉપર શા માટે ભાર મૂકવામાં આવે છે?

(3) ભારતમાં રસાયણોની આયાત-નિકાસ કરતું એકમાત્ર બંદર ક્યું છે?

(4) IFAD વિશે તમે શું જાણો છો?

5. અ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 3 ગુણ છે, દરેકનો ઉત્તર આશરે 50 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) બંધારણના અનુચ્છેદ 19નું શું મહત્ત્વ છે?

(2) ભારતના બંધારણમાં મૂળભૂત અધિકારોના રક્ષણ માટે કઈ જોગવાઈઓ છે તે જણાવો.

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેક ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) બંધારણના અનુચ્છેદ 243D ની શું જોગવાઈઓ છે?

(2) કેશવાનંદ ભારતી ચુકાદો શું છે?

(3) ભારતના રાષ્ટ્રપતિ પાસે રહેલ 'પોકેટ વીટો' શું છે?

ક) દરેક પેદા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેકનો ઉત્તર આશરે 10-20 શબ્દોમાં આપો.

(1) મહાભિયોગ (Impeachment) એટલે શું?

(2) બંધારણની કલમ 356ની અગત્યતા શું છે?

6. અ) દરેક પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેકનો ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) જૈવિક બળતણ અને અશ્મિકૃત બળતણના પ્રકારો આપી, બંને વચ્ચેની ભિન્નતા જણાવો.

(2) હવામાન અને આબોહવાની વ્યાખ્યા આપી, મુખ્ય ભિન્નતાઓ જણાવો.

(3) ભુવન (BHUVAN) વિશે આપ શું જાણો છો? તેના ફાયદા આપો.

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેકનો ઉત્તર આશરે 10-20 શબ્દોમાં આપો.

(1) ERNET શું છે?

(2) હિમાદ્રિ (HIMADRI) મથક ક્યાં આવેલ છે? તેની ઉપયોગિતા શું છે?

(3) રેડિયો કાર્બન ડેટીંગ એટલે શું?

(4) ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં વન્ય જીવોના સંરક્ષણ માટે અસાધારણ હિંમત અને સમર્પણ દાખવનાર વ્યક્તિ કે વ્યક્તિઓના સમૂહને ભારત સરકાર દ્વારા ક્યો એવોર્ડ આપવામાં આવે છે?

(5) સોલર સેલ (Solar Cell) એટલે શું તે શામાંથી બનાવવામાં આવે છે?

(6) Li-Fi એટલે શું? તેના શોધકનું નામ આપી, તે Wi-Fi કરતા કેવી રીતે ભિન્ન છે તે જણાવો.

(7) અવારનવાર ચર્ચિત ''પ્રોજેક્ટ લૂન'' (Project Loon) એ શાના માટેનો પ્રોજેક્ટ છે?

(8) ખારાઈ ઊંટની વિશેષતા શું છે?

7. અ) દરેક પેટા પ્રશ્નના 2 ગુણ છે, દરેકનો ઉત્તર આશરે 35 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) India INX શું છે?

(2) e-NAM પ્રોજેક્ટ વિશે જણાવો.

(3) 'મિશન ઈન્દ્રધનુષ' શા માટે છે? ટૂંકમાં જણાવો.

(4) ચાબહાર (Chabahar) બંદર વિશે લખો.

બ) દરેક પેટા પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે, દરેકનો ઉત્તર આશરે 10–20 શબ્દોમાં આપવાનો રહેશે.

(1) AIIB શું છે?

(2) ઓપરેશન સંકટમોચન વિશે જણાવો.

(3) BIMSTECનો પરિચય આપો.

(4) BHIM શું છે?

(5) 'ત્રિનેત્ર' પ્રણાલી હાલમાં કોણે અપનાવી છે?

(6) Brexit શું છે?

(7) એન્ટોનિયો ગટર્સ (Antonio Gutters) કોણ છે?

(8) છેલ્લી હાર્ટ ઓફ એશિયા (Heart of Asia) શિખરમંત્રણા ક્યાં યોજાઈ ? તેનો હેતુ શું હતો?

---

1. **A number of things found in Harappan excavations indicate the presence of General Administration and Political authority. - Discuss**

1. હરપ્પાના ખોદકામમાં મળી આવેલી અનેક વસ્તુઓ સામાન્ય વહીવટ અને રાજકીય સત્તાની હાજરી સૂચવે છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

2. **Examine critically the various facets of economic policies of the British in India from mid-eighteenth century till independence.**

2. અઢારમી સદીના મધ્યથી સ્વતંત્રતા સુધી ભારતમાં અંગ્રેજોની આર્થિક નીતિઓના વિવિધ પાસાંઓની વિવેચનાત્મક ચકાસણી કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

3. **There is much more than the gold coins of the Gupta period to be called the 'Golden Age of India'. - Elucidate.**

3. ગુપ્તકાળને "સુવર્ણ યુગ" કહેવા માટે ગુપ્તકાળના સુવર્ણ સિક્કાઓ ઉપરાંત ઘણું બધું છે. - વિગતવાર સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

4. **Critically examine the education system of Vallabhi University as noted by Hiuen Tsang.**

4. હ્યુ-એન-ત્સાંગના નોંધ્યા પ્રમાણે વલ્લભી વિશ્વવિદ્યાલયની શિક્ષણ પ્રણાલીની વિવેચનાત્મક ચકાસણી કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

5. **The administration of Gondal state during the reign of Bhagavat Sinhji was marked by care and concern for the subjects (people). - Discuss.**

5. ભગવતસિંહજીના શાસન દરમ્યાન ગોંડલ રાજ્યનો વહીવટ પ્રજા માટે કાળજી અને રખાવટવાળો હતો. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

6. **The scope of films made in South India in regional languages is bigger than the films made in Gujarati language. - Discuss it with reference to the Gujarati films made as on date.**

6. દક્ષિણ ભારતમાં પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં બનતી ફિલ્મોનો વ્યાપ ગુજરાતી ભાષામાં બનતી ફિલ્મોની સરખામણીમાં મોટો છે. હાલમાં બનતી ગુજરાતી ફિલ્મોના સંદર્ભમાં તેની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

7. **The patch works (Katavkaam) of Kutch Kathiawad is a beautiful art tradition evolved from folk life. - Discuss.**

7. કચ્છ - કાઠીયાવાડનું કટાવકામ લોકજીવનમાંથી ઉદભવેલી એક સુંદર કલા-પરંપરા છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

8. **Evaluate the relevance of the Gandhian ideology regarding Sarvodaya and Satyagraha in current time.**

8. સાંપ્રત સમયમાં સર્વોદય અને સત્યાગ્રહના સંદર્ભે ગાંધી વિચારધારાની પ્રસ્તુતતાનું મૂલ્યાંકન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. **Explain the similarities and differences between the Hindustani and Carnatic styles of classical music.**

9. શાસ્ત્રીય સંગીતની હિન્દુસ્તાની અને કર્ણાટક શૈલીઓ વચ્ચેની સામ્યતાઓ અને તફાવત સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

10. **Indian folk dance is a perfect amalgamation of art and worship. - Discuss**

10. ભારતીય લોકનૃત્ય કલા અને આરાધનાનું એક સંપૂર્ણ સંયોજન છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

11. **Describe in detail the landforms of Peninsular plateau region of India and show their effects on the drainage system of the rivers.**

11. ભારતના દ્વીપકલ્પીય ઉચ્ચપ્રદેશના ભૂમિસ્વરૂપો વિગતવાર વર્ણવો અને તેની નદીઓના જલ અપવાહતંત્ર ઉપર અસરો દર્શાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

12. **Mention the major inland waterways of India and explain their importance in national development.**

12. ભારતના મુખ્ય આંતરિક જળમાર્ગો જણાવો અને તેની રાષ્ટ્રીય વિકાસમાં અગત્યતા સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

13. **Discuss in detail the characteristic features of the various Agro-Climatic Regions of Gujarat.**

13. ગુજરાતના વિવિધ એગ્રોક્લાઈમેટીક વિસ્તારોની લાક્ષણિકતાઓની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

14. **Discuss the conditions required for coral growth with special reference to Coastal Gujarat.**

14. તટીય ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભે પરવાળાની વૃધ્ધિ માટેની જરૂરી પરિસ્થિતિઓની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

15. **Discuss the demographic changes that have taken place within Gujarat in the last four to five decades and analyze its socio-economic impacts.**

15. ગુજરાતમાં છેલ્લાં ચારથી પાંચ દાયકાઓમાં થયેલાં વસ્તીવિષયક પરીવર્તનોની ચર્ચા કરો અને તેની સામાજીક-આર્થિક અસરોનું પૃથ્થકરણ કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

1. **What is the idea behind establishing the quasi judicial bodies and how are they different from the Lok Adalats ?**

1. અર્ધ-ન્યાયિક સંસ્થાઓ સ્થાપવા પાછળનો ખ્યાલ શું છે અને તે લોક અદાલતોથી કઈ રીતે જુદી પડે છે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

2. **On what grounds a people's representative can be disqualified under the Representation of People Act, 1951? Also, mention the remedies available to such a person against his disqualification.**

2. લોકપ્રતિનિધિત્વ અધિનિયમ, 1951 હેઠળ પ્રજાના પ્રતિનિધિને કયા કારણોસર ગેરલાયક ઠરાવી શકાય છે ? આવા વ્યક્તિ પાસે તેને ગેરલાયક ઠરાવવા સામે કયા ઉપાયો ઉપલબ્ધ છે તે પણ જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

3. **The term "Justice" in the preamble describes social, economic and political justice through various provisions of the Indian Constitution. - Discuss.**

3. આમુખમાં "ન્યાય" શબ્દ ભારતીય બંધારણની વિવિધ જોગવાઈઓ અન્વયે સામાજીક, આર્થિક અને રાજકીય ન્યાય વર્ણવે છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

4. **How a person gets the citizenship of India and how a person loses it and in which situations?**

4. વ્યક્તિ ભારતનું નાગરિકત્વ કેવી રીતે મેળવે છે અને વ્યક્તિ તે કેવી રીતે અને કઈ પરિસ્થિતિઓમાં ગુમાવે છે?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

5. **Discuss the process of delimitation. Should the next Delimitation Commission consider the change in number of constituencies considering demographic factors?**

5. સીમાંકનની પ્રક્રિયા વર્ણવો. શું આગામી સીમાંકન આયોગે વસ્તી વિષયક પરીબળોને ધ્યાને લઈને મતદારક્ષેત્રોની સંખ્યામાં ફેરફારને વિચારણામાં લેવું જોઈએ ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

6. **"Smart" urban planning is a mandatory ingredient for addressing the issues arising from urbanization in modern India. - Discuss.**

6. આધુનિક ભારતમાં શહેરીકરણના કારણે ઉદભવતા પ્રશ્નોને હલ કરવા માટે "સ્માર્ટ" શહેરી આયોજન એક ફરજીયાત ઘટક છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

7. **Various socio-economic issues/problem emerged in the post-Covid pandemic context have been adequately addressed by the government through a series of policy initiatives and programmes. - Discuss.**

7. કોવીડ મહામારી પછીના સમયમાં ઉદભવેલી વિવિધ સામાજીક-આર્થિક બાબતો/સમસ્યાઓનો સરકારે શ્રેણીબધ્ધ નીતિગત પહેલ અને યોજનાઓ અન્વયે યોગ્ય ઉકેલ કર્યો છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

8. **In spite of having Citizen's Charter, Right to Information Act and Public Services Act, transparency and responsiveness is yet to be fully achieved in delivery of public services. Suggest needful measures.**

8. નાગરિક અધિકારપત્ર, માહિતી અધિકાર અધિનિયમ અને જાહેર સેવાઓ અધિનિયમ હોવા છતાં જાહેર સેવાઓના નિર્વહનમાં હજુ પારદર્શિતા અને જવાબદેહી સંપૂર્ણપણે સિધ્ધ કરી શકાયા નથી. જરૂરી ઉકેલો સૂચવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. "Government has no business to be in business" - Analyze this statement of Prime Minister Shri Narendra Modi in context of "Minimum Government, Maximum Governance."

9. "વ્યવસાયમાં હોવું એ સરકારનો વ્યવસાય નથી." વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદીના આ વિધાનનું "મીનીમમ ગવર્મેન્ટ, મેક્સીમમ ગવર્નન્સ"ના સંદર્ભમાં પૃથ્થકરણ કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

10. Discuss the importance of All India Services. Is there a need of few more such All India Services in present administrative context?

10. અખિલ ભારતીય સેવાઓની અગત્યતાની ચર્ચા કરો. શું સાંપ્રત સંદર્ભમાં થોડીક વધુ આવી અખિલ ભારતીય સેવાઓની જરૂર છે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

11. Explain conflict of interest. Discuss how to avoid it in public institutions.

11. હિતનો ટકરાવ સમજાવો. જાહેર સંસ્થાઓમાં તે કેવી રીતે ટાળી શકાય તેની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

12. Commitment, dedication and social consciousness are the key ethical determinants of civil servant. - Discuss.

12. પ્રતિબધ્ધતા, સમર્પણ અને સામાજીક ચેતના લોકસેવકના નૈતિક નિર્ધારકો છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

13. In the society, people focusing on "ends" rather than "means" is a worrisome trend. - Discuss.

13. સમાજમાં લોકોનું "સાધન"ના બદલે "લક્ષ્યાંક" ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રીત હોવું ચિંતાજનક વલણ છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

14. To avoid allegations of corruptions, civil servants often maintain "Status quo" on various decisions which leads to administrative paralyses and hampers growth and development. - Discuss

14. ભ્રષ્ટાચારના આરોપોને ટાળવા ઘણી વખત જાહેર સેવકો વિવિધ નિર્ણયો બાબતે યથાસ્થિતિ (Status quo) જાળવે છે જે વહીવટી અપંગતા (administrative paralyses) તરફ દોરી જાય છે અને વૃદ્ધિ અને વિકાસને અવરોધે છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

15. 'Climate Justice' is an ethical response to 'Climate Change' in a way that it benefits all in a spirit of justice and equality. - Discuss

15. 'ક્લાયમેટ જસ્ટીસ' એ 'ક્લાયમેટ ચેન્જ' પરત્વેનો એવો નૈતિક પ્રતિભાવ છે કે જે ન્યાય અને સમાનતાની ભાવના સાથે તમામને ફાયદો કરે છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS | કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

1.	**What is Bharat Stage Emission Standards (BSES)? How would it help in controlling the pollution?**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
1.	ભારત સ્ટેજ ઉત્સર્જન માનક (BSES) શું છે? તે પ્રદૂષણ નિયંત્રણમાં કેવી રીતે મદદરૂપ થશે?	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
2.	**What difference would 5G technology make in the sector of Information and Communication Technology and in our day-to-day life?**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
2.	આપણા રોજીંદા જીવનમાં અને માહિતી અને સંદેશાવ્યવહાર ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં 5G ટેકનોલોજી શું ફરક પાડશે?	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
3.	**What is sustainable development? Explain Sustainable Development Goals with its relevance and significance.**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
3.	ટકાઉ વિકાસ એટલે શું? ટકાઉ વિકાસ લક્ષ્યાંકો તેની પ્રસ્તુતતા અને મહત્વ સાથે સમજાવો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
4.	**Evaluate the significance of Information Technology (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021.**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
4.	માહિતી પ્રૌદ્યોગિકી (મધ્યવર્તી દિશાનિર્દેશ અને ડિજિટલ મીડિયા આચારસંહિતા) નિયમો, 2021ના મહત્વનું મૂલ્યાંકન કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
5.	**'The youngsters who have graduated in the subject of Agriculture lean towards other professions instead of going back to the farms.' - Analyze this statement.**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
5.	'કૃષિ વિષયમાં સ્નાતક થયેલા યુવાનો કૃષિ તરફ પાછા વળવાના બદલે અન્ય વ્યવસાયો તરફ ઢળે છે.' - આ વિધાનનું પૃથક્કરણ કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
6.	**With the technological advancement, whether it can be said that the Indian banking system has finally succeeded in paving its road to the last home?**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
6.	શું એમ કહી શકાય કે ટેકનોલોજીની પ્રગતિ સાથે ભારતીય બેંકીંગ વ્યવસ્થા અંતે છેવાડાના ઘર સુધી પહોંચવામાં સફળ થઈ છે?	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
7.	**'Gujarat is a preferred destination for investment.' - Explain this statement with reference to government policies and projects.**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
7.	'ગુજરાત રોકાણ માટેનું શ્રેષ્ઠ સ્થળ છે.' - આ વિધાનને સરકારની નીતિઓ અને યોજનાઓના સંદર્ભે સમજાવો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10
8.	**Evaluate India's strategic investments in various countries with reference to ports and other infrastructure facilities.**	મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
8.	ભારતના વિવિધ દેશોમાં વ્યૂહાત્મક રોકાણોનું બંદરો અને અન્ય માળખાકીય સાગપડોના સંદર્ભે મૂલ્યાંકન કરો.	કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. **What is Human Development Index (HDI)? Briefly review the performance of India with respect to HDI.**

9. માનવ વિકાસ સૂચકાંક (HDI) શું છે? HDIના સંદર્ભે ભારતની કામગીરીની ટૂંકમાં સમીક્ષા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

10. **Give a brief outline of measures taken by Government of India towards managing public debt.**

10. જાહેર દેવાના સંચાલન બાબતે ભારત સરકાર દ્વારા લેવામાં આવેલા પગલાંઓની સંક્ષિપ્ત રૂપરેખા જણાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

11. **The Narendra Modi Government has brought many tax reforms in the country. Discuss the effects of these reforms on Indian economy.**

11. નરેન્દ્ર મોદી સરકાર દ્વારા દેશમાં ઘણાં કરવેરા સુધારાઓ લાવવામાં આવ્યાં છે. આ સુધારાઓની ભારતીય અર્થતંત્ર ઉપર થયેલ અસરોની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

12. **The recent unprecedented heat waves in certain parts of Canada and USA have posed a serious question on our developmental planning. - Discuss.**

12. કેનેડા અને યુ.એસ.એ.ના કેટલાક ભાગોમાં તાજેતરમાં આવેલાં અભૂતપૂર્વ ગરમીના મોજાંઓએ આપણા વિકાસલક્ષી આયોજન ઉપર ગંભીર પ્રશ્ન ઊભો કર્યો છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

13. **Express your views on the idea of increasing the permissible online component in Conventional, Open and Distance modes of education from 20% to 40%.**

13. પરંપરાગત, મુક્ત અને દૂરવર્તી શિક્ષણની પધ્ધતિમાં, અનુમતીપાત્ર ઓનલાઈન કોમ્પોનન્ટમાં 20% થી 40% સુધી વધારો કરવાના વિચાર ઉપર આપના મંતવ્યો વ્યક્ત કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

14. **Recently Government of Gujarat has granted “Centre of Excellence” status to various universities.**

- Explain the need and importance of this move.

14. તાજેતરમાં ગુજરાત સરકારે વિવિધ વિશ્વવિદ્યાલયોને “સેન્ટર ઓફ એક્સલન્સ”નો દરજ્જો મંજૂર કર્યા છે.

- આ પગલાની જરૂર અને અગત્યતા સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

15. **Various countries have supported the request made by India and South Africa for waiving COVID-19 vaccine related Intellectual Property Rights. - Discuss its relevance.**

15. વિવિધ દેશોએ ભારત અને દક્ષિણ આફ્રિકા દ્વારા કોવિડ-19ની રસી બાબતે બૌધ્ધિક મિલ્કત અધિકારો (Intellectual Property Rights)ને જતા કરવા માટેની કરવામાં આવેલી વિનંતીને ટેકો કર્યો છે. તેની પ્રસ્તુતતાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

1. **Excavation at Lothal, Kuntasi and Rangpur has given new dimension to the understanding that the people of the Indus Valley were skilled traders through ports – Discuss.**

1. લોથલ, કુંતાશી અને રંગપુર ખાતેના ખોદકામે સિંધુ ખીણના લોકો બંદરો અન્વયે કુશળ વેપારીઓ હતા તેવી સમજણને એક નવું પાસું આપ્યુ છે. ચર્ચા કરો.

2. **The contribution of the Pallavas in art and literature is one of the most captivating parts of Indian cultural heritage – Evaluate.**

2. પલ્લવોનું કલા અને સાહિત્યમાં પ્રદાન એ ભારતીય સાંસ્કૃતિક વારસાના સૌથી આકર્ષક પાસાઓ પૈકીનું એક છે. મૂલ્યાંકન કરો.

3. **Compare the features of Ryotwari System and Mahalvari system, and explain how these two systems are different from the Permanent Settlement System.**

3. રૈયતવારી પ્રથા અને મહાલવારી પ્રથાની વિશેષતાઓની તુલના કરો અને આ બંને પ્રથાઓ કાયમી જમાબંધી પ્રથાથી કઈ રીતે અલગ પડે છે તે સમજાવો.

4. **The effect of Bengal renaissance was strong enough to make its presence felt across the nation in 19th century – Critically analyze.**

4. બંગાળ નવજાગૃતિની અસર 19મી સદીમાં દેશભરમાં પોતાના પ્રભાવની અનુભૂતી કરાવવા સક્ષમ હતી. વિવેચનાત્મક વિશ્લેષણ કરો.

5. **Write a note on the role played by the Gujarati women freedom fighters in the Indian freedom struggle.**

5. ભારતીય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં ગુજરાતી સ્ત્રી આઝાદી લડવૈયાઓએ ભજવેલી ભૂમિકા ઉપર નોંધ લખો.

6. **The features of 'Mata ni Pachedi' paintings are completely different from those of Pithora paintings – Evaluate.**

6. 'માતાની પછેડી' રંગચિત્રોની વિશેષતાઓ પીઠોરા રંગચિત્રોની વિશેષતાઓ કરતાં તદ્દન અલગ પડે છે. મૂલ્યાંકન કરો.

7. **Critically evaluate the impact of Indian theatre in addressing social evils.**

7. સામાજિક અનિષ્ટો હલ કરવામાં ભારતીય રંગભૂમિની અસરનું વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

8. **Discuss the relevance of the thoughts specified by Mahatma Gandhi in his book 'Hind Swaraj' on 'women empowerment' and 'gram swaraj'.**

8. મહાત્મા ગાંધીએ તેમના પુસ્તક 'હિંદ સ્વરાજ'માં 'સ્ત્રી સશક્તિકરણ' અને 'ગ્રામ સ્વરાજ' ઉપર સ્પષ્ટ કરેલા વિચારોની પ્રસ્તુતતાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. **Describe the various festivals and folk dances of the tribes of Gujarat.**

9. ગુજરાતના આદિવાસીઓના વિવિધ તહેવારો અને લોકનૃત્યોનું વર્ણન કરો.

10. **Gujarati female novelists have successfully portrayed the psychoanalysis of female protagonists in their novels – Discuss.**

10. ગુજરાતી સ્ત્રી નવલકથાકારોએ તેઓની નવલકથાઓમાં સ્ત્રી નાયિકાઓના મનોવિશ્લેષણનું સફળતાપૂર્વક ચિત્રણ કર્યું છે. ચર્ચા કરો.

11. **Describe the physiographic characteristics, topography, and mechanism of geomorphic process in white desert region of Gujarat.**

11. ગુજરાતના સફેદ રણ વિસ્તારની પ્રાકૃતિક લાક્ષણિકતાઓ, સ્થળ રૂપરેખા અને તેમાં ભૂસ્તરીય પ્રક્રિયાની રચનાનું વર્ણન કરો.

12. **Agriculture storage infrastructure in India needs immediate augmentation and revamping – Discuss.**

12. ભારતમાં એગ્રીકલ્ચર સ્ટોરેજ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની વૃધ્ધિ અને સુધારણાની તાત્કાલિક જરૂર છે. ચર્ચા કરો.

13. **Animal husbandry and farming go hand-in-hand in creating robust rural economy in Gujarat. Discuss with examples.**

13. ગુજરાતમાં મજબૂત ગ્રામિણ અર્થતંત્રની રચનામાં પશુપાલન અને ખેતી એકબીજાના પૂરક છે. ઉદાહરણો સાથે ચર્ચા કરો.

14. **Describe the demographic and cultural features of 'Particularly Vulnerable Tribal' Groups of Gujarat.**

14. ગુજરાતના 'ખાસ કરીને સંવેદનશીલ આદિવાસી જૂથો'ના વસ્તીવિષયક અને સાંસ્કૃતિક વિશેષતાઓનું વર્ણન કરો.

15. **Differentiate between climatic variation and climate change and discuss its possible impact on Indian economy.**

15. આબોહવા વિવિધતા (Climatic Variation) અને આબોહવા પરિવર્તન (Climatic Change) વચ્ચેનો તફાવત જણાવો અને તેની ભારતીય અર્થતંત્ર ઉપરની સંભવિત અસરની ચર્ચા કરો.

1. In what circumstances the Bills presented in Parliament can get lapsed? Explain with examples.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

1. કયા સંજોગોમાં સંસદમાં રજૂ કરવામાં આવેલાં ખરડાઓ રદ થઈ શકે ? ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.

2. "Indian democracy cannot be tyranny of the unelected." - Arun Jaitely's statement on the NJAC (National Judicial Appointment Commission) verdict. Discuss this statement in the present context.

2. "ભારતીય લોકશાહી એ બિનચૂંટાયેલાઓના અંકુશમાં ના હોઈ શકે." - NJAC (રાષ્ટ્રીય ન્યાયિક નિયુક્તિ આયોગ) ફેંસલા ઉપર અરૂણ જેટલીના સદરહુ વિધાનની સાંપ્રત સંદર્ભે ચર્ચા કરો.

3. Do you agree with the Supreme Court's judgment that "Right to Privacy is a fundamental right"? Justify your answer.

3. શું તમે "ગોપનીયતાનો અધિકાર એ મૂળભૂત અધિકાર છે" તેવા સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા સાથે સંમત છો ? તમારા જવાબને વાજબી ઠેરવો.

4. "The distribution of powers between the Union and the States under the Seventh Schedule of the Constitution is not absolute." - Examine this statement in the context of Union-State relations in India.

4. "બંધારણની સાતમી અનુસૂચી હેઠળ કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે સત્તાનું વિભાજન અબાધિત નથી." આ વિધાનને ભારતમાં કેન્દ્ર-રાજ્ય સંબંધોના સંદર્ભે ચકાસો.

5. Are Legislative Councils necessary in States? Discuss in the context of some States demanding Legislative Councils to be established and some others proposing it to be abolished.

5. શું રાજ્યોમાં વિધાન પરિષદો જરૂરી છે ? કેટલાક રાજ્યો વિધાન પરિષદોની સ્થાપનાની માંગણી કરી રહ્યા છે જ્યારે કેટલાક રાજ્યો વિધાન પરિષદો દૂર કરવાની માંગણી કરી રહ્યા છે, તે સંદર્ભે ચર્ચા કરો.

6. Explain with illustrations, the role played by regulatory authorities in regulating the key sectors of Indian economy.

6. ભારતીય અર્થતંત્રના ચાવીરૂપ ક્ષેત્રોના નિયમનમાં નિયમનકારી સત્તાઓ દ્વારા ભજવાતી ભૂમિકા ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.

7. "Can amendments to impose higher penalties as suggested in the Motor Vehicles Act of 2019 bring down traffic violations and accidents?" – Elaborate.

7. શું મોટર વ્હીકલ અધિનિયમ - 2019માં જોગવાઈ કર્યા મુજબ વધુ સજા લાગુ કરવાના સુધારાઓ ટ્રાફીક ઉલ્લંઘન અને અકસ્માતમાં ઘટાડો લાવશે ? વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

8. **The widespread use of social media has reduced the digital divide – Comment.**

8. સોશિયલ મીડિયાના વ્યાપક ઉપયોગે "ડીજીટલ ડીવાઈડ" **(Digital divide)** ઘટાડી છે. ટિપ્પણી કરો.

9. **Have the local self-government bodies become ineffective to an extent due to the administrative decentralization not matching with the democratic decentralization post 73rd and 74th Constitutional Amendment Acts. - Discuss.**

9. 73મા અને 74મા બંધારણીય સુધારા અધિનિયમો બાદ વહીવટી વિકેન્દ્રિયકરણ લોકશાહીના વિકેન્દ્રીયકરણ સાથે બરાબરી કરી ન શકવાના કારણે સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ પ્રમાણમાં બિનઅસરકારક બની રહી છે ? ચર્ચા કરો.

10. **The criteria of devolution of funds from the Union to the State has undergone changes in the 15th Finance Commission compared with the 14th Finance Commission. - Indentify the changed parameters.**

10. 14મા નાણાકીય આયોગની સરખામણીમાં 15મા નાણાકીય આયોગમાં કેન્દ્ર દ્વારા રાજ્યોને ભંડોળ ફાળવણીના માપદંડમાં ફેરફાર આવ્યો છે. બદલાયેલા પરિમાણો તારવો.

11. **Can law enforce Values and Ethics in society? Argue.**

11. શું કાયદો સમાજમાં મૂલ્યો અને નૈતિકતાનો અમલ કરાવી શકે ? દલીલ કરો.

12. **Increased consumerism due to globalization has adversely impacted core family values – Comment.**

12. વૈશ્વિકરણ કારણે વધેલા ઉપભોક્તાવાદે કુટુંબના મૂળભૂત મૂલ્યો ઉપર અવળી અસર કરી છે. ટીપ્પણી કરો.

13. **Fake news on digital platforms is impacting thought process of the youth negatively. Critically evaluate in the context of changing behaviour and ethics.**

13. ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ ઉપર ખોટા સમાચારો યુવાઓની વિચારધારા ઉપર નકારાત્મક અસર કરે છે. બદલાતા વર્તન અને નૈતિકતાના સંદર્ભે વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

14. **Anger is a powerful human emotion. What is the true role of social influence in translating it in constructive directions?**

14. ગુસ્સો એ મનુષ્યની પ્રબળ લાગણી છે. તેને રચનાત્મક દિશામાં પરિવર્તીત કરવામાં સામાજિક અસરની ભૂમિકા શું છે ?

15. **According to Mahatma Gandhi, the best administrator is the one who holds authority as a trustee of the people and exercises it in the interest of the people. Elaborate the statement in the present day context of administrative ethics.**

15. મહાત્મા ગાંધી અનુસાર શ્રેષ્ઠ વહીવટકર્તા એ છે કે જે સત્તા (હોદ્દા)ને લોકોના ટ્રસ્ટી તરીકે ધારણ કરે છે અને તેનો ઉપયોગ લોકોના ફાયદા માટે કરે છે. સાંપ્રત વહીવટી નૈતિકતાના સંદર્ભે આ વિધાનની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

1. **Inducting LCA - Tejas fighter craft will enhance the strength of Indian Air Force with its state-of-art technology. - Analyze.**

1. અત્યાધુનિક ટેકનોલોજીથી સજ્જ LCA - તેજસ લડાકુ વિમાનોના સમાવેશથી ભારતીય વાયુદળની તાકાતમાં વધારો થશે. વિશ્લેષણ કરો.

2. **How traditional Indian medical treatments came to rescue while addressing the COVID 19 pandemic? Explain with examples.**

2. COVID-19 મહામારીનો સામનો કરતી વખતે ભારતીય પરંપરાગત તબીબી સારવારો કઈ રીતે મદદરૂપ થઈ ? ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.

3. **Describe the various e-Learning initiatives of Union and State governments with its importance.**

3. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારોના વિવિધ ઈ-લર્નિંગ પહેલનું તેના મહત્વ સાથે વર્ણન કરો.

4. **Describe Data Sovereignty and discuss its relevance in the present context.**

4. ડેટા સાર્વભૌમત્વ (ડેટા સોવરેઈન્ટી) વર્ણવો અને તેની વર્તમાન સંદર્ભે પ્રસ્તુતતાની ચર્ચા કરો.

5. **Explain the different types of vitamins required in our daily diet along with its sources.**

5. આપણા રોજીંદા ખોરાકમાં જરૂરી વિવિધ પ્રકારના વિટામિન તેના સ્ત્રોતો સાથે સમજાવો.

6. **What do you understand by the concept of "Thalinomics" presented in Economic Survey 2020?**

6. આર્થિક સર્વેક્ષણ - 2020માં રજૂ કરવામાં આવેલા "થાલીનોમિક્સ"ના ખ્યાલ વિશે તમારી સમજ શું છે?

7. **Government of India redefined the definition of Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs) in Manufacture and Service Sector in the context of Atma Nirbhar Bharat Yojna. - Describe and explain its impact.**

7. આત્મ નિર્ભર ભારત યોજના સંદર્ભે ભારત સરકારે ઉત્પાદન અને સેવા ક્ષેત્રે સૂક્ષ્મ, નાના અને મધ્યમ ઉદ્યોગો (MSMEs)ની વ્યાખ્યાને ફરીથી વ્યાખ્યાયિત કરી તેનું વર્ણન કરો અને તેની અસર સમજાવો.

8. **Discuss the various pillars of the Global Competitiveness Index. Evaluate India's overall performance for the different pillars of the Global Competitiveness Index.**

8. વૈશ્વિક સ્પર્ધાત્મક સૂચકઆંકના વિવિધ આયામોની ચર્ચા કરો. ભારતના વૈશ્વિક સ્પર્ધાત્મક સૂચકઆંકના વિવિધ આયામો સંદર્ભેની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

9. **What are the salient features of the Industrial Policy - 2020 of Gujarat and explain how it would propel the overall development of the State?**

9. ગુજરાતની ઔદ્યોગિક નીતિ - 2020ની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ કઈ છે અને તે રાજ્યના સર્વાંગી વિકાસને કેવી રીતે વેગ આપશે તે સમજાવો.

10. **Describe the different types of deficits in the Indian Finance System and explain how the government funds the same.**

10. ભારતીય વિત્તવ્યવસ્થામાં ખાધના વિવિધ પ્રકારો વર્ણવો અને સરકાર તેની કેવી રીતે ભરપાઈ કરે છે તે સમજાવો.

11. **National Common Mobility Card will usher in a new era of digital payments penetration. - Discuss.**

11. નેશનલ કોમન મોબીલીટી કાર્ડ ડિજિટલ ચુકવણીના વ્યાપના નવા યુગનો પ્રારંભ કરશે. - ચર્ચા કરો.

12. **The Code on Wages - 2019 universalizes the provisions of timely payment of minimum wages to all employees irrespective of the sector and wage ceiling. - Discuss.**

12. વેતન સંહિતા અધિનિયમ - 2019, ક્ષેત્ર અને વેતન ટોચમર્યાદા ધ્યાનમાં લીધા વિના તમામ કર્મચારીઓને લઘુત્તમ વેતનની ચુકવણી સમયબધ્ધ રીતે કરવાની જોગવાઈઓનું સાર્વત્રિકરણ કરે છે. - ચર્ચા કરો.

13. **Discuss the possible impacts of shift of guards in the USA on Indian interests.**

13. યુ.એસ.એ.માં થયેલા સત્તા પરિવર્તનની ભારતીય હિતો પર થનારી સંભવિત અસરોની ચર્ચા કરો.

14. **Critically evaluate the role of World Health Organization (WHO) in tackling the present pandemic right from its beginning.**

14. વર્તમાન મહામારીનો તેની શરૂઆતથી જ સામનો કરવામાં વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO)ની ભૂમિકાનું વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

15. **Express your views on the recently introduced agriculture legislations by Government of India.**

15. ભારત સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં રજૂ કરવામાં આવેલા કૃષિ કાયદાઓ ઉપર તમારા વિચારો રજૂ કરો.

વિભાગ - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 10

(2) બધાજ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવા.

SECTION - A

(1) Question No. 1 to 10

(2) Attempt all 10 questions.

(3) Each question carries 5 marks.

(4) Answer should be given in approximately 60 to 70 words

પ્ર.1. ચોલા શાસન હેઠળના સ્થાનિક સ્વરાજનું સંક્ષિપ્તમાં વર્ણન કરો.

Q.1. Briefly describe the Local Self-Government under the Chola administration.

પ્ર.2. ગુજરાતમાં સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિની સ્થાપત્ય કલા અંગે નોંધ લખો.

Q.2. Write a note on the sculptural art of Indus Valley Civilization in Gujarat.

પ્ર.3. ભારતીય ઉપખંડની અંદર તેમજ બહાર બૌદ્ધ ધર્મના ઝડપી ફેલાવામાં મદદ કરનારા પરિબળોની ચર્ચા કરો.

Q.3. Discuss the factors which helped in the quick spread of Buddhism inside and outside the Indian subcontinent.

પ્ર.4. સામાજિક પરિવર્તન અંગેના સ્વામી વિવેકાનંદના વિચારોની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.

Q.4. Discuss in brief about Swami Vivekanand's views on social change.

પ્ર.5. ભારતીય સિનેમામાં કયા ત્રણ બંગાળી ફિલ્મ નિર્દેશકોએ સમાંતર સિનેમામાં પ્રદાન કર્યું છે ? તેમના પ્રત્યેકના એક હિંદી ચલચિત્રનું નામ જણાવો.

Q.5. In Indian cinema, which are the three Bengali film directors who contributed in parallel cinemas? Mention each one's title of Hindi movie.

પ્ર.6. "સૌરાષ્ટ્રની રસધાર" પુસ્તકમાં ભારતની રાષ્ટ્રીય અસ્મિતા કઈ રીતે પ્રગટ થાય છે તેનું વિશ્લેષણ કરો.

Q.6. Analyze how India's "Rashtriya Asmita" is manifested in the book *"Saurashtra ni Rasdhar."*

પ્ર.7. "પાટણના પટોળા"નો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ લખો અને આ કલા સ્વરૂપને વધુ સુદૃઢ બનાવવા માટેના પગલાં સૂચવો.

Q.7. Trace a brief history of 'PATAN NA PATODA' and suggest the measures to strengthen this art form.

પ્ર.8. ખડકોનું તેમની રચનાની ઢબના આધારે સંક્ષિપ્તમાં વર્ગીકરણ આપો.

Q.8. Give a brief classification of rocks based on mode of formation.

પ્ર.9. ગુજરાતમાં આદિજાતિ વસ્તીનું સ્થળલક્ષી ધ્રુવીકરણ ઉદાહરણો સાથે સમજાવો.

Q.9. Explain, with examples, the spatial polarization of Tribal population in Gujarat.

પ્ર.10. ગુજરાતમાં ડેરી વિકાસની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો તેમજ ગુજરાતના દુધાળા પશુઓની ઓલાદો જણાવો.

Q.10. Explain the salient features of dairy development in Gujarat and mention the breeds of milking cattle of Gujarat.

વિભાગ - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 11 થી 22

(2) નીચેના 12 પૈકી ગમે તે 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. ફક્ત પ્રથમ 10 લખાયેલાં પ્રશ્નો જ ધ્યાને લેવામાં આવશે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવા.

SECTION - B

(1) Question No. 11 to 22

(2) Attempt any 10 out of 12 questions. Only the first 10 attempted questions would be considered.

(3) Each question carries 10 marks.

(4) Answer should be given in approximately 130 to 140 words.

પ્ર.11. નાગર અને દ્રવિડ મંદિર સ્થાપત્ય શૈલીઓની સરખામણી ઉદાહરણો સાથે કરો.

Q.11. Compare the Nagara and Dravida styles of temple architecture with examples.

પ્ર.12. આર્યોના મૂળ નિવાસસ્થાન અંગે જુદાજુદા વિદ્વાનોએ આપેલા મંતવ્યો વિશે નોંધ લખો.

Q.12. Write a note on the views given by different scholars about the original home of the Aryans.

પ્ર.13. યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ કાઠિયાવાડ પર સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો તેમજ ભારતીય સંઘમાં તેના વિલીનીકરણની પ્રક્રિયાઓનું વર્ણન કરો.

Q.13. Write a brief note on United States of Kathiawar and describe the processes of its integration into Indian Union.

પ્ર.14. પ્રાચિન ભારતીય ઇતિહાસના પુનઃનિર્માણ માટેના સ્ત્રોત તરીકે વિદેશી પ્રવાસીઓના વૃત્તાંતના મહત્વની વિવેચનાત્મક ચકાસણી કરો.

Q.14. Critically examine the importance of foreign traveller's accounts as source of the reconstruction of ancient Indian history.

પ્ર.15. ભારતીય સોળ સંસ્કારોના નામ લખો અને તે પૈકીના કોઈપણ ત્રણની ચર્ચા કરો.

Q.15. Enumerate the names of the sixteen Indian sacred religious rites (SANSKARS) and discuss any three.

પ્ર.16. ગુજરાતી વ્યવસાયી રંગભૂમિ અને અવેતન રંગભૂમિ વચ્ચેના ભેદ અંગે નોંધ લખો.

Q.16. Write a note on the difference between Gujarati Professional Theatre and Amateur Theatre.

પ્ર.17. 'પાળિયાઓ' લોકસંસ્કૃતિના છડીદાર છે. ચર્ચા કરો.

Q.17. 'PALIAS' are the mace-bearers of Folk Culture. Discuss.

પ્ર.18. ભારતીય સંત કવિયત્રીઓના સમાજદર્શન વિશે નોંધ લખો.

Q.18. Write a note on the social reflection by Indian saint poetesses.

પ્ર.19. ઉત્તર ભારતમાં વહેતી નદીઓ અને દ્વીપકલ્પીય ભારતમાં વહેતી નદીઓ વચ્ચેની ભિન્ન લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

Q.19. Mention the different characteristics between the rivers which drain Northern India and those drain the Peninsular India.

પ્ર.20. પ્રાદેશિક અસમાનતાઓને ઘટાડવા માટે ભારતના ઔદ્યોગિક અને આર્થિક કોરીડોર્સનું મહત્વ ઉદાહરણો સાથે ચકાસો.

Q.20. Examine the importance of Industrial and Economic Corridors of India in reducing regional disparities with examples.

પ્ર.21. ભારતીય કૃષિક્ષેત્ર પર વૈશ્વિકીકરણની અસર અંગે ઉદાહરણો સાથે ચર્ચા કરો.

Q.21. Discuss the impact of Globalization on Indian agriculture sector with examples.

પ્ર.22. ભારતમાં આંતરરાજ્ય સ્થળાંતરના કારણો અને પરિણામો કયા છે ? યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે ચર્ચા કરો.

Q.22. What are the causes and consequences of inter-state migration in India ? Discuss with suitable examples.

વિભાગ - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10.
(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવાના છે.

SECTION - A

(1) Question No. 1 to 10
(2) Attempt all 10 questions.
(3) Each question carries 5 marks.
(4) Answer should be given approximately in 60 to 70 words.

પ્રશ્ન-1 જાહેર વહિવટ અને શાસન કેવી રીતે આધુનિક લોકશાહીનાં ભાગ બન્યા છે, તે સમજાવો.

Q.-1 Explain how Public Administration and Governance has become the part of modern democracy.

પ્રશ્ન-2 શું જી.એસ.ટી. કાઉન્સીલને સંઘીય સહકારીતતાનાં ઉદાહરણ રૂપે ગણી શકાય ? તમારો દૃષ્ટિકોણ જણાવો.

Q.-2 Can G.S.T. Council be considered as an example of cooperative federalism ? Give your views.

પ્રશ્ન-3 જાહેર નીતિ તથા લોકશાહી શાસન with જાહેર નીતિ અને લોકશાહી શાસન.

Q.-3 Explain the relationship between Public Policy and Democratic Governance.

પ્રશ્ન-4 બીજા વહિવટી સુધારણા પંચ દ્વારા સૂચિત "સહાયકતાનો સિદ્ધાંત" સમજાવો.

Q.-4 Explain "Principle of Subsidiarity" as proposed by the Second Administrative Reforms Commission.

પ્રશ્ન-5 "વલણની અસંગતતા" એટલે શું ?

Q.-5 What is "Inconsistency of Attitude" ?

પ્રશ્ન-6 શું સંસદીય વિશેષાધિકારો અને કાયદા સમક્ષ સમાનતા એકબીજા સાથે અસંગત છે ? સમજાવો.

Q.-6 "Are Parliamentary Privileges and Equality before Law incompatible to each other" ? Explain.

પ્રશ્ન-7 "પ્રતિભાવિત વહિવટ અને જવાબદાર સરકાર વચ્ચે ગેરસમજ ન થવી જોઈએ; જો કે, બન્ને પરસ્પર સંકળાયેલા છે." સમજાવો.

Q.-7 "Responsive Administration should not be confused with Responsible Government, though they both are interrelated." - Explain.

પ્રશ્ન-8 "વહિવટી ન્યાયનિર્ણય"ના ખ્યાલને ઉદાહરણો સહિત તપાસો.

Q.-8 Examine the concept of "Administrative Adjudication" with examples.

પ્રશ્ન-9 શું કાયદા દ્વારા નૈતિક મૂલ્યો લાગુ કરી શકાય ? વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

Q.-9 Can Ethical Values be enforced by Law ? Critically evaluate.

પ્રશ્ન-10 સામાજીક પ્રભાવ અને સમજાવટ વચ્ચેનો તફાવત શું છે ? ઉદાહરણો આપી સમજાવો.

Q.-10 What is the difference between Social Influence and Persuasion ? Explain with examples.

વિભાગ - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 22.
(2) નીચેના 12 પૈકી ગમે તે 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. ફક્ત પ્રથમ 10 લખાયેલાં પ્રશ્નો જ ધ્યાને લેવામાં આવશે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવાના છે.

SECTION - B

(1) Question No. 11 to 22
(2) Attempt any 10 out of 12 questions. Only the first 10 attempted questions would be considered.
(3) Each question carries 10 marks.
(4) Answer should be given approximately in 130 to 140 words.

પ્રશ્ન-11 ન્યાયાધિશોની નિમણુકોમાં ન્યાયાધિશો ન્યાયાધિશને પસંદ (કોલેજીયમ) કરે તે પધ્ધતિમાં ગુણ-દોષ રહેલા છે. વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

Q.-11 Judges select Judges System (Collegium) for the appointment of judges has both merits and demerits.” Critically examine.

પ્રશ્ન-12 “રાજ્યપાલોએ જુદી જુદી પરીસ્થિતિઓમાં એક સરખા નિર્ણય લીધા છે અને એક સરખી પરીસ્થિતિમાં જુદા જુદા નિર્ણયો લીધા છે.” ઉપરોક્ત વિધાનના સંદર્ભમાં રાજ્યોમાં રાજ્યપાલની ભૂમિકાનું પૃથક્કરણ કરો.

Q.-12 “Governors have taken decision similarly in dissimilar circumstances and dissimilarly in similar circumstances.” Analyze the role of Governors in states in reference to the above statement.

પ્રશ્ન-13 “પ્રમાણિત અને વિશ્વસનિય માહિતી (Data)નો અભાવ જાહેર નીતિ નિર્ધારણ, અમલીકરણ અને અસરકારકતાને અસર કરે છે.” સમજાવો.

Q.-13 “Lack of Valid and Reliable Data Affect the Formulation, Implementation and Effectiveness of Public Policies.” Explain.

પ્રશ્ન-14 42મો બંધારણીય સુધારો ‘નાના બંધારણ’ તરીકે જાણીતો છે. આ સુધારાની ચર્ચા કરો અને તેની ભારતીય રાજ્યવ્યવસ્થા પર પડેલી દુરોગામી અસરો વર્ણવો.

Q.-14 42nd Constitutional Amendment Act is famously called ‘Mini Constitution.’ Discuss this amendment and describe its far reaching implications on the Indian Polity.

પ્રશ્ન-15 “કૌટિલ્યનું અર્થશાસ્ત્ર - શાસન કલા, આર્થિક નીતિઓ તથા લશ્કરી વ્યૂહ રચના પરનો વાર્તાલાપ છે.” સમકાલીન સંદર્ભમાં તેની પ્રાસંગિકતા તપાસો.

Q.-15 “Kautilya’s Artha Sashtra is Indian discourse on State Craft, Economic Policies and Military Strategy.” Examine its relevance in the present context.

પ્રશ્ન-16 નાગરીક સેવાઓની તટસ્થતા, કાયદાના શાસનના સિધ્ધાંતોના પ્રયોગો પર કેવી રીતે આધારીત છે, તેનું વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

Q.-16 Critically analyze how Civil Service Neutrality is founded on the application of the principles of Rule of Law.

પ્રશ્ન-17 શું 2014નો વ્હીસલ બ્લોઅર સંરક્ષણ અધિનિયમ નાગરીકોના લાભ માટે આર.ટી.આઈ.ને સુદૃઢ બનાવવા મદદરૂપ થયો છે ? ચર્ચા કરો.

Q.-17 Has the Whistle Blower Protection Act, 2014 helped in strengthening the R.T.I. for the benefit of citizens ? Discuss.

પ્રશ્ન-18 “ડીજીટલ ઈન્ડીયા ત્રણ ઘટકો ધરાવે છે. - સુરક્ષિત અને સ્થિર ડીજીટલ માળખાનો વિકાસ, સરકારી સેવાઓને ડીજીટલી પહોંચાડવી અને સાર્વત્રિક ડીજીટલ સાક્ષરતા.” ખુલાસાવાર સમજાવો.

Q.-18 “Digital India consists of three components - the development of secure and stable digital infrastructure, delivering government services digitally and universal digital literacy.” Elucidate.

પ્રશ્ન-19 સહાનુભૂતી અને આદરનાં ગુણો જાહેર સેવામાં કેવી રીતે પ્રગટ થવાં જોઈએ ? ઉદાહરણો સહિત સમજાવો.

Q.-19 How should virtues of empathy and respect get manifested in Public Service ? Explain with examples.

પ્રશ્ન-20 બીજા વહિવટી સુધારણા પંચ દ્વારા ભલામણ કરાયેલ જાહેર સેવા સંહિતાની મુખ્ય વિશેષતાઓની ચર્ચા કરો.

Q.-20 Discuss the main features of the Public Service Code as recommended by the 2nd Administrative Reforms Commission.

પ્રશ્ન-21 શું ‘સુઃશાસન’ ‘નૈતિક શાસન’નું સૂચક છે ? ઉદાહરણો સહિત સમજાવો.

Q.-21 Is ‘Good Governance’ an indicator of ‘Ethical Governance’? Explain with examples.

પ્રશ્ન-22 ન્યાયિક સમીક્ષા, ન્યાયિક સક્રિયતા અને ન્યાયિક અતિરેક વચ્ચેનો તફાવત યોગ્ય ઉદાહરણો સહિત જણાવો.

Q.-22 Differentiate Judicial Review, Judicial Activism and Judicial Overreach with suitable examples.

વિભાગ - A

(1) પશ્નક્રમાંક 1 થી 10.
(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 5 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવાના છે.

SECTION - A

(1) Question No. 1 to 10
(2) Attempt all 10 questions.
(3) Each question carries 5 marks.
(4) Answer should be given approximately in 60 to 70 words.

પ્રશ્ન.1. ડિસેમ્બર 2018માં કયા કારણોસર અને ક્યાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રોના મહાસચિવ એન્ટોનીયો ગુટરરેસ દ્વારા એક ભારતીય મહિલાની ભૂમિકાની પ્રશંસા કરવામાં આવી ? સંક્ષિપ્તમાં જવાબ આપો.

Q.1. For which cause and where, the role of on Indian lady was lauded by the United Nations Secretary General, Antonio Guterres in December 2018 ? Reply in brief.

પ્રશ્ન.2. "બૃહદ સંપર્ક યોજના" શું છે ? તેના મહત્વની ચર્ચા કરો.

Q.2. What is "Brihad Sampark Yojana" ? Discuss its importance ?

પ્રશ્ન.3. યુ.એસ.એ.ના સંદર્ભમાં "ગવર્નમેન્ટ શટડાઉન"નો અર્થ શું થાય છે ? તાજેતરના શટડાઉનનું કારણ અને તેની અસરો જણાવો.

Q.3. What is meant by "Government Shutdown" in context of USA ? Write the recent reason for the shutdown and its impacts.

પ્રશ્ન.4. આર્થિક વિકાસનું કયું પરિમાણ વધારે સારું છે, કુલ ઘરેલુ ઉત્પાદન (GDP) કે કુલ મૂલ્યવર્ધન (GVA) ? શા માટે ?

Q.4. Which is better parameter of economic development, Gross Domestic Production (GDP) or Gross Value Added (GVA) ? Why ?

પ્રશ્ન.5. રોજગાર સ્થિતિસ્થાપકતા (Employment Elasticity) સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.

Q.5. Explain Employment Elasticity in brief.

પ્રશ્ન.6. ખાદ્ય પર્યાપ્તતા (Food Self Sufficiency) અને ખાદ્ય સુરક્ષા (Food Security) વચ્ચેનો ભેદ જણાવો.

Q.6. Distinguish between Food Self Sufficiency and Food Security.

પ્રશ્ન.7. બેંકમાં ગ્રાહક સેવાઓ માટેની એમ. દામોદરન સમિતિની ભલામણોની મુખ્ય વિશેષતાઓ સમજાવો.

Q.7. Explain the salient features of M. Damodaran Committee recommendations on customer services in banks.

પ્રશ્ન.8. માનનીય વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા ઓગષ્ટ 2018માં શરૂ કરવામાં આવેલા "PARIVESH" - પોર્ટલ ઉપર સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો.

Q.8. Write a brief note on "PARIVESH" - a portal launched by the Hon'ble Prime Minister Shri Narendra Modi in August, 2018.

પ્રશ્ન.9. H1N1 શું છે ? તેનાં નિવારક પગલાંઓ સૂચવો.

Q.9. What is H1N1 ? Suggest its preventive measures.

પ્રશ્ન.10. ગુજરાત સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી સ્ટાર્ટ-અપ/ઈનોવેશન નીતિની મુખ્ય વિશેષતાઓની ચર્ચા કરો.

Q.10. Discuss the salient features of Start-up/Innovation policy launched by the Government of Gujarat.

વિભાગ - B

(1) પશ્નક્રમાંક 11 થી 22.
(2) નીચેના 12 પૈકી ગમે તે 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. ફક્ત પ્રથમ 10 લખાયેલાં પ્રશ્નો જ ધ્યાને લેવામાં આવશે.
(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.
(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવાના છે.

SECTION - B

(1) Question No. 11 to 22

(2) Attempt any 10 out of 12 questions. Only the first 10 attempted questions would be considered.

(3) Each question carries 10 marks.

(4) Answer should be given approximately in 130 to 140 words.

પ્રશ્ન.11. નાગરિક સેવાઓની ફરજના સંદર્ભમાં "ધ રાઈટ ટુ ડીસકનેક્ટ" ખરડાના ઉદ્દેશ્યોને વિવેચનાત્મક રીતે ચકાસો.

Q.11. Critically examine the objectives of "The Right to Disconnect" bill in reference to the obligation of Civic Services.

પ્રશ્ન.12. 24મી કોન્ફરન્સ ઓફ પાર્ટીઝ (COP24) ઉપર સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો અને આ પરષિદમાં ભારત દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલાં મુદ્દાઓ ખુલાસાવાર સમજાવો.

Q.12. Write a brief note on the 24th Conference of Parties (COP24) and elucidate the points made by India at this conference.

પ્રશ્ન.13. તાજેતરમાં નામકરણ કરવામાં આવેલી "મેઘાલયન - ધ ન્યુ જીઓલોજીકલ એજ" - નું વર્ણન કરો.

Q.13. Describe the recently named "Meghalayan - The New Geological Age".

પ્રશ્ન.14. 103મો બંધારણીય સુધારા અધિનિયમ, 2018 આપણાં સમાજમાં સામાજિક એકતા અને સુસંવાદીતાની ભાવનાને વેગ આપશે. વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

Q.14. The 103rd Constitutional Amendment Act, 2018 would boost the spirit of social integration and harmony in our society . Critically evaluate.

પ્રશ્ન.15. ભારતીય કરમાળખામાં આંતરક્ષેત્રિય અસમતુલાઓ ધ્યાને લેતાં, ખેતીની આવકને કરપાત્ર કરવી જોઈએ કે નહીં તે ચકાસો.

Q.15. In view of Inter Sectoral Imbalances in Indian tax structure, examine whether agriculture income should be taxed or not.

પ્રશ્ન.16. ચાલુ તેમજ મૂડી ખાતામાં ભારતીય રૂપીયાના રૂપાંતરણ (Convertibility) અંગેની ભારતીય નીતિની ચર્ચા કરો.

Q.16. Discuss India's policy on convertibility of Indian rupee on current as well as capital account.

પ્રશ્ન.17. ભારતમાં જમીન સંપાદનની મુખ્ય સમસ્યાઓ કઈ છે ? પ્રવર્તમાન કાયદાકીય માળખા વિશે ચર્ચા કરો અને તે આ સમસ્યાઓનું નિરાકરણ કેટલાં અંશે કરે છે ?

Q.17. Which are the major problem of land acquisition in India ? Discuss the prevailing legal framework and how far does it address these problems ?

પ્રશ્ન.18. વર્ષ 2018-21 માટેની ભારતની દેવાં સંચાલન વ્યૂહરચનાની વિવેચનાત્મક ચકાસણી કરો તેમજ સ્વતંત્ર જાહેર દેવું સંચાલન એજન્સી (PDMA) ના ખ્યાલ ઉપર ટિપ્પણી કરો.

Q.18. Critically examine Debt Management Strategy of India for the year 2018-21 and comment on the concept of independent Public Debt Management Agency (PDMA).

પ્રશ્ન-19 ભારત સરકારના વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી ખાતાની પહેલ, મિશન eco Next ઉપર નોંધ લખો.

Q.-19 Write a note on Mission eco Next, an initiative of the Department of Science and Technology, Government of India.

પ્રશ્ન.20. "નેટ ન્યુટ્રાલીટી" એટલે શું ? નેટ ન્યુટ્રાલીટી બાબતે ટ્રાઈ (TRAI) દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણોની મુખ્ય બાબતો ચર્ચો.

Q.20. What is "Net Neutrality" ? Discuss the key highlights of the recommendations made by TRAI on Net Neutrality.

પ્રશ્ન.21. "આર્ટીફીશીયલ ઈન્ટેલીજન્સનો ઉદભવ આપણી સભ્યતાના ઇતિહાસમાં સૌથી ખરાબ ઘટના હોઈ શકે." સ્ટીફન હોકીંગ્સ્ દ્વારા કરવામાં આવેલા આ વિધાન પરત્વે તમારા પ્રતિભાવો જણાવો.

Q.21. "The emergence of Artificial Intelligence could be the worst event in the history of our civilization." Reflect your views on this statement made by Stephen Hawkings.

પ્રશ્ન.22. અવકાશ ટેકનોલોજીના માધ્યમથી રાષ્ટ્રના વિકાસમાં કાર્યરત, ઈસરો (ISRO) દ્વારા સફળતાપૂર્વક કરવામાં આવેલાં મુખ્ય પ્રશેપણો (launches) તેની ઉપયોગીતા સહ ચર્ચા કરો.

Q.22. Discuss the important successful launches made by ISRO, along with its usefulness, that have harnessed space technology for national development.

GS PAPER-33

No. of Pages : 4

Code : CSM-4
Subject : GENERAL STUDIES – 1
Question Paper

Time : 3 Hours Max. Marks : 150

વિભાગ – A

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **1** થી **10**.
(૨) બધા જ **10** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **3** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **30** થી **40** શબ્દોમાં લખવાં

PART – A

1. Question No. **1** to **10**.
2. Attempt **all 10** questions.
3. **Each** question carries **3** marks.
4. Answer should be given approximately in **30** to **40** words.

પ્ર. 1. ગુજરાતી લોકચિત્રકળામાં ઓળિયા કોને કહેવામાં આવે છે?
What is called "OLIA" in the folk painting of Gujarat ?

પ્ર. 2. કોઈ પણ પાંચ ગુજરાતી નારીવાદી ટૂંકી વાર્તાકારોના નામ અને તેમની વાર્તાઓના શીર્ષકો જણાવો.
Mention the name of any five Gujarati female short story writers along with the titles of their stories.

પ્ર. 3. ભક્તિ ચળવળની અગત્યતા ચર્ચો.
Discuss the importance of Bhakti Movement.

પ્ર. 4. વિજયનગર સામ્રાજ્યમા નયનકારા પધ્ધતિ ઉપર સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો.
Write a brief note on the Nayankara System in the Vijayanagar Kingdom.

પ્ર. 5. "ચૌથ" અને "સરદેશમુખી" વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
Distinguish between "Chauth" and "Sardeshmukhi".

પ્ર. 6. સૂકી ખેતીની મુખ્ય લાક્ષણિક્તાઓ કઈ છે?
What are the salient features of Dry farming ?

પ્ર. 7. અલ્લાઉદીન ખીલજી દ્વારા કરવામાં આવેલ બજાર સુધારાઓ પાછળના મુખ્ય હેતુઓ ક્યાં હતાં?
What were the major objectives behind market reforms introduced by Alauddin Khalji ?

પ્ર. 8. ભારતમાં ક્યારે અને ક્યાં મેન્ગો સાવર્સ (Mango Showers) થાય છે?
When and where do "Mango Showers" in India take place ?

પ્ર. 9. રાણી વિક્ટોરિયાની 1858 ની ઘોષણાની મુખ્ય લાક્ષણિક્તાઓ કઈ હતી?
What were the salient features of Queen Victoria's Proclaimation of 1858 ?

પ્ર. 10. પ્રાચિન શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ : તક્ષશિલા, નાલંદા અને વલ્લભીના આજના સમયના ભૌગોલિક સ્થળો જણાવો.
Mention the present day geographical locations of the ancient educational institutions : Takshshila, Nalanda and Vallabhi.

P.T.O.

વિભાગ – B

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **11** થી **16**.

(૨) બધા જ **06** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **5** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **50** થી **60** શબ્દોમાં લખવાં

PART – B

1. Question No. **11** to **16**.
2. Attempt **all 06** questions.
3. **Each** question carries **5** marks.
4. Answer should be given approximately in **50** to **60** words.

પ્ર. 11. "અખાત" અને "સમુદ્રધૂની" વચ્ચેનો તફાવત ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
Explain with examples the difference between "gulf" and "strait".

પ્ર. 12. હર્ષવર્ધનના ગુજરાત સાથેના સંબંધ ઉપર ટૂંકી નોંધ લખો.
Write a short note on Harshavardhana's relations with Gujarat.

પ્ર. 13. ભારતમાં બહુવિધ રાજ્ય વ્યવસ્થા ઉપર તૂર્ક આક્રમણોની શી અસર થઈ?
What was the impact of the Turkish conquests on the multi-state system in India ?

પ્ર. 14. સ્પર્ધાત્મક સંઘવાદના યુગમાં ગુજરાતને લાભ આપનારા વિવિધ ભૌગોલિક પરિબળોની ચર્ચા કરો.
Discuss the various geographical factors which provide advantage to Gujarat in an era of competitive federalism.

પ્ર. 15. નગારા પ્રકારના મંદિર સ્થાપત્યની મુખ્ય લાક્ષણિક્તાઓ કઈ છે?
What are the salient features of a Nagara type temple architecture ?

પ્ર. 16. ગરબા/ રાસનૃત્યની પ્રાદેશિક વિવિધતાઓસહ મુખ્ય લાક્ષણિક્તાઓનું વર્ણન કરો.
Explain the key characteristics of Garba/Ras dance with its regional variations.

વિભાગ – C

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **17** થી **28**.

(૨) નીચેના **12** પૈકી ગમે તે **09** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. ફક્ત પ્રથમ **09** લખાયેલાં પ્રશ્નો જ ધ્યાને લેવામાં આવશે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **10** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **120** થી **130** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – C

1. Question No. **17** to **28**.
2. Attempt **any 09** out of 12 questions. Only the first **09** attempted questions would be considered.
3. **Each** question carries **10** marks.
4. Answer should be given approximately in **120** to **130** words.

પ્ર. 17. ગુજરાતી ભવાઈ પરંપરાનું સામાજિક-સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય દર્શાવો.
Mention the socio-cultural value of Gujarati Bhavai tradition.

પ્ર. 18. પશ્ચિમ ભારતીય સ્થાપત્ય કથાનકોમાં જોવા મળતાં – જીવનનો આનંદ અને પ્રેમના તત્વો – વિષે મુદ્દાસર નોંધ લખો.
Describe the elements of the pleasure of life and love in Western Indian Architectural themes.

પ્ર. 19. "ગુજરાતના સમાજ જીવનની સમજણ માટે લોકગીતો ખૂબ મહત્વનો સ્રોત છે." ચર્ચા કરો.
"Folk songs are very significant source for elucidating the social life of Gujarat". Discuss.

પ્ર. 20. સામાજીક વનીકરણની સામાજીક-આર્થિક અને પર્યાવરણીય અસરોની ચર્ચા કરો.
Discuss the socio-economic and environmental impact of social forestry.

પ્ર. 21. હૈદ્રાબાદ રાજ્યના વિલિનીકરણ માટેની સરદાર પટેલની નીતિની સમીક્ષા કરો.
Review the policy of Sardar Patel for the merger of Hyderabad State.

પ્ર. 22. મરાઠા સામ્રાજ્યની પડતીના કારણો ચકાસો.
Examine the causes for the collapse of the Maratha Empire.

પ્ર. 23. ગુપ્તા યુગ દરમ્યાન વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનો વિકાસ આલેખો.
Trace the development of science and technology during the Gupta period.

પ્ર. 24. વૈશ્વિકરણના પડકારો તેમજ ભારતમાં તેની સમાજ અને અર્થતંત્ર ઉપર અસરો સમજાવો.
Explain the challenges of Globalization and its impacts on society and economy in India.

પ્ર. 25. મુખ્ય માર્ગ નેટવર્કનો તેની ભારતના સામાજીક-આર્થિક અને સાંસ્કૃતિક વિકાસ માટેની ભૂમિકા સાથે અહેવાલ આપો.
Give an account of major road network with its role for socio-economic and cultural development of India.

પ્ર. 26. હરિત ઉર્જા (ગ્રીન એનર્જી) એટલે શું? તેની લાક્ષણિક્તાઓ અને ભારતમાં તેના વિકાસ માટેના પ્રયત્નોની ચર્ચા કરો.
What is Green Energy ? Discuss the salient features and attempts to develop it in India.

પ્ર. 27. મેગેસ્થનીઝની 'ઈન્ડીકા' ના ખાસ સંદર્ભમાં મૌર્ય સમયના નગરપાલિકા વહીવટની ચર્ચા કરો.
Discuss the Municipal Administration of the Mauryan period with special reference to "Indica" of Megasthenes.

પ્ર. 28. પર્યાવરણીય અસર મૂલ્યાંકનની તેના હેતુઓ અને પધ્ધતિઓ સહ વ્યાખ્યા આપો.
Define environmental impact assessment with its objectives and methods.

No. of Pages : 4

Code : CSM-5
Subject : GENERAL STUDIES – 2
Question Paper

Time : 3 Hours | Max. Marks : 150

વિભાગ – A

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **1** થી **10**.
(૨) બધા જ **10** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **3** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **30** થી **40** શબ્દોમાં લખવાં

PART – A

1. Question No. **1** to **10**.
2. Attempt **all 10** questions.
3. **Each** question carries **3** marks.
4. Answer should be given approximately in **30** to **40** words.

પ્ર. 1. જે રાજ્યોમાં વિધાનપરિષદ છે તે રાજ્યોના નામ આપો, અને શા માટે વિધાનપરિષદ જરૂરી છે, તેના ઓછામાં ઓછા બે કારણો આપો. **3**

Name the States that have legislative councils and give atleast two reasons, why legislative councils are necessary.

પ્ર. 2. ભારતના બંધારણનું આમુખ તમામ નાગરીકો માટે શું સુરક્ષિત કરવા માંગે છે ? ટૂંકમાં સમજાવો. **3**

What does the Preamble to the Constitution of India seek to secure to all citizens ? Explain briefly.

પ્ર. 3. માહિતી અધિકાર અધિનિયમ 2005 અંતર્ગત તેનું કાર્યક્ષેત્ર અને નિષેધાત્મક બાબતો સમજાવો. **3**

Explain the scope and exclusions under the Right to Information Act, 2005.

પ્ર. 4. ક્યા સંજોગોમાં ધારાગૃહના સભ્યને "લાભદાયી હોદ્દા" અંતર્ગત અયોગ્ય ઠરાવી શકાય ? **3**

Under what conditions a member of the legislative body can be disqualified under the "Office of Profit" ?

પ્ર. 5. "સહભાગી પધ્ધતિ વિકાસ પ્રક્રિયાને વેગવંતી બનાવે છે." સમજાવો. **3**

"Participatory mechanisms enhance the development process". Explain.

પ્ર. 6. "રાષ્ટ્રિય ગ્રીન ટ્રીબ્યુનલ" (એન જી ટી) સંસ્થા વિષે ટૂંકમાં વર્ણન કરો. **3**

Describe in brief the institution of "National Green Tribunal (NGT)".

પ્ર. 7. બંધારણીય સત્તાઓ અને વૈધાનિક સત્તાઓ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. **3**

Distinguish between constitutional authorities and statutory authorities.

પ્ર. 8. વ્યક્તિગત નૈતિકતા અને વ્યાવસાયિક નૈતિકતા વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. **3**

Differentiate between personal ethics and professional ethics.

પ્ર. 9. જાહેર સેવાઓના સંદર્ભમાં "સત્યનિષ્ઠા" અને "ઉત્તરદાયિત્વ" નાં ખ્યાલને વ્યાખ્યાયિત કરો. **3**

Define the terms "Integrity" and "Accountability" in the context of public services.

પ્ર. 10. "સામાજિક પ્રભાવ, માનવ ક્રિયા નક્કી કરે છે." વિધાનનું ઔચિત્ય સાબિત કરો. **3**

"Social influence determines the human action". Justify the statement.

વિભાગ – B

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **11** થી **16**.

(૨) બધા જ **06** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **5** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **50** થી **60** શબ્દોમાં લખવાં

PART – B

1. Question No. **11** to **16**.
2. Attempt **all 06** questions.
3. **Each** question carries **5** marks.
4. Answer should be given approximately in **50** to **60** words.

પ્ર. 11. ભારતમાં 'જાહેર હિતની અરજી' (પી. આઈ. એલ) ની અગત્યતા તપાસો. **5**

Examine the importance of 'Public Interest Litigation' (PIL) in India.

પ્ર. 12. ભારતમાં 'આધારકાર્ડ' નાં સર્વાંગીકરણમાં શું ખામીઓ છે ? **5**

What are the shortcomings in the universalization of 'Aadhaar' cards in India ?

પ્ર. 13. ભારતમાં બંધારણના અનુચ્છેદ 75 અનુસાર સામુહિક જવાબદારીની કલ્પના કેવી રીતે કરવામાં આવી છે ? **5**

How is collective responsibility conceptualized in India according to Article 75 of the Constitution ?

પ્ર. 14. "ભારતમાં વહીવટી ન્યાયપંચ, વહીવટી ન્યાયનિર્ણયની 'એંગ્લો-સેક્સન' પદ્ધતિને અનુસરે છે." સમજાવો. **5**

"Administrative Tribunals in India are following the 'Anglo-Saxon' system of Administrative Adjudication". Explain.

પ્ર. 15. કાયદો ભ્રષ્ટાચારને રોકવામાં મદદ કરે છે, પરંતુ પર્યાપ્તરૂપે નહિં. ભ્રષ્ટાચારને રોકવા માટેના અન્ય ઉપાયો વર્ણવો. **5**

Law helps, but not adequately to check corruption. Describe other measures to check corruption.

પ્ર. 16. નૈતિક વલણને વ્યાખ્યાયિત કરો અને તેની પ્રસ્તુતતા વર્ણવો. **5**

Define Moral Attitude and describe its relevance.

વિભાગ – C

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **17** થી **28**.

(૨) નીચેના **12** પૈકી ગમે તે **09** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. ફક્ત પ્રથમ **09** લખાયેલાં પ્રશ્નો જ ધ્યાને લેવામાં આવશે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **10** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **120** થી **130** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – C

1. Question No. **17** to **28**.
2. Attempt **any 09** out of 12 questions. Only the first **09** attempted questions would be considered.
3. **Each** question carries **10** marks.
4. Answer should be given approximately in **120** to **130** words.

પ્ર. 17. "ભારતીય બંધારણના ભાગ **XVIII** ની જોગવાઈઓ 'બંધારણીય સરમુખત્યારશાહી' તરફ લઈ જાય છે." દલીલ કરો. **10**

"Part XVIII of the Constitution of India is considered as a provision leading to 'Constitutional Authoritarianism''. Argue.

પ્ર. 18. "શિક્ષણના અધિકારને મૂળભૂત અધિકાર બનાવેલ હોવા છતાં વંચિત બાળકો માટે સાર્વત્રિક અને ગુણવત્તાસભર પ્રવેશ હક્ક માટે ઘણું કરવાનું બાકી છે." ગુણવત્તાસભર શિક્ષણની ઉપલબ્ધતાની વ્યવસ્થા માટેના જરૂરી ઉપાયોની ચર્ચા કરો. **10**

"Though Right to Education has been made a fundamental right, much has to be done for universal and qualitative access for the under privileged children". Discuss the measures necessary for providing accessibility to qualitative education.

પ્ર. 19. "સ્વૈચ્છિક અને બિનસરકારી સંગઠનો વિકાસ કાર્યક્રમોનાં અમલીકરણ માટે પૂરક ભૂમિકા ભજવે છે." ઉદાહરણ સહિત ચર્ચા કરો. **10**

"Voluntary agencies and NGOs play a supplementary role in implementing development programmes". Discuss with examples.

પ્ર. 20. શું કાયદો અને વ્યવસ્થા રાજ્ય યાદીમાં ચાલુ રહેવા જોઈએ? ચર્ચા કરો. **10**

Should law and order continue as a subject of State list ? Discuss.

પ્ર. 21. "ગોપનિયતાના અધિકાર" પરના ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયની સમીક્ષા કરો. આ નિર્ણયના સૂચિતાર્થો શું છે ? **10**

Examine in brief the decision of the Supreme Court of India on "Right to Privacy". What are the implications of the decision ?

પ્ર. 22. "ઈ- ગવર્નન્સ (ડીજીટલ ઈન્ડીયા) સરકારનાં પારદર્શી અને ઉત્તરદાયિત્વવાળા શાસનની ઉપલબ્ધતા માટેનાં પ્રયત્નોની પૂર્તતા કરે છે." યોગ્ય ઉદાહરણો સાથે દલીલ કરો. **10**

"E-governance (Digital India) supplements the efforts of the government in ensuring transparent and accountable governance". Argue with suitable examples.

પ્ર. 23. "સમાજમાં 'જાતિગત ન્યાય'ની સુનિશ્ચિતતા માટે સમાન નાગરીક સંહિતાની જરૂર છે." ઉપરોક્ત વિધાનને, સર્વોચ્ચ અદાલતના 'ત્રણ તલાક' કેસના ચુકાદાનાં સંદર્ભમાં પૃથક્કૃત કરો. **10**

"Uniform civil code is needed to ensure 'gender justice' in society". Analyze the above statement in the context of the Supreme Court judgement in the 'Triple Talaq' case.

પ્ર. 24. "નાગરીક સેવા સક્રિયતાવાદ, નાગરીક સેવા તટસ્થતાને અસર કરે છે."આલોચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. **10**

"Civil service activism affects the principles of Civil Service Neutrality". Critically evaluate.

પ્ર. 25. "ભાવાત્મક બુદ્ધિ વગરનો નોકરશાહ એ યંત્રમાનવ જેવો છે." વિશ્લેષણ કરો. **10**

"A bureaucrat without emotional intelligence is a robot". Analyze.

પ્ર. 26. "નાગરીક અધિકાર પત્રોએ કાર્યક્ષમતા અને ઉત્તરદાયિત્વનાં હેતુઓ પ્રાપ્ત કર્યા નથી." ચર્ચા કરો. **10**

"Citizen charters have not achieved the objectives of efficiency and accountability in public service". Discuss.

પ્ર. 27. "રાજકીય ઈચ્છાશક્તિ અને વહીવટમાં નૈતિક મૂલ્યોનું પીઠબળ ન મળે તો, નાગરીક સેવા નિયમો તેમની મેળે 'સુશાસન' તરફ નહીં જઈ શકે." ઉપરોક્ત વિધાન 'સુશાસન' સામેના પડકારોના સંદર્ભમાં ચકાસો. **10**

"Civil services rules by themselves will not lead to 'Good Governance'. If they are not backed by political will and ethical values of administration". Examine the statement in the context of challenges to 'Good Governance'.

પ્ર. 28. "આચારસંહિતા નાગરીક સેવાની વ્યાવસાયિક વિશેષતાને સુગમ બનાવે છે". આચારસંહિતાનાં નૈતિક આધારોની ચર્ચા કરો. **10**

"The code of conduct, facilitates the professionalism in the civil service". Discuss the ethical basis of the code of conduct.

GS PAPER-35

No. of Pages : 4

Code : CSM-6
Subject : GENERAL STUDIES – 3
Question Paper

Time : 3 Hours | Max. Marks : 150

વિભાગ – A

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **1** થી **10**.
(૨) બધા જ **10** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના **3** ગુણ છે.
(૪) જવાબ આશરે **30** થી **40** શબ્દોમાં લખવાં

PART – A

1. Question No. **1** to **10**.
2. Attempt **all 10** questions.
3. **Each** question carries **3** marks.
4. Answer should be given approximately in **30** to **40** words.

પ્ર. 1. ટેકાનો ભાવ અને ખરીદભાવ વચ્ચે શું તફાવત છે? આ સંદર્ભે CACP (Commission for Agriculture Costs and Prices) ની શી ભૂમિકા છે? **3**
What is the difference between support price and procurement price ? What is the role of CACP (Commission for Agriculture Costs and Prices) in this regard ?

પ્ર. 2. ગાંધીનગર ખાતે અમલમા મૂકવામાં આવેલ G-Bike પ્રોજેક્ટ અને એના હેતુઓની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો. **3**
Discuss in short the G-Bike project implemented in Gandhinagar with its objectives.

પ્ર. 3. બ્લ્યુ વ્હેલ ચેલેન્જ શું છે? તાજેતરમાં તે વૈશ્વિક ચિંતાનું કારણ કેમ બન્યું છે? **3**
What is the Blue Whale challenge ? Why has it become a global concern recently ?

પ્ર. 4. ભારત સરકાર દ્વારા મૂકવામાં આવેલાં મોબાઈલ એપ "આરંભ" (Aarambh) ની શી વિશેષતાઓ છે? **3**
What are the features of "Aarambh" mobile app launched by Government of India ?

પ્ર. 5. વિશ્વ હેરીટેજ સમિતિનું 41 મું સત્ર ક્યાં યોજાયું હતું? આ સત્રની ભારત માટે ફળશ્રુતિ શું છે? **3**
Where was the 41st Session of World Heritage Committee held ? What is India's take away from this Session ?

પ્ર. 6. SAFAR એ પૃથ્વી વિજ્ઞાન મંત્રાલયની પહેલ છે. તેનો હેતુ શું છે? **3**
SAFAR is an initiative of the Ministry of Earth Sciences. What does it aim at ?

પ્ર. 7. ભારતીય અવકાશ સંશોધન કેન્દ્ર દ્વારા મૂકવામાં આવેલા જીઓ-પોર્ટલનું નામ શું છે? તેના દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી વિવિધ એપ્લિકેશન સેવાઓ કઈ છે? **3**
What is the name of geo-portal launched by Indian Space Research Organization ? Which are the various application services provided by it ?

P.T.O.

પ્ર. 8. "કાર્બન પોઝીટીવ એરિયા" નો શું અર્થ થાય છે? **3**

What is the meaning of "Carbon Positive Area" ?

પ્ર. 9. SHe-Box શું છે? **3**

What is SHe-Box ?

પ્ર. 10. IRV2020 વિશે ટૂંકમાં જણાવો. **3**

Give details about IRV2020 in brief.

વિભાગ – B

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **11** થી **16**.

(૨) બધા જ **06** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **5** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **50** થી **60** શબ્દોમાં લખવાં

PART – B

1. Question No. **11** to **16**.
2. Attempt **all 06** questions.
3. **Each** question carries **5** marks.
4. Answer should be given approximately in **50** to **60** words.

પ્ર. 11. સ્વાઈન ફ્લૂ એટલે શું? તે કેવી રીતે ફેલાય છે? **5**

What is Swine Flu ? How is it spread ?

પ્ર. 12. તાજેતરમાં ભારતીય મહિલારમતવીરોએ આંતરરાષ્ટ્રીય રમતગમતના ફલક ઉપર નોંધપાત્ર દેખાવ કર્યો છે. ભારતીય રમતગમતના નવા પરિમાણની ચર્ચા કરો. **5**

Indian sportswomen have made noteworthy performance on the international arena recently. Discuss this new dimension of Indian sports.

પ્ર. 13. સેવાક્ષેત્રના મુખ્ય ઘટકો શું છે અને ભારતના કુલ ઘરગથ્થુ ઉત્પાદનમાં તેમનો વિશાળ હિસ્સો શા કારણે છે? **5**

What are the major constituents of Tertiary Sector and what has led to its huge share in India's Gross Domestic Product ?

પ્ર. 14. ભારતમાં લઘુ અને નાના સંસ્થાનોની મુખ્ય સમસ્યાઓ જણાવો. આ સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટેના પગલાંઓનું સૂચન કરો. **5**

Mention the main problems of micro and small enterprises in India. Suggest measures to solve these problems.

પ્ર. 15. શું તમે સંમત છો કે 14 મા નાણાકીય આયોગની ભલામણોએ સહકારી સંઘવાદની ભાવનાને પ્રબળ બનાવી છે? ચર્ચા કરો. **5**

Do you agree that recommendations of 14th Finance Commission have promoted the spirit of co-operative federalism ? Discuss.

પ્ર. 16. "IoT" – "ઈન્ટરનેટ ઓફ થીંગ્સ" શું છે? રોજીંદા જીવનમાં તેની ઉપયોગીતાની ચર્ચા કરો. **5**

What is internet of things – IoT ? Discuss its usage in day-to-day life.

વિભાગ – C

(૧) પ્રશ્નક્રમાંક : **17** થી **28**.

(૨) નીચેના **12** પૈકી ગમે તે **09** પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે. ફક્ત પ્રથમ **09** લખાયેલાં પ્રશ્નો જ ધ્યાને લેવામાં આવશે.

(૩) દરેક પ્રશ્નના **10** ગુણ છે.

(૪) જવાબ આશરે **120** થી **130** શબ્દોમાં લખવાં.

PART – C

1. Question No. **17** to **28**.
2. Attempt **any 09** out of 12 questions. Only the first **09** attempted questions would be considered.
3. **Each** question carries **10** marks.
4. Answer should be given approximately in **120** to **130** words.

પ્ર. 17. "ન્યુકીલીયર સપલાયર્સ ગ્રુપ" શું છે? શા માટે તેનું સભ્યપદ મેળવવું ભારત માટે મહત્વનું છે? **10**

What is Nuclear Supplier's Group ? Why is it important for India to gain its membership ?

પ્ર. 18. કેવી રીતે વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી અને નવીનીકરણ ભીડ નિવારવામાં અને શહેરી ગતિશીલતામાં સુધારો કરવામાં મદદ કરે છે? **10**

How science, technology and innovation helps in avoiding congestion and improve urban mobility ?

પ્ર. 19. શહેરના વિદ્યાર્થીઓને દૂરના ગ્રામિણ વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓની સરખામણીમાં ગુણવત્તાવાળા સિક્ષકોનો દેખીતો ફાયદો છે. આ સંદર્ભે અધ્યાપનશાસ્ત્રમાં ઈન્ફરમેશન એન્ડ કમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી મહત્વની ભૂમિકા શી રીતે ભજવી શકે અને ગુજરાત સરકાર દ્વારા અત્યાર સુધીમાં ક્યા પગલા લેવામાં આવ્યાં છે? **10**

The students of cities have an obvious advantage of quality teachers as compared to the students of the remote rural areas. How can information and communication technology play a vital role in pedagogy and what are the moves taken by government of Gujarat so far in this regard ?

પ્ર. 20. આર્થિક સૂધારાઓ શા માટે જરૂરી હતા અને આ આર્થિક સૂધારાઓ કઈ રીતે ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકરણના વિશાળ ચોકઠામાં પ્રતિબિંબિત થાય છે? **10**

Why were economic reforms necessary and how do these economic reforms find reflections within the broad framework of liberalisation, privatisation and globalisation ?

પ્ર. 21. શા માટે કોઈપણ આંતરમાળખાકીય પ્રોજેક્ટનું સોશિયલ ઈમ્પેક્ટ અસેસમેન્ટ કરવું જરૂરી છે? કોઈપણ એક પ્રોજેક્ટનું ઉદાહરણ લઈ સમજાવો. **10**

Why is it necessary to make social impact assessment of any infrastructure project ? Explain by taking an example of any one project.

પ્ર. 22. "નીતિ-આયોગના ખ્યાલે ભારતની વિકાસ આયોજનની પ્રક્રિયાને સંપૂર્ણપણે એક નવું પરિમાણ આપ્યું છે." ટિપ્પણી કરો. **10**

"The idea of NITI Aayog has given a completely new dimension to the process of development planning in India". Comment.

પ્ર. 23. ભારતમાં સાર્વત્રિક આરોગ્ય વિષયક સેવાઓ પૂરી પાડવા સંબંધિત પડકારો અને ઉપાયોની ચર્ચા કરો. **10**

Discuss the challenges and measures related to providing universal healthcare services in India.

પ્ર. 24. ભારતમા ગુડસ એન્ડ સર્વિસ ટેક્ષની મુખ્ય વિશેષતાઓનું વર્ણન કરો. રાજ્યોને નાણાકીય નુકશાનની ભીતિના સંદર્ભે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા શું પગલાં લેવામાં આવ્યાં છે? **10**

Describe main features of Goods and Service Tax in India. What measures are taken by the Central Government to tackle the apprehensions of the states with regard to financial losses.

પ્ર. 25. જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થાની ભૂમિકા અને મહત્વ ઉપર નોંધ લખો. તેમાં જરૂરી સુધારાઓ સૂચવો. **10**

Write a note on the role and importance of Public Distribution System. Suggest needful improvements in it.

પ્ર. 26. " ભારતે સંપૂર્ણપણે જૈનીનીક રીતે સુધારેલાં પાક (GM) ઉપર અવલંબન રાખવાને બદલે તેની સમૃધ્ધ જૈવ વિવિધતાની જાળવણી કરી કૃષિના ભવિષ્યને સલામત કરવું જોઈએ." વિવેચનાત્મક ટિપ્પણી કરો. **10**

"To ensure a safe future of agriculture, India should preserve its rich biodiversity instead of completely depending on Genetically Modified (GM) crops. Critically Comment.

પ્ર. 27. ગુજરાત સરકારે તાજેતરમાં નશાબંધી કાયદામા બૂટલેગીંગ અને દારૂના સેવન સામે કડક શિક્ષાત્મક ઉપાયો દાખલ કર્યા છે, રાજ્યના સામાજીક-આર્થિક પાસાના સંદર્ભમાં તેની જરૂરિયાતની ચર્ચા કરો. **10**

The Government of Gujarat has recently inserted stringent punitive measures in the Prohibition Law against bootlegging and consumption of alcohol. Discuss its requirement in reference to the socio-economic aspect of the state.

પ્ર. 28. ટ્રાન્સપેસિફિક ભાગીદારી (TPP) માંથી યુ.એસ.એ.ના ખસી જવાથી તેની ભારત ઉપર શી અસર થશે? **10**

What will be the effect of the withdrawal of USA from the TPP (Trans Pacific Partnership) on India ?

AOM-3	This Question Booklet Contains 3 Printed Pages	પ્રશ્નપુસ્તિકા ક્રમાંક	GS PAPER-36

Subject: General Studies - Paper III

ઉમેદવારનો બેઠક નંબર

સમય : 3 કલાક કુલ ગુણ : 200	Time : 3 Hrs. Total Marks : 200

પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10 માટેની સામાન્ય સૂચનાઓ.

(અ) પ્રશ્નવાર ગુણ – 3 ગુણ

(બ) પ્રશ્નવાર શબ્દમર્યાદા – 20 થી 30 શબ્દો

01. અસંગઠિત ગ્રામિણ કામદારોને લાંબાગાળાના અને ગંભીર રોગોની સારવાર માટેની રાજ્યસરકારની નાણાકીય સહાયની વિગતો જણાવો.

02. આપણને છીંક શા કારણે આવે છે?

03. વર્ષ 2016માં વર્લ્ડ ટેબલટેનીસ ટીમ ચેમ્પીયનશીપ સ્પર્ધામાં ગુજરાતના ક્યા ખેલાડીએ સુવર્ણપદક પ્રાપ્ત કર્યો હતો? આ સ્પર્ધા ક્યાં સ્થળે યોજાઈ હતી?

04. રાષ્ટ્રિય ગ્રામિણ આરોગ્ય અભિયાન (મિશન) હેઠળ ગરીબી રેખા હેઠળ સગર્ભા મહિલાઓ માટેની યોજનાની વિગતો જણાવો.

05. ક્રિકેટ વિશ્વકપ કઈ ટીમોએ એકથી વધુવાર જીત્યો છે? કઈ ટીમે તે સૌથી વધુવાર જીત્યો છે?

06. એસિડનો વરસાદ એટલે શું?

07. ભારત સરકારના સામાજિક અને અધિકારિતા મંત્રાલયના દિવ્યાંગજન સશક્તિકરણ વિભાગ દ્વારા તાજેતરમાં લાગુ પાડવામાં આવેલ દિવ્યાંગજન અધિકાર અધિનિયમ, 2016 ની કોઈપણ ત્રણ વિશેષતાઓ જણાવો.

08. દેશ માટે "દુકાળ વર્ષ" એટલે શું?

09. ગુજરાતના ક્યાં જિલ્લાઓમાં પાનખર જંગલો છવાયેલાં છે અને શા માટે?

10. કઈ બાબત 1939 માં ફોરવર્ડ બ્લોકની સ્થાપના તરફ દોરી ગઈ?

પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 20 માટેની સામાન્ય સૂચનાઓ.

(અ) પ્રશ્નવાર ગુણ – 5 ગુણ

(બ) પ્રશ્નવાર શબ્દમર્યાદા – 40 થી 50 શબ્દો

11. શ્રમિક સુરક્ષા અકસ્માત જૂથ યોજના હેઠળ કઈ કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે?

12. ગર્વનમેન્ટ ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, 1935 ની મુખ્ય જોગવાઈઓ કઈ હતી?

13. AC વીજપ્રવાહ અને DC વીજપ્રવાહ વચ્ચેનો તફાવત ઉપયોગલક્ષી ઉદાહરણ આપીને સમજાવો.

14. સ્નૂકર અને બિલિયર્ડસ વચ્ચે શું તફાવત છે?

15. રાષ્ટ્રિય જ્ઞાન આયોગ વિશે ટૂંકી નોંધ લખો.

16. પરિસ્થિતિતંત્ર (ecosystem) માં પોષણકડીનું મહત્વ સમજાવો.

17. સ્માર્ટ સીટી મિશન હેઠળ ગુજરાતના ક્યાં શહેરોને પસંદ કરવામાં આવ્યાં છે? આ શહેરોના વિકાસમાં કઈ બાબત ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું છે?

18. ભારતમાં નાગરિકત્વ કેટલી રીતે પ્રાપ્ત થાય છે?

19. નેશનલ જ્યુડીશીયલ એપોઈન્ટમેન્ટ કમિશન અને કોલેજીયમ ઓફ ધ સુપ્રિમ કોર્ટ ઓફ ઈન્ડિયા વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

20. અનુદાનની માંગણીઓ ઉપર ટૂંક નોંધ લખો.

પ્રશ્નક્રમાંક 21 થી 28 માટેની સામાન્ય સૂચનાઓ.

(અ) પ્રશ્નવાર ગુણ – 15 ગુણ

(બ) પ્રશ્નવાર શબ્દમર્યાદા – 110 થી 120 શબ્દો

21. ગુજરાતમાં આદિવાસી વિકાસ માટેના મુખ્યમંત્રીના દસ મુદ્દાના કાર્યક્રમ તરીકે જાણીતી વનબંધુ કલ્યાણ યોજના (VKY) ની ચર્ચા કરો.

22. ગાંધીજીના દક્ષિણ આફ્રિકાથી પરત આવ્યા બાદ ભારતીય રાજકારણમાં તેમના શરૂઆતના પ્રદાન ઉપર સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો.

23. ગુજરાતમાં શ્વેતક્રાન્તિની સફળતા, સહકારી માળખું અને તેની ગ્રામિણ વિકાસ પર અસર અંગેની ચર્ચા કરો.

24. ભારતમાં બેકારીના પ્રકારોની ચર્ચા કરો.

25. સરદાર સરોવર પ્રોજેક્ટના અગત્યના પાસાઓ અને ઉપયોગિતાની ચર્ચા કરી તેની સામાજિક અને આર્થિક અસરોની સમજૂતી આપો.

26. કુદરતી આપત્તિની વ્યાખ્યા આપો. આપત્તિના પ્રકાર અને વર્ગીકરણ જણાવો. આપત્તિનો કોઈપણ એક પ્રકાર વિગતવાર સમજાવો.

27. દક્ષિણ અને મધ્યગુજરાતમા શહેરી વસ્તીનું સ્થળલક્ષી કેન્દ્રીકરણ [Spatial concentration] સમજાવો.

28. સંસદીય સમિતિ એટલે શું? તેના પ્રકારો જણાવો. કોઈપણ એક સંસદીય સમિતિ વિશે ચર્ચા કરો.

વિભાગ-A

SECTION - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવા.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 40

પ્રશ્ન : 1. "NIC-CERT" શું છે ? તે સાયબરસ્પેસ માટે શી રીતે ઉપયોગી છે ?

પ્રશ્ન : 2. ક્લાઉડ કમ્પ્યુટીંગ (Cloud Computing) નું વર્ણન કરો અને તેના ફાયદાઓ જણાવો..

પ્રશ્ન : 3. સુવિખ્યાત બિનગુજરાતી કલાકારો દ્વારા ગવાયેલાં ગુજરાતી ગીતો અંગે ટૂંકી નોંધ લખો.

પ્રશ્ન : 4. ગુજરાતી ગદ્યસાહિત્ય (નવલકથા/નવલિકા/વાર્તાઓ) ઉપરથી બનેલા ચલચિત્રો પર ટૂંકમાં નોંધ લખો.

પ્રશ્ન : 5. ગુજરાતની સરક્રિક જમીનના પ્રકારનું ટૂંકમાં વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન : 6. જળવાયુ પરિવર્તન (Climate change)ની ગુજરાતની ખેતી ઉપર થયેલી અસરો ઉદાહરણો સહ સંક્ષિપ્તમાં વર્ણવો.

પ્રશ્ન : 7. તાજેતરમાં ભારતીય અવકાશ સંસ્થાન (ઈસરો)એ 29 ઉપગ્રહો સાથેનું રોકેટ સફળતાપૂર્વક લોન્ચ કર્યું. ઈસરોના આ મિશનનું મહત્વ અને વિશિષ્ટતાઓ જણાવો.

પ્રશ્ન : 8. CRDI - Coalition for Disaster Resilient Infrastructure શું છે ? CDRI માં ભારતનું પ્રદાન શું છે ?

પ્રશ્ન : 9. ગુરુત્તમ અને લઘુત્તમ ભરતી (Spring and neap tides) ટૂંકમાં સમજાવો.?

પ્રશ્ન :10. તાજેતરમાં ભારતીય સેના દ્વારા બનાવવામાં આવેલા "મૈત્રી પુલ" (MAITRI BRIDGE) ની ખાસિયતો જણાવો.

વિભાગ-B

SECTION - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 16

(2) બધા જ 06 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવાં

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 60

પ્રશ્ન :11. ભક્તિ આંદોલન એ વિરોધ અને અસંમતિનું આંદોલન હતું. આ વિધાનની મૂલ્યાત્મક ટીપ્પણી કરો.

પ્રશ્ન :12. ગુજરાતમાં પ્રવાસન/યાત્રાધામની બૌધ્ધ સર્કીટ (Buddhist Circuit) અંગે નોંધ લખો.

પ્રશ્ન :13. ભારતમાં ખાંડ ઉદ્યોગ કઈ સમસ્યાઓનો સામનો કરી રહ્યો છે તે વર્ણવો તેમજ તેના ઉકેલ સચવો.

પ્રશ્ન :14. “દાંડીકૂચની સત્યાગ્રહી લડત આઝાદીની લડતનું ઉત્તુંગ શિખર બની રહ્યું. પરંતુ તે પછીના વર્ષોમાં લડતમાં ઓટ આવી.” ઉપરોક્ત વિધાનની ત્રીસીનાના દશકાની ફલશ્રુતિના સંદર્ભમાં સમીક્ષા કરો.

પ્રશ્ન :15. છેલ્લાં એક-બે દશકાઓ દરમ્યાન માનવજાત કેટલાક નવા જ પ્રકારના રોગોનો સામનો કરી રહી છે. આવા રોગો વિશે જણાવો અને કારણોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :16. ઉભરતી કમ્પ્યુટર સોફ્ટવેર તકનીકોના સંદર્ભે બૌદ્ધિક સંપદા અધિકાર (Intellectual Property Rights) નું મહત્વ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 40

વિભાગ - A

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 60 થી 70 શબ્દોમાં લખવાં

.

પ્રશ્ન : 1. કાયદો અને નીતિશાસ્ત્ર વચ્ચેનો તફાવત સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન : 2. માહિતીના અધિકાર હેઠળ અરજી કરનારની કઈ નૈતિક જવાબદારીઓ હોવી જરૂરી છે ?

પ્રશ્ન : 3. લોકસભા-વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં કેટલા પ્રકારના મત (Vote) હોય છે ?

પ્રશ્ન : 4. ઓવરસીઝ સીટીઝન ઓફ ઈન્ડીયા (OCI) વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

પ્રશ્ન : 5. “નાગરીક સમાજ (Civil Society) વહીવટતંત્રને અસરકારક રીતે નિયંત્રિત કરે છે.” - ટૂંકમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન : 6. “સમાજિક અન્વેષણ (Social Audit)નો ખ્યાલ પરંપરાગત અન્વેષણ કરતાં વધુ વ્યાપક છે.” - મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન : 7. છૂટક ક્ષેત્ર (Retail Sector)માં વિદેશી પ્રત્યક્ષ રોકાણ (FDI)ની અસરનું ટૂંકમાં વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન : 8. ગ્રામિણમાંથી શહેરી સ્થળાંતર વહીવટીતંત્ર માટે પડકારજનક છે. આ સ્થળાંતરની સમસ્યાને હલ કરવા માટે સરકાર દ્વારા લેવામાં આવેલાં પગલાઓ વિશે સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.

પ્રશ્ન : 9. ગુજરાતમાં ગુણવત્તા શિક્ષણની સુધારણા માટે ગુણોત્સવ કાર્યક્રમને કઈ રીતે વધુ અસરકારક બનાવી શકાય તે મુદ્દાસર જણાવો..

પ્રશ્ન :10. ભારતમાં બેન્કીંગ ક્ષેત્રની સુધારણા માટે BASEL III ના કયા ધોરણો રીઝર્વ બેન્ક ઓફ ઈન્ડીયા (RBI) દ્વારા અપનાવવામાં આવ્યાં છે ?

વિભાગ - B

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 11 થી 16

(2) બધા જ 06 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 130 થી 140 શબ્દોમાં લખવા.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 60

પ્રશ્ન :11. પ્રાઈવેટ મેમ્બર્સ બિલ (Private Members Bill) એટલે શું ? સંસદમાં પસાર કરવામાં આવેલાં આવાં ખરડાઓ વિશે જણાવો અને તેની લોકશાહીમાં અગત્યતા વર્ણવો.

પ્રશ્ન :12. 14મા નાણાપંચની ભલામણોએ ગ્રામવિકાસનો નવો અધ્યાય શરૂ કર્યો છે. ગ્રામપંચાયતના સંદર્ભમાં આ ભલામણોની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :13. બંધારણના 73મા અને 74મા સુધારાઓ એમના મુખ્ય હેતુઓ સાર્થક કરવામાં કેટલા અંશે સફળ થયા છે તેનું વિવેચનાત્મક મુલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન :14. એસ્પીરેશનલ ડીસ્ટ્રીક્ટ્સ કાર્યક્રમ (Aspirational Districts Programme - ADP) શું છે ? નાગરીક સેવાઓના સંદર્ભમાં એના મહત્વની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :15. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદી દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ PRAGATI પ્લેટફોર્મની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો અને આધુનિક વહીવટમાં તેની અગત્યતાની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન :16. આધુનિક સમયમાં કૃષિ ઉત્પાદન બજાર સમિતિ (APMC)ની બદલાતી ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 100

વિષય કોડ : DSM3

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

1. વિજયનગર સ્થાપત્ય ચાલુક્ય, હોયસલ, પાંડ્ય અને ચોલા શૈલીઓનું અદભૂત સામન્વય છે. વિવેચનાત્મક ટીપ્પણી કરો.

2. ગાંધીજીના સામાજિક ન્યાય પરના વિચારોની સાંપ્રત સમયના પરિપ્રેક્ષ્યમાં ચર્ચા કરો.

3. "સાંપ્રત ગુજરાતી સાહિત્ય ભિન્ન-ભિન્ન માનવીય ઓળખને ઉજાગર કરે છે." આ વિધાનને સવિસ્તાર સમજાવો.

4. ગાંધાર કલાશૈલી મથુરા કલાશૈલી કરતાં કઈ રીતે અલગ પડે છે તેની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

5. ગંગાના મેદાનની મુખ્ય ભૌગોલિક લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો.

6. જળવાયુ પરિવર્તનના સંદર્ભમાં પેરિસ કરારના મુખ્ય બિંદુઓ અને તે અંગેના ભારતના પ્રતિભાવની ચર્ચા કરો.

7. વાઈરસથી થતા રોગો બેક્ટેરિયાથી થતા રોગો કરતાં વધારે ખતરનાક હોય છે. કોવિડ-19ના પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમજાવો.

8. ખેડૂતોની આવક બમણી કરવાના અભિયાનમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની ભૂમિકાની ઉદાહરણ સહ ચર્ચા કરો.

9. ધ ક્વોડ્રીલેટરલ સીક્યુરીટી ડાયલોગ - QUAD વિશે ટૂંકનોંધ લખો અને તે કેવી રીતે NATOની એશિયાઈ આવૃત્તિ તરીકે તમામ ક્ષેત્રોમાં ચીન સામેનું વ્યૂહાત્મક ચેકપોઈન્ટ છે તેની ચર્ચા કરો.

10. તાજેતરમાં ગુજરાત સરકાર દ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવેલ ગુજરાત જમીન પચાવી પાડવા પર (પ્રતિબંધ) વિધેયક, 2020 ના હેતુ, જોગવાઈઓ અને સાંપ્રત સમયમાં તેની આવશ્યકતાઓ વિશે ચર્ચા કરો.

વિષય કોડ : DSM4

(1) પ્રશ્નક્રમાંક 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવા.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS
કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 100

1. રાજ્યોના નામ અને સીમાઓમાં ફેરફાર પરત્વેની કેન્દ્રની સર્વોપરીતાની ચર્ચા કરો.

2. ભારતના બંધારણના મૂળભૂત માળખા (Basic Structure)ના અંતર્ગત સિધ્ધાંતોની તેના ઉદભવ, વિકાસ તેમજ મહત્તા સંદર્ભે ચર્ચા કરો.

3. સર્વોચ્ચ અદાલતના તાજેતરના ચુકાદાઓને ટાંકી ન્યાયિક વિવેક (Judicial Restraint) અને ન્યાયિક સક્રિયતા (Judicial Activism) વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.

4. મૂલ્કી સેવાઓ વિના શાસન અશક્ય છે. મૂલ્કી સેવાઓની સક્રિય સકારાત્મકતા રાજ્યની કામગીરીઓનું માપદંડ છે. ચર્ચા કરો.

5. બંધારણીય, વૈધાનિક, નિયમનકારી અને અર્ધ ન્યાયિક સંસ્થાઓના ઉદાહરણ આપી તે વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો અને તેની શાસનમાં ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

6. તમામ આંતરમાળખાકીય યોજનાઓ માટે સામાજિક અસર મૂલ્યાંકન (social impact assessment) આવશ્યક છે. આ સંદર્ભે સામાજિક અસર મૂલ્યાંકનના ગુણદોષની ચર્ચા કરો.

7. ભાવાત્મક બુધ્ધિમત્તાની યોગ્ય દૃષ્ટાંતો વડે વહીવટ અને શાસનમાં ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

8. સમાજમાં રહેતા વ્યક્તિઓના નૈતિક ધોરણો સમાજના કાયદાની રચાનાનો પાયો બનાવે છે?

9. વન નેશન - વન રેશન કાર્ડ યોજના વિશે ટૂંકી નોંધ લખો અને હાલના સંજોગોમાં તેની આવશ્યકતાની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.

10. ગુજરાત સરકાર દ્વારા સંકલિત બાળ વિકાસ સેવા યોજના હેઠળ ચલાવવામાં આવતા વિવિધ કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓ વિશે સંક્ષિપ્ત નોંધ લખી તેની હકારાત્મક અસરોની ચર્ચા કરો.

વિષય કોડ : DSM-3

સામાન્ય અભ્યાસ–1

ગુણ-100 સમય : 3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવાના છે.

પ્રશ્ન : 1. પ્રાચીન સમયમાં ભારત અને ચીન વચ્ચેના વિવિધ આદાનપ્રદાનમાં ચીની યાત્રાળુઓએ ચાવીરૂપ ભૂમિકા ભજવી હતી. - ટિપ્પણી કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 2. ભારતીય રાષ્ટ્રવાદના ઉદયમાં અખબારો અને વિવિધ સંગઠનો કેવી રીતે મદદરૂપ થયા તે સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 3. સોલંકી કાળ દરમ્યાન સ્થાપત્ય-સ્વરૂપમાં નાગરશૈલીનો પૂર્ણ વિકાસ સધાયો. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 4. 'લાંબો સમુદ્રતટ ધરાવતા ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિના ઘડતરમાં વિવિધ પ્રજા અને પ્રદેશસમૂહો (Regional Groups) નું આગવું યોગદાન છે.' - આ વિધાનની સાર્થકતા તપાસો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 5. ગુજરાતમાંથી મળી આવેલાં ખનીજોએ રાજ્યના ઝડપી ઔદ્યોગિક વિકાસમાં મોટો ફાળો આપ્યો છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 6. વર્ષ 2050 સુધીમાં નેટ-ઝીરો (Net-Zero) કાર્બન ઉત્સર્જનના લક્ષ્યાંકને હાંસલ કરવા માટે ભારતે કયા પ્રકારના પગલાંઓ લેવાની જરૂર છે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 7. શું ભારતે તેની વધતી જતી ઊર્જા જરૂરીયાતોને પહોંચીવળવા માટે પરમાણુ ઊર્જા કાર્યક્રમનું વિસ્તરણ ચાલુ રાખવું જોઈએ ? પરમાણુ ઊર્જા સાથે સંકળાયેલા તથ્યો અને જોખમોની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 8. અવકાશમાં પોતાનું 'સ્પેસ સ્ટેશન' બનાવવાની ભારતની શું યોજના છે ? તેનાથી આપણાં અંતરિક્ષ કાર્યક્રમને શું ફાયદો થશે ?

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 9. આર્થિક વિકાસને વેગ આપવા તેમજ રોજગારીની વધુ તકો સર્જવા માટે સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં 'એસેટ મોનેટાઈઝેશન' (Asset Monetisation) લગત નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. - ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 10. તાજેતરમાં ભારત સરકારે સમગ્ર દેશમાં "પ્રધાનમંત્રી ડિજિટલ હેલ્થ મિશન"ની શરૂઆત કરી છે. તેના મહત્વ અને પ્રસ્તુતતાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

વિષય કોડ : DSM-4

સામાન્ય અભ્યાસ–2

ગુણ-100 સમય : 3 કલાક

(1) પ્રશ્નક્રમાંક : 1 થી 10

(2) બધા જ 10 પ્રશ્નોના જવાબ લખવાના છે.

(3) દરેક પ્રશ્નના 10 ગુણ છે.

(4) જવાબ આશરે 200 શબ્દોમાં લખવાના છે.

પ્રશ્ન : 1. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ-22 ના બે ભાગ છે. પ્રથમ ભાગ સામાન્ય કાયદા બાબતના કિસ્સાઓને લગતો છે અને બીજો ભાગ નિવારક અટકાયતના કિસ્સાઓને લગતો છે. - મૂલ્યાંકન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 2. બંધારણ કેન્દ્ર અને રાજ્યોમાં નિહિત ધારાકીય સત્તાઓ (Legislative Powers) ની પ્રાદેશિક સીમાઓ (Territorial Limits) ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. આ વિધાનને સંસદના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર (Territorial Jurisdiction) પરના અંકુશો (Restrictions) ના સંદર્ભ સાથે સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 3. અનુચ્છેદ-352 હેઠળ રાષ્ટ્રીય કટોકટીના સંદર્ભે સંસદીય મંજૂરી અને તેની મુદત બાબતે વિવેચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 4. છેલ્લાં એક દાયકામાં લાવવામાં આવેલાં ચૂંટણી વિષયક સુધારાઓની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 5. પરિપક્વ લોકશાહી હોવા માટે પરિપક્વ મતદારો આવશ્યક છે. - ઉદાહરણસહ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 6. જ્યાં સુધી વિષયો અને સેવાઓને લાગુ પડે છે ત્યાં સુધી જિલ્લા વિકાસ અધિકારી અને તાલુકા વિકાસ અધિકારીની ભૂમિકા લગભગ રાજ્ય સરકારના વિવિધ વિભાગો જેટલી વિશાળ હોય છે. - ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 7. સચિવાલય કાર્યપધ્ધતિમાં નાયબ સેક્શન અધિકારીની કક્ષાએથી મૂકવામાં આવતી નોંધ આખરી નિર્ણયમાં પરિણમતી હોય છે. આ સંદર્ભે વહીવટી પ્રક્રિયાને નિયમબધ્ધ અને નૈતિક બનાવવામાં નાયબ સેક્શન અધિકારીની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 8. ગુજરાત સરકારની હાથશાળ સઘન વિકાસ યોજના (Intensive Handloom Development Programme)ના ઉદ્દેશો અને મહત્વની ચર્ચા કરો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 9. વૃધ્ધિ, ટકાઉપણું અને એકંદર વિકાસ ફક્ત સમાવેશી વૃધ્ધિ વ્યવહારો (inclusive growth practices) મારફતે જ હાંસલ કરી શકાય છે. - ઉદાહરણસહ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

પ્રશ્ન : 10. સામાન્ય માનવી માટે પોતાની માલિકીનું ઘર હોવું એ સામાજીક વિકાસનો એક મુખ્ય દરજ્જો છે, આ હાંસલ કરવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા લેવામાં આવેલ પહેલ અને પગલાંઓ સમજાવો.

મેળવેલ ગુણ / OBTAINED MARKS

કુલ ગુણ / TOTAL MARKS: 10

@sachinmungara